

WYDAWCA

ŁÓDZKI DOM KULTURY
INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

5/2016

SPIS TREŚCI

KALEJDOSKOP

Wydarzenia	3	Nie robimy skośnych oczu Z ADOLFEM WELTSCHKIEM i MAŁGORZATĄ ZWOLIŃSKĄ		Region z wierszem	
Wystawy	6	rozmawia Magdalena Sasin	24	Piotr Grobliński	58
Teatr	7	KALENDARIUM	26	Sprzeciw wobec buntu	
Zgiełk ro(c)kuje	10	W krainie znikających ekranów	40	Aleksandra Talaga-Nowacka	60
Premiery filmowe	11	Bogdan Sobieszek	40	Nie lubię poniedziałku	
Niech się ujmą		Idea muzyki prywatnej	44	Maciej Cholewiński	62
Andrzej Poniedziałki	13	Paweł Sokołowski	44		
Żartoczność młodości Z JACKIEM PONIEDZIAŁKIEM		Noc Muzeów	47		
rozmawia Aleksandra Mikinka	14	Mieczysław Kuźmicki	47		
Łódź 2.0? Kilka słów o rewitalizacji		Z tęsknoty za domem	48		
Maria Nowakowska	18	Ukrzesłowanie Grace	50		
Kto przeczyta emeryta?		Piotr Grobliński	50		
Michał B. Jagiełło	21	Wszystko w lustrach	52		
Wszystko się może zdarzyć Z ROBERTEM JANSONEM i KASIĄ STANKIEWICZ		Małgorzata Karbowiak	52		
rozmawia		Światło okiełznane	54	I str. okładki:	
Justyna Muszyńska-Szkodzik	22	Aleksandra Talaga-Nowacka	54	JACEK PONIEDZIAŁEK , aktor i reżyser	
		Artysta daleko od szosy	56	– wywiad na str. 14	
		Monika Nowakowska	56	Foto: DARIUSZ KULESZA	

Ulica Wschodnia

Foto: ALEKSANDRA TALAGA-NOWACKA

Miasto – żywy organizm

Rewitalizacja to trudne i modne ostatnio słowo. Jest z nim trochę zamieszania. Niektórzy bowiem, chcąc być trendy, jej mianem określają remont ulicy Piłsudskiego, który przecież z rewitalizacją nie ma nic wspólnego. Bliżej prawdy są ci, którzy nazywają tak przemianę zakładów Marchlewskiego w Manufakturę albo starej elektrowni EC1 w Muzeum Nauki i Techniki.

To wszystko jednak nic w porównaniu z rewitalizacją, która nas czeka w Śródmieściu. Głębokim przekształceniom zostanie poddany teren zamieszkały, obszar dotknięty biedą i wykluczeniem, społeczną patologią i degeneracją. Przed nami wielka dyskusja i trudne decyzje. Najważniejsze pytanie to: co zrobić z mieszkańcami. Chcemy, żeby centrum było reprezentacyjne, zadbane, nowoczesne, a zaludnione jest w większości przez przedstawicieli nizin społecznych. Wysiedlić ich zatem do lokali zastępczych? Na czas prac budowlanych to konieczne. A potem? Czy gentryfikacja, czyli zmiana charakteru dzielnicy (ekonomiczna, społeczna i kulturowa) jest słusznym posunię-

ciem? Jak tę przymusową przeprowadzkę zniosą ludzie starsi, którzy często od dziesięcioleci nie zmieniali miejsca pobytu. Teraz wylądują w gettach, a gdy będą chcieli wrócić (jeśli władze im pozwolą), czy stać ich będzie na utrzymanie nowych mieszkań, życie w lepszej dzielnicy? Trzeba pamiętać, że wraz z nimi wrócą wszystkie problemy.

Obrońcy słabszych alarmują: nie należy zmieniać składu społecznego zbiorowości zamieszkującej centrum, dajmy wsparcie biednym. Czy jednak dopłaty do czynszów załatwią sprawę? Nie chodzi przecież tylko o biedę, a o społeczne nieprzystosowanie, frustrację, agresję, alkoholizm. Potrzebny jest kompleksowy program nauki życia i funkcjonowania w społeczeństwie. Bez tego albo będziemy mieli getta, w których problemy się skumulują, albo upiększone centrum ulegnie dewastacji i na powrót stanie się „szemraną” dzielnicą.

Będziemy pisać o rewitalizacji, bo to przełom w dziejach miasta, operacja na dużą skalę (i nie korki uliczne są tu największym zagrożeniem). Zaczynamy w tym numerze.

Marsz na muzea!

Tegoroczna łódzka **Noc Muzeów** rozpocznie się wieczorem **14 V**. W jej ramach będzie można bezpłatnie zwiedzać wszystkie muzea i wiele innych instytucji kulturalnych w Łodzi (w tym Łódzki Dom Kultury), które przygotowały na tę okazję atrakcyjne programy. W świętowaniu wezmą udział także placówki z regionu łódzkiego. *

Się plecie

W Centralnym Muzeum Włókiennictwa odbędzie się **15. Międzynarodowe Triennale Tkaniny, Łódź 2016** (pod patronatem „Kalejdoskopu”). Wernisaż wystawy – **9 V**. Łódzkie triennale jest obecnie największą na świecie ekspozycją poświęconą sztuce włókna. W tegorocznej edycji do udziału zgłosiło się 136 artystów z 46 krajów – poznamy najnowsze dokonania w dziedzinie tkaniny artystycznej na świecie. Główną wystawę można oglądać do 30 X. Towarzyszy jej 97 ekspozycji w całej Polsce.

Jedną z nich będzie **2. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych – Łódź 2016** organizowane przez Akademię Sztuk Pięknych w Łodzi (otwarcie wystawy, której patronuje „Kalejdoskop”, również **9 V**). Konkurs skierowany jest do studentów i absolwentów (którzy otrzymali dyplom w 2015 roku) uczelni zaproszonych przez ASP do wzięcia udziału w projekcie. Podczas drugiej edycji „Young Textile Art Triennial – YTAT” zaprezentowane zostaną prace studentów z 21 wyższych szkół artystycznych. [www.muzeumwlokiennictwa.pl](http://ytat.asp.lodz.pl), <http://ytat.asp.lodz.pl> *

Aktorskie dyplomy

W dniach **10-15 V** Szkoła Filmowa w Łodzi zaprasza na 34. edycję **Festiwalu Szkół Teatralnych**. Rywalizować będą studenci wydziałów aktorskich Akademii Teatralnej w Warszawie, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie oraz we Wrocławiu, a także Szkoły Filmowej w Łodzi. Podczas festiwalu odbywającego się od 1983 roku spo-

tykają się adepci sztuki aktorskiej, uznani twórcy teatralni, dyrektorzy teatrów i reżyserzy filmowych castingów. Wśród laureatów przeglądu są m.in.: Zbigniew Zamachowski, Michał Żebrowski czy Robert Więckiewicz. W tym roku role w przedstawieniach dyplomowych oceniać będzie jury w składzie: Marta Nieradkiewicz (aktorka), Agata Duda-Gracz (reżyser teatralny), Tomasz Wasilewski (reżyser filmowy) oraz Bartosz Szydłowski (reżyser, założyciel i dyrektor teatru Łaźnia Nowa). Spektakle grane będą w Teatrze Studyjnym, Teatrze Nowym oraz Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych.

Wywiad z Jackiem Poniedziałkiem, reżyserem „Laleczki”, spektaklu studentów łódzkiej szkoły – **na str. 14**. *

Złoto za talent

Finał **XXIII Międzynarodowego Konkursu dla Młodych Projektantów Ubioru Złota Nitka** zaplanowano w EC1.

Z 45 propozycji nadesłanych z Polski, Węgier i Ukrainy jury wybrało 10, które zobaczymy **27 V**. Będą to projekty: Zuzanny Kwapisz, Dastina Porazińskiego, Moniki Lobos, Anny Załuckiej Kuczery, Dagmary Stawiarskiej, Dagny Krzystanek, Wioletty Jagos, Aleksandry Kowalskiej, Anny Pawluk i Marii Natsii. Do udziału zakwalifikowano również Natalię i Tatianę Aharodnaya z Lviv Fashion Week.

Konkurs wyłania największe talenty spośród młodych projektantów. Pierwsze kroki stawiali w nim m.in.: Maciej Zień, Agata Wojtkiewicz, Monika Onoszko, Łukasz Jemioł, Dawid Tomaszewski czy duet Paprocki&Brzozowski. www.zlotanitka.eu *

Sztuka bez pędzla

W dniach 17-20 V w Piotrkowie Trybunalskim odbędzie się XVIII Międzynarodowy Festiwal Sztuki „Interakcje”, impreza prezentująca performance i sztukę akcji. Uczestnicy z Polski i zagranicy co roku wybierani są przez innego kuratora. Tym razem przez Tomasza Szramę. Pojawi się 20 artystów, wśród nich: ikona sztuki performance – Boris Nieslony z Niemiec, Gisela Hochuli (artystka roku 2014 w Szwajcarii w dziedzinie performance art) czy Ali Al-Fatlawi & Wathiq Al-Ameri z Iraku (mieszkający w Szwajcarii). Podczas każdej edycji szerzej przedstawiany jest wybrany polski artysta – teraz będzie to Ewa Zarzycka. Miejsca festiwalu: Ośrodek Działań Artystycznych (ul. Dąbrowskiego 5 i ul. Sieradzka 8) oraz miejsca w przestrzeni publicznej, m.in. centrum handlowe Focus Mall. *

Interakcje 2015

FOTO: MARIUSZ MARCHLEWICZ

Gladiator z chrypką

W Atlas Arenie w maju zaplanowano dwa ważne koncerty. 1 V wystąpi Hans Zimmer – twórca muzyki filmowej, dla której charakterystyczne jest łączenie brzmienia orkiestry i syntezatorów, laureat Oscara i nagród Grammy, autor ścieżek m.in. do filmów: „Gladiator”, „Sherlock Holmes” czy „Incepcja”.

Natomiast 28 V swoje największe przeboje oraz utwory z nowego albumu pt. „Another Country” zaśpiewa Rod Stewart, rockowo-popowy artysta, który w ciągu około 50 lat kariery sprzedał ponad 250 milionów singli i płyt. *

Folkowo – etnicznie – muzycznie

W ramach cyklu koncertów prezentujących muzykę z różnych stron świata w Łódzkim Domu Kul-

tury 6 V pojawią się trzy zespoły folkowe. Łódzka Grupa Gospel prezentuje energię, radość, siłę przekazu muzyki gospel. Dzięki Jabłka łączą brzmienia polskiej muzyki ludowej z rytmem afrykańskich bębnow. Miejskie Darcie Pierza kultywuje tradycję archaicznego, właściwego twórczości ludowej śpiewu białego, który sprzyja wspólnemu wykonywaniu pieśni i czerpaniu energii z głosu.

Łódzki Dom Kultury 8 V zaprasza też na koncert muzyki hiszpańskiej Viva España Ole! Wystąpią: Chór Canto Alegre pod kierunkiem Jana Kondratowicza (repertuar zespołu obejmuje klasyczne i współczesne dzieła europejskich kompozytorów, muzykę rozrywkową i utwory sakralne) oraz Olga Maroszek (mezzosopran), solistka Teatru Wielkiego w Łodzi, Rafał Gzella (fortepian), kompozytor i wykładowca w Akademii Muzycznej w Łodzi oraz Jacek Dulikowski (gitara), pedagog na AM. *

Na ostro

Piętnasta edycja Rock May Festiwal odbędzie się w dniach 6-7 V w Centrum Kultury i Sztuki w Skierniewicach (ul. Reymonta 33). Pierwszego dnia zagrają zespoły: Sjel, Pull The Wire, Clock Machine i jako gwiazda wieczoru – Illusion. Drugi dzień rozpocznie się od konkursu, w którym wystąpi dziesięć formacji. Później na scenie zaprezentuje się laureat poprzedniej edycji festiwalu – Chopin Died. Po obradach jury zagrają zwycięzcy konkursu oraz na zakończenie – Organek. *

Gospel na początek

W ramach cyklu Off-Północna Teatr Muzyczny rozpoczął realizację programu „Otwarta scena przy Północnej”, przeznaczonego dla młodych twórców i wykonawców. Pierwszym zespołem, który – 4 V – zaprezentuje się na scenie teatru, będzie The Gospel Time. To działający od 2006 r. przy Łódzkim Domu Kultury energetyczny chór, którego utwory łączą typowe pieśni gospel z brzmieniem popu, hip-hopu, R'n'B i soul. The Gospel Time występuje z artystami reprezentującymi różne rodzaje muzyki: od hip-hopu po rock. Chór wystąpił w programach „Mam Talent” oraz „Must Be The Music”. *

Symfoniczne pożegnanie

Ivan Monighetti, rosyjski wiolonczelista, ostatni raz – **6 V** – wystąpi jako artysta-rezydent Filharmonii Łódzkiej. Podczas koncertu pojawi się także pochodzące z Łodzi rodzeństwo: pianistka Maria, skrzypaczka Anna i wiolonczelista Tomasz Darochowie – tworzący jeden z najlepszych w kraju kameralnych zespołów. Usłyszymy utwory Beethovena, Prokofiewa i Szostakowicza. *

Będzie bujało

Czołówka wykonawców sceny szantowej i folkowej wystąpi podczas **XXXII Łódzkich Spotkań z Piosenką Żeglarską KUBRYK 2016**, które zaplanowano na **21 V** w Łódzkim Domu Kultury. Na scenie zobaczymy m.in. zespoły: Cztery Refy, North Cape, Flash Creep, Sąsiedzi, Banana Boat. *

Śpiewanie ku niebu

Organizowany w Częstochowie **XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”**, który prezentuje muzykę różnych religii w ośmiu miastach Polski i w Kolonii, zawita m.in. do Radomska i Nowej Brzeźnicy. W kościele pw. św. Lamberta w Radomsku (ul. Narutowicza 2) **2 V** zostaną wykonane „Nieszpory tatrzańskie”. Zaśpiewają: Hanka Rybka, Jan Karpiel Bułeczka oraz Jasnogórski Chór Chłopięcy „Pueri Claromontani”. Recytować będzie Franciszek Bachleda Księdzularz, a Tatrzańską Orkiestrę Klimatyczną poprowadzi Agnieszka Kreiner. W kościele pw. św. Jana Chrzciciela w Nowej Brzeźnicy (ul. Zamkowa 1) **3 V** koncert jubileuszowy w miejscu urodzin kompozytora Juliusza Łuciuka da włoski chór Coro della Virgola pod dyrekcją Pasquale Veleno. Koncert muzyki synagogalnej zaplanowano **5 V** w Miejskim Domu Kultury w Radomsku (ul. Brzeźnicka 5). Wystąpią: rosyjski kantor Baruh Finkelshtein ben Yankel oraz pianista Michał Rot. *

Mówi o tym, o czym inni milczą

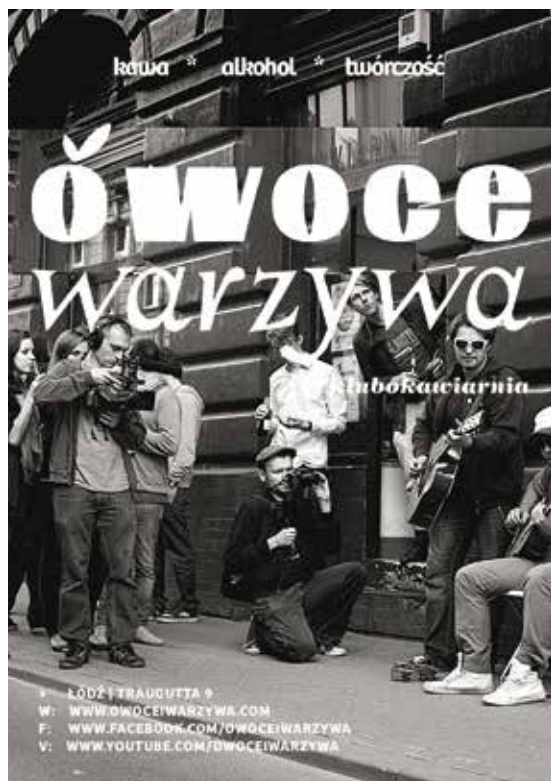
Rykarda Parasol wystąpi **7 V** w Klubie Wytwórnia. To nie pseudonim ani nazwa zespołu, ale prawdziwe nazwisko amerykańskiej wokalistki o europej-

skim rodowodem (córki polskiego Żyda). Artystka śpiewa o rzeczach, o których inni wolą zapomnieć... W 2015 r. ukazał się czwarty studyjny album Parasol pt. „The Color of Destruction”.

Podczas koncertu gościnnie wystąpią wokaliści: Dante Aliano White i Bart Davenport. *

Kto ustala hierarchię?

Kolejne spotkanie z cyklu „on/off kultura” – **5 V** w Łódzkim Domu Kultury – poświęcone będzie książkom, pisarzom i sekretom ich powodzenia lub odrzucenia. Dyskusję zatytułowaną „**Literatura – nagrody, hierarchia, kanon**” poprowadzi Piotr Grobliński, którego gośćmi będą: pisarz Jacek Dehnel, dr hab. Marzena Woźniak-Łabieniec z polonistyki na Uniwersytecie Łódzkim, a także łączący naukę o literaturze z jej praktycznym uprawianiem dr Kacper Bartczak. *

Unikaty i miniatury

15. Międzynarodowemu Triennale Tkaniny towarzyszą dwie wystawy ogólnopolskie organizowane przez Centralne Muzeum Włókiennictwa: **13. Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej** oraz **11. Ogólnopolska Wystawa Miniatury Tkackiej** (obie pod patronatem „Kalejdoskopu”).

OWTU od 1978 roku przedstawia najnowsze trendy w polskiej sztuce włókna. Zobaczmy 76 prac.

Z kolei OWMT debiutowała w 1985 roku. Jest przeglądem obrazującym polskie poszukiwania i rozwiązania w sztuce miniaturskiej, operującej tekstylnym medium. Zobaczmy 101 prac.

Nazwiska laureatów obu wystaw poznamy podczas wernisażu **9 V**. 13. OWTU można oglądać do **9 X**, 11. OWMT – do **28 VIII**. *

Rozpad i początek nowego

„**Podzielona wspólnota**” – to tytuł wystawy, która **20 V** zostanie otwarta w ms². Złożona będzie z filmów i nagrań wideo pokazujących problem rozpadu wspólnot oraz tworzenia nowych ich modeli po 1968 roku. *

Na ulicach i w hotelu

Shoshanah Ciechanowski zaprezentuje swoją twórczość w Hotelu andel's. Wernisaż wystawy i performance pt. „MyNameis” – **19 V** (godz. 19 i 20). Performance „Earth Walk” – **15 V** na ulicach miasta. Więcej na str. 48. *

Architekt

Do 15 V w Ośrodku Propagandy Sztuki trwa wystawa poświęcona twórczości **Jakuba Wujka** (1937-2014), słynnego łódzkiego architekta – współtwórcy (wraz ze Zdzisławem Lipskim) autorskiej pracowni „Lipski i Wujek”. Wujek był współautorem takich realizacji, jak: Teatr na Placu Węglowym w Gdańsku, zespoły mieszkaniowe w Łodzi na Retkini i Radogoszczu-Wschodzie, modernizacja łódzkiego Teatru im. Jaracza czy budynek Wydziału Komunikacji Urzędu Miasta Łodzi.

Podczas Nocy Muzeów **14/15 V** w godz. 18-1 OPS przypomni jego działalność. *

Sztuka włókna... szklanego

Kazimierz Pawlak, profesor Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, należy do światowych prekursorów wykorzystania włókna szklanego do tworzenia unikatowych obiektów. Artysta zaprezentuje je na wystawie w Galerii Re:Medium (otwarcie **10 V**). Pokaz towarzyszy triennale tkaniny. *

Mikroutopia

„Rewolucja mi się śni” to wystawa prezentująca twórczość **Moniki Drożyńskiej** (otwarcie **12 V** w Galerii Manhattan). Haft, interakcja, sztuka zaangażowana społecznie służą artystce do kreowania mikroutopii – świata, w którym jednostka próbuje zmieniać rzeczywistość za pomocą prostych gestów. Wystawa towarzyszy triennale tkaniny. *

Ze szkicownika

„**Podróż malownicza. Plenery artystów polskich XIX-XX wieku**” – tak zatytułowaną wystawę **10 V** otworzy Muzeum Miasta Łodzi w Aneksie Jednego Mistrza (pod patronatem „Kalejdoskopu”). Twórczość wybranych artystów zostanie pokazana w kontekście ich plenerów. Zobaczmy niemal 40 dzieł powstałych od lat 90. XIX w. po 1945 rok: obrazy, grafiki i rysunki – w tym plenerowe studia pochodzące ze szkicowników twórców, m.in. z Włoch, Francji, Ukrainy, Jerozolimy oraz Polski. Będą to m.in. prace: Jana Stanisławskiego, Edwarda Okunia, Józefa Pankiewicza, Adama Styki, Wojciecha Weissa, a z artystów łódzkich – Maksy Hanemana, Samuela Hirszenberga, Romana Rozentala, Franciszka Łubińskiego, Karola Hillera i Romana Modzelewskiego. *

Zacieranie granic

Twórczość **Andrzeja Okińczyca** można będzie oglądać na wystawie, która zostanie otwarta w Ośrodku Propagandy Sztuki **21 V**. Zobaczmy m.in. obrazy-reliefy z ostatnich kilkunastu lat oraz multimedialną dokumentację najważniejszych aranżacji wystawienniczych poznańskiego artysty. W obiektach Okińczyca zacierają się granice między obrazem, reliefem a płaskorzeźbą. *

Ręka za zagadkę

Teatr Wielki zaprasza **13 V** na premierę opery Giacomo Pucciniego pt. „**Turandot**”. To pierwsze łódzkie wystawienie sztuki opowiadającej historię chińskiej księżniczki Turandot.

Kierownictwo muzyczne – Antoni Wit, inscenizacja, dekoracje – Adolf Weltschek, Małgorzata Zwolińska, reżyseria, reżyseria światła – Adolf Weltschek, kostiumy – Małgorzata Zwolińska, choreografia – Anna Siwczyk.

Wywiad z Adolfem Weltschkiem i Małgorzatą Zwolińską – na str. 24. *

Życiowa rewolucja

Na Scenie Regionalnej Teatru im. Jaracza w Radomsku **28 V** zaplanowano premierę spektaklu na podstawie scenariusza Callie Khouri do filmu Ridleya Scotta „Thelma i Louise”. To historia dwóch kobiet, które zabijają człowieka.

Reżyseria – Dominika Knapik, dramaturgia – Tomasz Jękot, scenografia – Mirek Kaczmarek, kostiumy – Karolina Mazur, muzyka – Daniel Pigoński. *

Jak działa muzyka

37. Ogólnopolski Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Dziatwa”, organizowany przez Bałucki Ośrodek Kultury w dniach **18-21 V**, jest skierowany do dzieci i młodzieży – członków amatorskich grup teatralnych oraz do animatorów działań twórczych. Można tu poznać nowe metody pracy teatralnej. Motywem przewodnim 37. edycji „Dziatwy” będzie muzyka z jej wielowymiarowym oddziaływaniem na pracę zespołu, scenariusz, dynamikę spektaklu i komunikację z widzem. *

Na pointach solo i w duecie

Teatr Muzyczny zaprasza **28 V** na **Galowy Wieczór Baletowy** z udziałem solistów Polskiego Baletu Na-

rodowego Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie i przebywających po raz pierwszy na tournée w Polsce młodych adeptów sztuki tańca z Michigan Ballet Academy. Tancerzy będzie można oglądać w partiach solowych i duetach z najsłynniejszych baletów klasycznych, takich jak: „Jezioro łabędzie”, „Don Kichot”, „Korsarz”, „Śpiąca królewna” czy „Dziadek do orzechów” oraz w autorskim programie Nikołaja Makhatelogo, choreografa i dyrektora artystycznego amerykańskiej uczelni. *

Mały miś

Na premierę spektaklu pt. „**Przygody Misia Rymcimci**” według Jana Wilkowskiego zaprasza **28 V** Teatr Arlekin. Mimo poważnie brzmiącego imienia, Tymoteusz jest jeszcze bardzo małym misiem i mieszka w lesie razem z tatą. To kolejna opowieść o przygodach niedźwiadka, który tym razem spotyka na swojej drodze małego pieska. Opowieść dla najmłodszych widzów w delikatny i zabawny sposób dotyka ważnych spraw: tolerancji, odpowiedzialności, zaufania.

Reżyseria – Stanisław Ochmański, scenografia – Joanna Hrk, muzyka – Michał Makulski. Wystąpią: Małgorzata Wolańska, Katarzyna Pałka, Wojciech Kondzielnik, Tomasz Pieczętkowski, Waldemar Presia, Marcin Sosiński. *

Z pomocą błędnego rycerza

Na zakończenie cyklu retransmisji przedstawień moskiewskiego Teatru Bolszoi z bieżącego sezonu w kinie Szpulka w Łódzkim Domu Kultury **7 V** przygotowano „**Don Kichota**” z muzyką Ludwiga A. Minkusa i choreografią Aleksieja Fadejczewa.

Ten luźno oparty na wątkach powieści Cervantesa balet kipi od tanecznych popisów, stylizowanych hiszpańskich tańców i zabawnych scen pantomimicznych. Kitri, córka oberżysty, kocha z wzajemnością biednego cyrulika Basilio, ale ojciec chce ją wydać za bogatego szlachcica. Jednak sprytny Basilio i rezolutna Kitri z pomocą błędnego rycerza Don Kichota oraz jego giermka Sancho Pansy wywiodą ojca dziewczyny w pole i otrzymają rodzicielskie błogosławieństwo. *

TEATR FUNDACJI
KAMILA MAĆKOWIAKA

„Wraki”

7 V, godz. 19

((Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych))

Cena biletu z kuponem **31,50 zł**

(jeden kupon to jeden bilet w tej cenie).

Należy przyjść z wyciętym kuponem.

Liczba miejsc ograniczona (tel. 794 460 500)

TEATR MUZYCZNY

„Cyrano”

6 i 7 V, godz. 18.30

Cena biletu z kuponem **25 zł**

(jeden kupon to jeden bilet w tej cenie).

Kupon zostanie wycięty w kasie teatru.

Liczba miejsc ograniczona

(BOW, tel. 42 678 19 68)

TEATR NOWY

„Vatzlav”

5, 6 i 22 V, godz. 19.15

Ceny biletów z kuponem:

dwa bilety po **15 zł** każdy

Należy przyjść z wyciętym kuponem

„Wraki”

Kamil Maćkowiak przygotował swój kolejny monodram we własnej reżyserii (scenariusz – Neil la Bute), zatytułowany „Wraki”. To intymny, kameralny spektakl o miłości – na całe życie... Takiej, która jest obsesją, zniewala i pozbawia rozsądku. To także rzecz o tęsknocie, namiętności, samotności i chorobie, walce i przeznaczeniu. O tajemnicy silniejszej niż śmierć. Oszczędna i prosta teatralna forma ułatwia przekazanie całej gamy uczuć. Cena biletu: **45 zł**

„Cyrano”

Libretto autorstwa Jacka Bońcyka to adaptacja słynnej sztuki Edmunda Rostanda „Cyrano de Bergerac”, której bohaterem jest długonosy żołnierz-zawadiaka i poeta, nieszczęśliwie zakochany w pięknej Roksanie. Reżyserem musicalu jest Jakub Szydłowski, a piękną muzykę skomponował sam Krzysztof Herdzin. Spektakl jest pełen humoru i dotyczy uniwersalnych wartości. „Cyrano de Bergerac” to epickie dzieło, a zarazem jeden z najlepszych dramatów teatralnych świata. Cena biletu: **50 zł**

„Vatzlav”

Dramat Sławomira Mrożka opowiada o społecznych przemianach, jest swoistą antyutopią w konwencji filozoficznej, oświeceniowej powiastki. To historia wygnańca, który próbuje odnaleźć się w nowej ojczyźnie. Cena biletu: **49 zł**

Mamy coś dla osób, którym bilety na spektakle wydają się zbyt drogie. Kontynuujemy współpracę z łódzkimi teatrami – w „Kalejdoskopie” zamieszczamy kupony, z którymi można udać się na wybrane przedstawienie za cenę znacznie niższą niż ta w cenniku.

„Ławeczka na Piotrkowskiej”

Spektakl komediowy na podstawie sztuki Aleksandra Gelmana. Pewnego popołudnia na ławce przypadkowo spotykają się: przystojny mężczyzna (Kamil Maćkowiak) i piękna kobieta (Ewa Audykowska-Wiśniewska). Początkowo banalna historia o samotności i poszukiwaniu miłości przegradza się w intymną grę pozorów, pełną nieoczekiwanych zwrotów akcji. Cena biletu: **45 zł**

„Jesus Christ Superstar”

Kim jest Jezus – człowiekiem czy bogiem, szaleńcem czy charyzmatyczną postacią? Dla wyznawców nauczyciel, dla Judasza przyjaciel, dla Marii Magdaleny – mężczyzna. Kompozytor Andrew Lloyd Webber i autor tekstów piosenek Tim Rice zderzyli tematykę biblijną z klimatem rocka, zadając pytania, na które ciągle poszukuje się odpowiedzi. Znakomita muzyka i świetne libretto, brawurowa inscenizacja, wysuwająca na plan pierwszy młodzieńczą energię wykonawców, rytm i dynamiczną grę aktorską, zyskały uznanie widzów. To pierwsza realizacja tego musicalu w Łodzi, a zarazem pierwsze polskie wystawienie anglojęzyczne (tekst polski można śledzić na tablicy). Cena biletu: **60 zł**

„Człowiek z La Manchy”

Wzruszająca opowieść o mądrości i głupocie, marzeniach i rzeczywistości, a także o życiu i teatrze. Musical Mitchella Leigha, odwołujący się do legendy Don Kichota, od lat cieszy się powodzeniem na całym świecie. Łódzki Teatr Muzyczny został za niego wiele nagród. Cena biletu: **50 zł**

„Mistrz i Małgorzata”

Opowieść o szatanie, „który wiecznie zła pragnąc, wiecznie czyni dobro” weszła do kanonów arcydzieł światowej literatury. To poruszająca historia nieszczęśliwej miłości Małgorzaty, to opowieść o ludziach, którzy są w stanie kochać wbrew wszystkim i wszystkiemu. Dajcie się uwieść diabelskiej magii i opowieści o kobiecie, która tak mocno kochała, że była w stanie zaprzedać się piekłu. Cena biletu: **30 zł**

TEATR FUNDACJI
KAMILA MAĆKOWIAKA
„Ławeczka na Piotrkowskiej”
12 V, godz. 19

(Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych)
Cena biletu z kuponem 31,50 zł
(jeden kupon to jeden bilet w tej cenie).
Należy przynieść z wyciętym kuponem.
Liczba miejsc ograniczona (tel. 794 460 500)

TEATR MUZYCZNY
„Jesus Christ Superstar”
13 i 15 V, godz. 18.30

Cena biletu z kuponem 25 zł
(jeden kupon to jeden bilet w tej cenie).
Kupon zostanie wycięty w kasie teatru.
Liczba miejsc ograniczona
(BOW, tel. 42 678 19 68)

TEATR MUZYCZNY
„Człowiek z La Manchy”
20 i 21 V, godz. 18.30

Cena biletu z kuponem 25 zł
(jeden kupon to jeden bilet w tej cenie).
Kupon zostanie wycięty w kasie teatru.
Liczba miejsc ograniczona
(BOW, tel. 42 678 19 68)

TEATR ARLEKIN
„Mistrz i Małgorzata”
20 i 22 V, godz. 19

Cena biletu z kuponem:
dwa bilety po 15 zł każdy.
Należy przynieść z wyciętym kuponem
Wymagana rezerwacja miejsc
(BOW, tel. 42 632 58 99)

Zgiełk ro(c)kuje

Za miesiąc – 3 VI – finał trzeciej edycji Festiwalu Muzycznego Rockowanie, który odbywa się w Łódzkim Domu Kultury. Specjalnie na tę okazję do czerwcowego numeru „Kalejdoskopu” bezpłatnie dołączymy maksisingel grupy Zgiełk z trzema utworami promującymi najnowszy album tej formacji.

Zespół wygrał ubiegłoroczne Rockowanie i zgarął wszystko: nagrodę dyrektora ŁDK, sesję nagraniową wraz z promocją medialną w studiu Radia Łódź, sesję zdjęciową ufundowaną przez Studio Fabryka, a co najważniejsze dla naszych czytelników – wydanie wspomnianego maksisingla, który znajdzie się w „Kalejdoskopie”. Okładka numeru 6/2016 też będzie należeć do Zgiełku!

To, co niezwykle w twórczości zespołu, to ciekawe połączenie rockowej muzyki z tekstami o Łodzi – nie współczesnymi, ale napisanymi przed laty przez różnych autorów. Mało tego, elementem jego

instrumentarium są elektryczne skrzypce, które współtworzą rockowe brzmienie.

Muzycy miło wspominają festiwal – choć nie było łatwo wygrać, a do rywalizacji stanęło aż 70 grup z całego kraju – i zgodnie stwierdzają, że w Łódzkim Domu Kultury gra się im najlepiej (wystąpili też podczas gali plebiscytu „Kalejdoskopu” Armatka Kultury 2015). Opłacało się wystartować w konkursie, bo efektem Rockowania jest właśnie płyta „W mieście Łodzi” (do sprzedaży w całym kraju trafi w czerwcu). „Zgiełki” nie kryją fascynacji tym miastem i śpiewają: *mówcie, co chcecie, ja swoje wiem, lecz ona już dawno uwiodła mnie*. Co takiego chłopaki widzą w Łodzi, że aż nagrali o niej płytę, przeczytacie w czerwcowym „Kalejdoskopie”.

A zanim ukażą się maksisingel i płyta, utworów Zgiełku można posłuchać podczas koncertu w klubie New York (ul. Piotrkowska 62) 29 IV. *

„**Kapitan Ameryka: Wojna bohaterów**”, sci-fi, USA, reżyser: Anthony Russo, obsada: Chris Evans, Robert Downey Jr. *Ustawa zmuszająca superbohaterów do rejestracji i ujawnienia tożsamości psuje atmosferę panującą wśród Avengers, którzy starają się obronić świat przed nowym, nikczemnym nieprzyjacielem.* Planowana premiera **6 V**

„**#WSZYSTKOGRA**”, musical, Polska, reżyser: Agnieszka Glińska, obsada: Kinga Preis, Eliza Rycembel, Stanisława Celińska. *Opowieść o córce, mamie i babci. Trzy kobiety spróbują ocalić rodzinny dom. Przeżyją niejedną perypetię, by przekonać się, czego pragną.* Planowana premiera **6 V**

„**Już za tobą tęsknię**”, dramat, Wielka Brytania, reżyser: Catherine Hardwicke, obsada: Toni Collette, Drew Barrymore. *Jess i Milly – nierozłączne odkad poznały się jako małe dziewczynki – dziś jako dorosłe kobiety stawiają czoła życiu, które płata im niespodziewane figle.* Planowana premiera (także w Szpulce) **13 V**

„**Dzień Matki**”, komedia, USA, reżyser: Garry Marshall, obsada: Jennifer Aniston, Kate Hudson, Julia Roberts. *Film przedstawia cztery rodziny, których losy splecą się w tym wyjątkowym dniu.* Planowana premiera **13 V**, w Szpulce – **20-25 V**

„**X-Men: Apocalypse**”, sci-fi, USA, reżyser: Bryan Singer, obsada: James McAvoy, Michael Fassbender. *Kiedy jeden z najniebezpieczniejszych i najpo-*

teżniejszych złoczyńców, mutant Apocalypse, chce zniszczyć całą planetę, powstrzymać mogą go tylko X-Meni. Planowana premiera **20 V**

„**Zakładnik z Wall Street**”, dramat, USA, reżyser: Jodie Foster, obsada: George Clooney, Julia Roberts. *Zdesperowany bankrut terroryzuje „na wizji” ekipę telewizyjnego show, którego gwiazda doradza widzom, jak i w co inwestować pieniądze.* Planowana premiera **20 V**

„**Ślepowidzenie**”, dramat, Norwegia, reżyser: Eskil Vogt, obsada: Ellen Dorrit Petersen, Henrik Ronsboe. *Wskutek niespodziewanej utraty wzroku Ingrid wraca do domu, gdzie mierzy się ze swoimi demonami.* Planowana premiera **20 V**

„**Alicja po drugiej stronie lustra**”, fantasy, USA, reżyser: James Bobin, obsada: Johnny Depp, Mia Wasikowska, Anne Hathaway. *Alicja powraca do Krainy Czarów, by razem z przyjaciółmi powstrzymać złego Władcę Czasu i przywrócić porządek w magicznym świecie.* Planowana premiera **26 V**

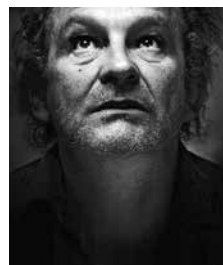
„Alicja po drugiej stronie lustra”

Mamy 10 zaproszeń do kina Szpulka w Łódzkim Domu Kultury dla Czytelników, którzy do 5 V jako pierwsi skontaktują się z nami (kalejdoskop@ldk.lodz.pl), podając nazwisko, adres i numer telefonu. Po odbiór zaproszeń należy zgłosić się z aktualnym egzemplarzem „Kalejdoskopu”.

Szkic Jana Stanisławskiego – wystawa pt. „Podróż malownicza” w Muzeum Miasta Łodzi, otwarcie 10 maja

Niech się ujmą

Andrzej Poniedziałki

Maj to miesiąc wiosny i miłości. Wiosny w przyrodzie, miłości – u ludzi. Wiosna w maju zachowuje się bardzo odpowiedzialnie. Ludzie – jakby mniej.

*Romeo i Julia
Wzdychają miliony
A westchnienie to składa się w wiatr
Taki stały a taki szalony
Że porusza aż Ziemię
Aż świat*

*Romeo i Julia
Julia i Romeo
Ona jest Nią dla Niego
On dla Niej także nie nie ON
Ona piękna i zadbana i fizycznie i duchowo
I On – wszystko ma na miejscu, łącznie z głową
Nic im dodać, nic im ująć
Niech się ujmą
I unoszą ponad sny
„Romeo i Julia” – a dramat?
Gdzie dramat?
Dramat tkwi w słowie „i”*

Żarłoczność młodości

– Nie ma co się oszukiwać, on jest przede wszystkim konkursem: kto się sprawdzi, kto okaże się lepszy, kogo zeżre trema? **Giełda** – mówi o Festiwalu Szkół Teatralnych **JACEK PONIEDZIAŁEK**, znany ze współpracy z Krzysztofem Warlikowskim aktor teatralny i filmowy, reżyser, tłumacz, pisarz, który reżyseruje „Laleczkę” Tennessee Williamsa – spektakl dyplomowy Wydziału Aktorskiego Szkoły Filmowej w Łodzi. Przedstawienie zobaczymy w maju właśnie podczas festiwalu.

Aleksandra Mikinka: – Jak to się stało, że reżyseruje pan szkolny spektakl?

Jacek Poniedziałek: – Półtora roku temu w Opolu reżyserowałem „Szklaną menażerię” Williamsa. Usłyszała o tym moja koleżanka, Iza Kuna. Studenci ostatniego roku łódzkiej szkoły poprosili ją, by poleciła im kogoś, z kim mogliby przygotować dyplom, a ona wskazała mnie. Pojechali do Opoli i przedstawienie najwidoczniej przypadło im do gustu... Tak się zaczęło.

Jak powinna wyglądać współpraca między reżyserem i aktorami, czyli między panem i studentami?

– Potrzebna jest szczerłość, bezpośredniość, „ludzki” rodzaj komunikacji. Jestem reżyserem, ale też aktorem, czyli jednym z nich, chociaż oczywiście dwukrotnie starszym. Każdy z nas ma swoje doświadczenia, opinie, pamięć emocjonalną, rodziny, przyjaźnie... Z czasem jest tego cały ocean. Wszystko to wzbogaca nas i uczy, stanowi doskonałą bazę do tego, by razem stworzyć coś na scenie. Spektakl musi być wypadkową naszych wrażliwości. Nikt nie

jest ważniejszy od pozostałych. Jesteśmy na „ty”, nie wstydzimy się mówić głośno o swoich spostrzeżeniach i wątpliwościach. Myślę, że panują między nami koleżeńskie stosunki.

Czym różni się praca ze studentami od pracy z zawodowymi aktorami?

– Długo przed „Laleczką” pracowałem z uczniami w policealnym studium Łart Leszka Zdybała w Krakowie. Nauczyłem się wtedy, że to bardzo trudna i wymagająca robota. Niektórym adeptom i młodym aktorom trzeba wiele rzeczy tłumaczyć dłużej, dokładniej, z większą dozą cierpliwości. Mam na myśli pewne techniki bądź emocje, które dla doświadczonego aktora są znane i jasne. Z drugiej strony ten wysiłek równoważony jest przez ogromną energię, ekspresję, nieposkromioną chęć grania, uczenia się, doświadczania wszystkiego dookoła, jaką przejawiają młodzi. Żarłoczność młodości!

W jednym z wywiadów powiedział pan, że „Laleczka” porusza wciąż żywe, elektryzujące tematy. Jakże? >

„Laleczka” w Teatrze Studyjnym

– Nie chciałbym uchodzić w oczach czytelników za moralistę, społecznika czy człowieka totalnie zaangażowanego politycznie, ale są takie tematy, które dotyczą mnie w sposób szczególny, budzą mój sprzeciw i prowokują moją ekspresję. Właśnie tak jest z „Laleczką” i całą twórczością Williamsa. Porusza ona tematy wciąż żywe i bolesne, które rażą i irytują, chociażby w takim mieście jak Łódź. W „Laleczce” mamy rzeczywistość syndykatów, czyli dzisiejszych korporacji, które prowadzą do upadku małych firm rodzinnych, monopolizując rynek przetwórstwa bawełny i pozbawiając ludzi środków do życia, prowadząc do ubożenia wielkich grup społecznych. Tak jak w Łodzi cały ten przemysł upada, a ludzie popadają w nędzę. Wszyscy są zadłużeni. Wszystkim głód zagląda w oczy. Główny bohater traci pieniądze, meble, dobytek życia. Tematem sztuki jest bieda, utrata godności i wynikają-

ca z nich desperacja, która czasami popycha nas do agresywnych, przestępczych czynów wobec innych, do zatracenia naszego człowieczeństwa.

Znamienne, że spektakl grany jest w mieście znanym z afery „dzieci w beczkach”...

– To całkowity przypadek. Podobieństwa zauważyłem później, ale im dłużej tu jestem, tym bardziej Łódź wydaje mi się dla tej sztuki idealnym miejscem. Tu jak w soczewce skupiają się wszystkie problemy trawiące polskie społeczeństwo.

„Laleczka” bierze udział w Festiwalu Szkół Teatralnych. Czy ten festiwal spełnia równie ważną rolę, co kiedyś? Czym jest dziś dla młodych aktorów?

– Myślę, że najważniejszą funkcją festiwalu jest rywalizacja. Nie ma co się oszukiwać, on jest przede wszystkim konkursem: kto się sprawdzi, kto okaże

się lepszy, kto gorszy, kogo zeżre trema, kto wykaże się odpornością psychiczną? Gięda. Ale trzeba przyznać, że reżyserzy, producenci i twórcy filmów czy seriali naprawdę tu przyjeżdżają, więc dla aktora to świetna okazja do wybicia się, pokazania swojej osobowości. Nagrody też są ważne, ale ta możliwość „pokazania się” filmowemu światu jest chyba najważniejsza. Przecież obejrzy ich – a w tym nas – tak zwana cała Polska! *

„Laleczka” w Teatrze Studyjnym

Jacek Poniedziałek wzbudził poruszenie ostrymi wypowiedziami na temat Łodzi, które wygłosił na początku kwietnia podczas spotkania z dziennikarzami w Teatrze Studyjnym. Oto jak postrzega Łódź:

Wyrostem z biednego środowiska, w którym nie wiadomo było, co się będzie jadło następnego dnia. Wyniosłem stamtąd bogactwo ludzkich doświadczeń, przeżyłem i dno, i same szczyty. Po wypudrowanych spektaklach Warlikowskiego mam potrzebę robienia teatru, w którym jest brudno. Jak w Łodzi, która jest Polską w pigułce. Bogusław Linda nazwał ją miastem meneli: ja bym tak nie powiedział, ale rzeczywiście jest to miasto strasznej społecznej patologii. Jest tutaj bardzo mało miejsc, w których człowiek się czuje bezpiecznie. I ja tych ludzi nie atakuję, tylko im współczuję. Nikt nie dał im wizji, nie stworzył im żadnych warunków, do niczego ich nie zachęcił, mimo że wszyscy mają usta pełne frazesów, że trzeba im coś dać i pomóc; że po tym, jak skończyło się włókiennictwo, skończył się przemysł filmowy, trzeba to miasto na nowo uruchomić. Dziś nie wiadomo, co to za miasto. Miasto knajp? Nie ma jednego spajającego pomysłu. Ale to nie jest atak. Po prostu jestem zirytowany tym, że tyle lat minęło od transformacji i nic się tutaj właściwie nie stało. Władze miasta wyremontowały ulicę Piłsudskiego, postawiły ten wielki przystanek tramwajowy, a ja się zastanawiam, po co. Komu jest potrzebny tak wielki przystanek, który nie wiadomo ile kosztował, jeżeli ludzie tu nie mają co jeść. I widzę tych od rana pijanych, brudnych, agresywnych, sfrustrowanych ludzi stojących przed odrapanymi kamienicami. Ja ten świat znam – jest mi bliski, o takim świecie chcę opowiadać.

Łódź 2.0?

Kilka słów o rewitalizacji

Maria Nowakowska

Od pewnego czasu głośno jest o rewitalizacji Łodzi. Ten proces dotknie pośrednio wszystkich łodzian, więc warto być zorientowanym, o co w nim chodzi. Zaczniemy więc od zarysowania tematyki: ustalenia – jak mawiał Kubuś Puchatek – „co jest czym czego” rewitalizacji Łodzi.

Rewitalizacja to – mówiąc najprościej – odnowa miasta. Nie jest to jednak zwykły remont czy upiększanie; by można było o niej mówić, musi być spełnionych kilka warunków. Dwa z nich są szczególnie ważne: rewitalizacja musi na każdym etapie angażować mieszkańców miasta, a zwłaszcza mieszkańców okolicy poddawanej rewitalizacji i musi koncentrować się na trzech elementach tworzących miasto – na tkance architektonicznej, przedsiębiorczości i społeczności lokalnej. Najsilniejszy akcent powinien zostać położony na ludzi – to oni bowiem, ich marzenia, potrzeby i aktywności tworzą miasto.

Rewitalizację w Łodzi prowadzi Urząd Miasta. W magistracie odpowiada za nią bezpośrednio Biuro ds. Rewitalizacji i Rozwoju Zabudowy, jednak ze względu na przekrojowość procesu tak naprawdę trudno wskazać wydział czy departament nie powiązany – choćby pośrednio – z odnową miasta.

Proces rewitalizacji zaczyna się od określenia, co tak naprawdę należy odnowić. Wydaje się to prostą sprawą, jednak prześledźmy rzecz na przykładzie.

Całe życie mieszkam w Śródmieściu, utrzymuję też związki ze Starym Polesiem. To idealne przykłady tzw. obszaru zdegradowanego – problemów jest mnóstwo i są nawarstwione. Z jednej strony to miejsca cieszące się raczej złą sławą, w dużej mierze zdewastowane, z wysokimi wskaźnikami bezrobocia i enklawami biedy. Z drugiej strony jest w nich

potencjał – to ściśle centrum miasta, sporo tu drobnych przedsiębiorców i rzemieślników, a tkanka architektoniczna mimo złego stanu technicznego jest różnorodna i cenna.

Takich obszarów w Łodzi jest dużo. Sporo z nich pozbawionych jest atutów w postaci bliskości do centrum czy historycznej zabudowy. Gdyby spojrzeć na mapy wydawania zasiłków czy dożywiania dzieci w szkołach, od razu zauważymy koncentrację problemów również na Bałutach i Górnej. W naszym mieście nie brakuje też niedogodności rodem z XIX wieku – w każdej z wymienionych okolic znajdują się mieszkania bez wody i toalety.

Przy tej okazji warto powiedzieć, że miasto nie jest wielkim udziałowcem na rynku nieruchomości. W Założeniach do Lokalnego Programu Rewitalizacji z zeszłego roku czytamy, że na terenie tzw. Strefy Wielkomiejskiej (czyli w uproszczeniu między Włókniarzy, Kopcińskiego, Starym Rynkiem i Górniakiem): „zidentyfikowano ponad 10 000 nieruchomości. Tylko 9% budynków mieszkalnych stanowi własność miasta, a w dalszych 15% miasto posiada udziały. Z ogólnej liczby niemal 2,5 tys. budynków mieszkalnych pozostających w dyspozycji miasta (stanowiących własność miasta, skarbu państwa i własność wspólnot mieszkaniowych) prawie 26% było wyeksploatowanych w ponad 70%”. Czyli wymagało gruntownego remontu.

ODNOWA

Skala problemów jest więc ogromna. Powoduje to, że określenie „miliardy na rewitalizację” (początkowo mówiono o 4 mld, obecnie szacuje się, że nieco poniżej 2 mld) zaczyna tracić swoją magię. Wiadomo, że pieniędzy unijnych nie starczy na wszystko – tak naprawdę tylko na punktowe interwencje.

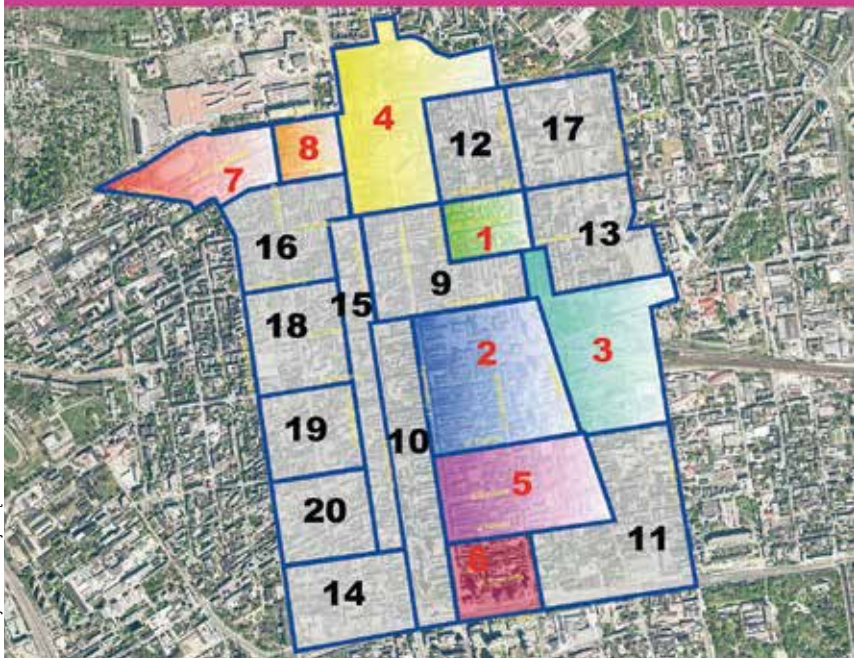
Co więcej – od czegoś trzeba zacząć i podjąć trudną decyzję o prio-

rytetach – kto będzie mógł skorzystać najpierw, kto na końcu (lub w ogóle). Na przełomie 2013/2014 r. do publicznej informacji przedostała się wiadomość, że obszarem rewitalizacji ma być właśnie Strefa Wielkowiejska – czyli teren koncentracji najcenniejszej zabudowy: Śródmieście z przyległościami. Do dyskusji włączyli się lokalni aktywiści.

Po licznych dyskusjach i sporach na przełomie 2015/2016 r. ustalono dla Łodzi obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Działają na zasadzie matrioski – pierwszy, większy, wyznacza miejsca koncentracji problemów, drugi – mniejszy – obejmuje tylko te miejsca, gdzie rewitalizacja „się wydarzy”.

Ten drugi obszar podzielono na kwartały, numerowane wedle priorytetów; do 2022 r. (czyli końca okresu wydatkowania środków z nowej perspektywy unijnej) ma zostać zrewitalizowanych pierwszych osiem. Dziwnym trafem układają się one na osi Manufaktura – Nowe Centrum Łodzi z otuliną (lub potencjalny teren wystawy EXPO 2022, o której organizację stara się miasto). Szczegóły prezentuje załączona mapa.

Oczywiście ze strony magistratu padają deklaracje, że w kwartałach „niskich priorytetów” (np. większość Starego Polesia) będą podejmowane działania naprawcze w ramach innych miejskich programów,

Ze strony internetowej Urzędu Miasta Łodzi.

np. „Miasta kamienic”. Marta Karbowskiak, „zielona” aktywistka, pomysłodawczyni utworzenia Ogrodów Karskiego (zeszłoroczny Budżet Obywatelski), po stoczonej z magistratem batalii o realizację projektu, wywalczyła zazielenienie Starego Polesia, na którym pojawią się też woonyerfy.

Niepokoje jednak, że nic nie jest powiedziane do końca. Oprócz ram „terytorialnych” i ustawowych brakuje konkretów. Nie licząc dość chaotycznych informacji prasowych, najpewniejszym i na razie właściwie jedynym źródłem informacji „co naprawdę wydarzy się do 2022 r.” pozostaje opublikowana przez miasto dokumentacja przetargowa (sic!) z zeszłego roku.

Adresatem przetargu były firmy, które mają opracować plany architektoniczne i wynikające z nich wnioski aplikacyjne o fundusze unijne. To właśnie w tej dokumentacji zawarto adresy i prognozowane funkcje poszczególnych lokalizacji. Z dokumentacji wyłania się obraz szeroko zakrojonej interwencji w ścisłe centrum miasta – duży nacisk położony jest na drogi (szykuje się sporo remontów!), zieleń, estetyzację przestrzeni i budynków.

Przetarg nie dotyczy dwóch pozostałych aspektów rewitalizacji – rozwoju przedsiębiorczości i wsparcia mieszkańców. To wielcy nieobecni dyskusji – o działaniach podejmowanych na ich rzecz nic >

właściwie nie wiadomo. Szczególnie dziwi cisza ze strony środowiska przedsiębiorców, które właściwie nie uczestniczy w rozmowach o rewitalizacji. Sprawa dotyczy sektora biznesu bezpośrednio, choćby z powodu utrudnionego przez remonty dostępu do firm.

W aspekcie społecznym główny spór ideowy toczy się (trzeci rok...) o to, co stanie się z mieszkańcami terenów rewitalizowanych. Jak ich wspierać, skoro większość zostanie przesiedlona z remontowanych kamienic w inne miejsca? Ilu z nich wybierze powrót do centrum i płacenie wyższego czynszu? Ile procent to „problemowi mieszkańcy”, a ilu stygmatyzujemy za to, że mieszkają na „nieodpowiedniej” ulicy?

Jak rozwiązać kwestię dłużników czynszowych, osób uzależnionych, długotrwale bezrobotnych? Czy za chwilę trzeba będzie budować nowe schronisko dla bezdomnych? Jak stworzyć balans między „reprezentacyjnością” a „nieupudrowaniem” śródmieścia?

Mimo wszystkich znaków zapytania w Łodzi nie brakuje apologetów i krytyków wizji rewitalizacji przedstawionej przez magistrat.

W mojej opinii procesu rewitalizacji w Łodzi nie da się ocenić jednoznacznie.

Czy cieszę się, gdy czytam o woonerfie na Mielczarskiego i Włókienniczej? Tak. Czy podoba mi się pomysł na Mediatekę na Moniuszki? Bardzo. Czy uważam, że przejścia wewnątrzkwartałowe na osi Piotrkowska – Sienkiewicza ożywią podwórka i pomogą w stworzeniu nowych miejsc pracy? Jest szansa. Czy powinniśmy kusić inwestorów i potencjalnych mieszkańców „nową Łodzią”? Myślę, że tak.

Jednak z drugiej strony nie uważam, żeby ludzie niezamożni musieli mieszkać poza centrum. Szkoda mi rozerwanych więzi społecznych, co nieuniknione przy masowych przesiedleniach. Naprawdę uważam, że doprowadzenie wody do mieszkań i toalet pod wspólny dach jest ważniejsze niż każdy woonerf czy mediateka.

Irytuje mnie, że istotne, choć niepewne informacje trzeba wydzierać z Biuletynu Informacji Publicznej, że proces komunikowany jest kapryśnie

i fragmentarycznie oraz że większość łodzian nie wie, co się wydarzy.

Dobry przykład kompletnej rewitalizacji? Z tych prowadzonych przez magistrat: Księży Młyn, miejsce podporządkowane spójnej wizji odnowy. Remont infrastruktury zgodny z wytycznymi konserwatora zabytków, wsparcie kierunkowe biznesu (pracownie dla artystów), Klub Integracji Społecznej dla mieszkańców.

Przykładem realizowanym przez sektor prywatny, który na pewno wzbudzi wielkie emocje części aktywistów, jest Manufaktura. Oprócz odnowy tkanki architektonicznej i wypełnienia jej przedsiębiorcami, kompleks prowadzi działania obliczone na animację przestrzeni, w której znalazło się miejsce również dla Muzeum Fabryki, Muzeum Sztuki czy Teatru Małego.

Również społecznicy prowadzą działania rewitalizacyjne – zostanie im poświęcony osobny tekst. W tym wypadku szczególnie trudno znaleźć podmiot, który podejmuje się rewitalizacji zarówno w aspekcie społecznym, przestrzennym jak i ekonomicznym. Przykładami mogą być: Centrum OPUS czy Stowarzyszenie Społecznie Zaangażowani.

Faktem jest, że niewiele osób może poszczycić się wiedzą i doświadczeniem z zakresu „praktycznej” rewitalizacji, czyli realizowanej „na żywym organizmie”, we współpracy z interesariuszami i z uwzględnieniem wszystkich aspektów procesu. Jedną z takich osób jest Arkadiusz Bogusławski z UMŁ, odpowiedzialny za rewitalizację Księżego Młyna. Dużą stratą było odejście z urzędu Agnieszki Nowak, która współtworzyła sukces tego projektu.

Na przełomie maja i czerwca w południowej części Śródmieścia (teren między Narutowicza, EC1, Piotrkowską a Piłsudskiego) staną namioty, w których będzie można się dowiedzieć, jakie są propozycje architektonicznych zmian w tym obszarze. Odbędą się też spotkania z projektantami.

Do tego czasu miasto powinno też wypuścić do konsultacji projekt Gminnego Programu Rewitalizacji, który jest strategicznym dokumentem, określającym charakter i narzędzia planowanych zmian. Może dowiemy się czegoś więcej? *

Kto przeczyta emeryta?

Michał B. Jagiełło

Za trzy miesiące będę emerytem. Nigdy nie byłem emerytem, więc odczuwam lekki niepokój.

Na przykład, kogo będą obchodzić felietony emeryta? Nie pociesza mnie nawet fakt, że liczba emerytów stale rośnie, bo do prognozy starości doszedł „mój” wyż demograficzny z początku lat 50. Państwo też się niepokoi: w swoim czasie podniosło wiek emerytalny do 67 lat. Nie poszło jednak na całość, bo w moim przekonaniu powinno się pracować do 80 roku życia, a nawet do oporu.

Należy bezkompromisowo odwrócić role! Tylko w ten sposób państwo zagospodaruje ten nadmiar zasobów ludzkich z połowy XX wieku, ba – jeszcze z PRL! Według mojego pomysłu emeryturę dostawaliby młodzi, powiedzmy, do 40 roku życia. Skąd pieniądze? Oczywiście z potrąceń na ZUS z pensji pracujących starsuszków. Młodzi na emeryturze podróżowaliby, poznawali świat, przeżywali przygody itd. Co mi z tych atrakcji na starość, kiedy człowiek nie ma już sił na podróżowanie? Potem postarzali młodzi szliby do pracy, a pracujący starzy odchodziliby z pracy zgodnie z prawami natury – bez kosztownej odprawy, bo niby po co byłaby im ona potrzebna?

Zanim by odeszli, w pracy byłoby całkiem wesoło. 80-letni urzędnik dreptałby z balkonikiem za 90-letnim dyrektorem i sapał: „Szefie, w dziale zbytu przyjęli nową stażystkę! Ale laska! Tylko 76 lat!” (nie ma się co śmiać – widziałem w gazecie ogłoszenie „Poznam dziewczynę do 40 lat”. Można? Można!). Starsuszkowie musieliby sprężyć się do działania zamiast z nudów wysiadywać w kolejkach przed gabinetami lekarzy. Zbyt wiekowych pracow-

ników, niezdolnych już do wykonywania czynności służbowych, wystawiałyby się zimą z biurkami przed biura, żeby „doszli”, jak to ongiś na wsiach bywało.

Inny pomysł to wojsko. Chyba już o nim kiedyś wspominałem. Przechodzisz na emeryturę? To do woja! Koszary, pobudka o 6 rano, zaprawa poranna, poligon. 50 złotych żołdu miesięcznie, ubranie, dach nad głową i jedzenie na koszt państwa. Jak za młodych lat! Żołnierski wysiłek od razu poprawiłby kondycję przedwcześnie spierniczałych mężczyzn i kobiet (teraz w wojsku jest równouprawnienie). Ile mieszań by się zwolniło, ile pieniędzy by się zaoszczędziło... A radość z przepustki na dwa dni poza teren garnizonu? Nawet wojna wyglądałaby inaczej, bo skoro i tak żołnierz miałby już bliżej niż dalej, to lepiej by mu było zginąć na polu chwały niż czekać w łóżku na gościa z kosą. Oszczędziłoby się przy tym młodych, bardziej perspektywicznych z punktu widzenia kraju.

No proszę: ileż nowatorskich idei przychodzi człowiekowi do głowy na samą myśl o emeryturze, a przecież jeszcze nawet nie przeszedłem w ten stan spoczynku! No to jeszcze jeden pomysł: należałoby przyznać emerytom świadczenie w ramach programu 500+. Na książki. Mając mnóstwo wolnego czasu mogą oni dużo czytać, a emerytury są niskie. Mieliby więc dodatkowe pieniądze na lektury. Ja nie muszę dostawać, bo nie czytam, tylko piszę. Wszyscy wiemy, że budżet państwa za bogaty nie jest, więc niech by to było chociaż 300 złotych. A w wariantcie minimalistycznym przynajmniej 3+. Na „Kalejdoskop”!

Wszystko się może zdarzyć

Zespół Varius Manx z okazji 25. urodzin ruszył w sentymentalną trasę koncertową z byłą wokalistką Kasią Stankiewicz. Na liście koncertów nie mogło zabraknąć Łodzi, w której wszystko się zaczęło. O złotych latach 90., marzeniach i planach rozmawiamy z ROBERTEM JANSONEM, założycielem i liderem zespołu oraz z KASIĄ STANKIEWICZ.

Justyna Muszyńska-Szkodzik: – Obecność Kasi Stankiewicz podczas koncertów to powrót na chwilę czy zapowiedź reaktywacji grupy z dawnych lat?

Robert Janson: – Spotkaliśmy się z Kasią z okazji obchodów 25-lecia zespołu. To bardzo sympatyczna okazja – wszyscy jesteśmy starsi i z sentymentem wracamy do naszej przeszłości. Czas pokaże, co będzie dalej. Nie lubię robić dalekosiężnych planów, ponieważ życie weryfikuje wszystko. Dzisiaj czerpiemy radość z dobrej energii, która nam towarzyszy i cieszymy się tym, co tu i teraz.

Usłyszemy dawne Varius Manx?

RJ: – Jubileuszowa trasa to w pewnym sensie powrót do przeszłości – te same osoby, ten sam skład i utwory z tamtych lat. Z pewnością zagramy te piosenki, których nie wykonywaliśmy od dawna, a które wspólnie z Kasią wybraliśmy specjalnie na tę trasę.

Kasia Stankiewicz: – Przygotowujemy największe przeboje z płyt „Ego” i „End”, ale zabrzmią też utwory, które zespół wykonywał z Anitą, Józką czy Moniką.

Wraca pani do Varius Manx po 15 latach?

KS: – Biorę udział w 25-leciu zespołu, ale nie jest to mój powrót. Albo inaczej, nie wyklucza to kontynuacji moich solowych działań.

Kasia Stankiewicz przyzwyczaiła nas do zmian. Inaczej pani wygląda, inaczej śpiewa, czym jeszcze nas pani zaskoczy?

KS: – Przygotowujemy teraz z Varius Manx nową piosenkę. Jednocześnie komponuję utwory na moją kolejną solową płytę. Będę też kontynuować pozostające artystyczne działania związane z moim ostatnim projektem „Lucy And The Loop”.

stałe artystyczne działania związane z moim ostatnim projektem „Lucy And The Loop”.

Podobno nie wchodzi się dwa razy do tej samej rzeki, jednak Varius Manx nie zrywa kontaktu z byłymi wokalistkami.

RJ: – Jest jeszcze inne powiedzenie „nigdy nie mów nigdy”. Nasze drogi z Anitą Lipnicką skrzyżowały się przy pracy nad płytą „Eli”, którą nagrywaliśmy już z Anią Józją Lubieniecką. Anita napisała dwa piękne teksty do singli „Przebudzenie” i „Jednym ruchem serca”, a Józia je wspaniale zaśpiewała. Wiem, że Anicie bardzo podobały się te utwory. Natomiast w tym roku skomponowałem dwie piosenki do filmu „Słaba płeć”, z których jedną zaśpiewała Kasia Stankiewicz, a drugą Józia. Mamy więc wielopłaszczyznowe połączenia z byłymi wokalistkami.

Cieszymy się z trasy z Kasią, która ma w sobie dużo radości, prawdy i pokory. Jesteśmy wszyscy po trudnych przejściach i najważniejsze, że każdy wnioski, które prowadzą do dobrego. Z Kasią znamy się już wiele lat. Myślę, że jesteśmy na siebie otwarci i szczerze rozmawiamy, a to napawa optymizmem. W myśl przeboju Anity powiem „Wszystko się może zdarzyć”...

„Zanim zrozumiesz”, „Piosenka księżycowa” nie schodziły z list przebojów w latach 90. Nie tęsknicie za tamtą popularnością?

RJ: – Może powiem coś bardzo niemożliwego w naszych czasach, ale ja nigdy nie pragnąłem być popularny. Jestem introwertykiem skupionym na innych doznaniach. Tamta popularność mnie cieszyła, sprawiała radość w kontekście artystycznym.

ROZMOWY

To wielkie szczęście mieć możliwość pocucia takiego triumfu i zdobycia szczytów. Jednak nie można oglądać się za siebie, trzeba iść do przodu. Nagrywamy nowe utwory, które również są grane w stacjach radiowych. I to jest nasz sukces.

KS: – Popularność to efekt uboczny mojej pracy. Nie tęsknię za nią. Lubię natomiast proces tworzenia w studiu, szukania nowych brzmień, nowych rozwiązań. Kocham scenę, uwielbiam grać koncerty. To jest sedno i na tym skupiam się najchętniej. Właściwie niewiele pamiętam

z lat 90. poza tłumem ludzi i wielką energią, jaką wtedy miałam.

Zespół ma na koncie 11 albumów, z czego cztery pokryły się platyną. Ostatnią płytę nagraliście w 2011 roku. Fani czekają na więcej...

RJ: – Na wszystko przyjdzie czas. Teraz skupiamy się wspólnie z Kasią na tworzeniu singli, a czas pokaże, co z tego wyjdzie. Nic na siłę, nic z pośpiechem. Musimy to pocuć i wtedy przyjdzie wena.

Ostatnia płyta – „Eli” – utrzymana była w duchu dawnego Varius Manx z lat 90. Jaki mógłby być najnowszy album?

RJ: – To jedna z moich ulubionych płyt, bardzo odpowiada mi jej estetyka. Jestem wdzięczny wszystkim słuchaczom, a także radiowcom, ponieważ czuliśmy, że płyta im się spodobała. Dla nas była szczególna, bo powstała w „oparach” naszych smutnych serc i miała bardzo głęboką wymowę, a Józia nadała jej piękny szlif. Jeden z teledysków, który powstał do piosenki „Jednym ruchem serca”, jest wyjątkowy i ponadczasowy, gdyż biorą w nim udział aktorzy głuchoniemi. Co przed nami? Zobaczymy. Po prostu będziemy sobą.

Varius Manx zawsze był kojarzony z Łodzią. Łodzianką jest Monika Kuszyńska, stąd też pochodzi Edi Ann,

Foto: MICHAŁ PAŃSZCZYK

Varius Manx

ostatnia wokalistka. Anita Lipnicka jest z Piotrkowa Trybunalskiego. Nadal czujecie się związani z Łodzią?

RJ: – Oczywiście to przypadek, ale faktycznie trzy wokalistki pochodziły z województwa łódzkiego. Jesteśmy bardzo związani z Łodzią, ponieważ 90 procent zespołu to łodzianie, moja żona Beata jest łodzianką i moja córka Emi urodziła się w Łodzi. Mam tutaj swoje ulubione miejsca, choćby Ogród Botaniczny. I mam też wiele pięknych wspomnień związanych z Łodzią...

„Póki radość jest w nas... warto żyć, warto śnić, warto być” – tak śpiewał Kuba Badach do pana muzyki pod koniec lat 90. Czy nadal wierzy pan w te słowa?

RJ: – Warto marzyć, warto się nie poddawać, warto żyć. Mimo że czasami jest ciężko, to jednak samo życie jest najcenniejsze i trzeba starać się cieszyć każdym dniem. Kuba w zeszłym roku zaśpiewał ponownie mój utwór pt „Wiarę w sercu noszę”, w którym uderzają słowa: (...) *upaść trzeba, żeby wstać i dokonać więcej... (...) i ile razy było tak, że wyrzucił mi się świat, lecz wiedziałem: kogoś mam, kto wie, jak mogę z kolan wstać (...)*. I to jest w życiu bardzo ważne. *

Nie robimy skośnych oczu

– Broń Boże nie poszliśmy w uwspółcześnianie. To wariacje na temat chińskiego antyku – mówi ADOLF WELTSCHKEK, reżyser i, wraz z MAŁGORZATĄ ZWOLIŃSKĄ (dodatkowo autorką kostiumów), współautor inscenizacji i dekoracji opery „Turandot” Giacomo Pucciniego, której premiera odbędzie się 13 V w Teatrze Wielkim w Łodzi.

Magdalena Sasin: – Okrutna chińska księżniczka Turandot uśmierca kandydatów do swojej ręki, którzy nie potrafią rozwiązać zadawanych przez nią zagadek. W końcu jednak zakochuje się i ona. Jakie treści wypuklają państwo w inscenizacji tej historii?

Adolf Weltschkek: – Naszą interpretację opieramy na tekście libretta, do którego treści i ekspresji Puccini przykładał ogromną wagę. Ostatnie jego fragmenty przededagowywał tak długo, że nie zdążył ukończyć dzieła przed śmiercią. Podążamy za duchem tego tekstu. Odnajdujemy w nim wiele uniwersalnych, pierwotnych sensów, tłumaczących strukturę świata. Wyraźnie odczuwalna jest dla nas tęsknota kompozytora za ładem, harmonią i odwiecznym porządkiem sił w przyrodzie, które organizują także świat ludzki. W naszej inscenizacji staramy się unikać rodzajowości i retorycznej dekoracyjności, by wyeksponować te sensory. Postaci Turandot i Kalafa – będąc ludźmi z krwi i kości – są dla nas symbolami, reprezentują elementarne siły w naturze i w kosmosie. U podstaw tej interpretacji leży równowaga między yin i yang.

Małgorzata Zwolińska: – Praca nad kostiumem i przestrzenią to dla mnie praca nad emocjami, ponieważ wizualna warstwa przedstawienia podkreśla przeżycia bohaterów. Oglądając różne inscenizacje „Turandot”, zauważyłam, że pokazują odległy kulturowo i często niezrozumiały dla nas świat. Tymczasem Europejczycy i Chińczycy mają wiele wspólnych symboli. Na przykład drzewo: popularne także w Polsce drzewko szczęścia to w zasadzie nasza rajskie jabłko, symbol raju, czyli szczęścia. Pojawia się ono w naszej inscenizacji. Symbolicznie traktu-

jemy też inne sceny, ale niech będzie to zagadką dla widza.

AW: – Inscenizacja jest oparta na ikonografii zaczerpniętej z chińskiej kultury. Przykładem może być symbolika kolorów. W Europie żałobę oznacza czerń, podczas gdy w Chinach jest to kolor dynamiczny, męski. Kolorem żałoby jest tam biały, który u nas symbolizuje czystość. Biel w Chinach ma też inne znaczenie: to kolor księżyca, wody, a więc żeński. Jest jednym z elementów porządku kosmicznego, bez którego świat nie mógłby funkcjonować.

MZ: – Wykorzystujemy dwojakie znaczenie niektórych kolorów. Wskazują one na złożoną wymowę wybranych scen, które mogą być jednocześnie i radosne, i żałobne. Ta dwuznaczność bardzo mi odpowiada.

Czy sięgają państwo do wątków feministycznych? Turandot wśród żeńskich postaci u Pucciniego jest ostatnią i jednocześnie jedyną silną kobietą – zabija mężczyzn w sensie dosłownym, a także metaforycznym.

AW: – Mamy świadomość, że ta postać jest zwykle prezentowana jako żeński element kastrujący męskość i w pewnym sensie kastrujący świat. Opera „Turandot” powstała przecież pod wpływem jednego z modernistycznych oglądów kobiety jako istoty fatalnej, wyrażającego walkę płci. Interpretacja Freudowska – indywidualna, rodzajowa – nam jednak nie odpowiada, bliższe są nam Jungowskie archetypy, które wyrażają siłę zbiorowej podświadomości i porządku kosmicznego.

Czy teraz, niemal sto lat po powstaniu opery, nie jest

aktualne to, że umiera słaba, łagodna Liu, a zwycięża silna Turandot?

AW: – Ależ Liu w tej operze nie jest łagodną, słabą kobietą! Liu jest kobietą niezwykłą: przeprowadziła przez stępy Azji ślepego starca Timura, ojca Kalafa. Czy ona mogła być słaba? Nie. Następnie ta kobieta w pełni świadomie, o czym mówią słowa libretta, składa siebie w ofierze – nie ze słabości, tylko w poczuciu wyższego sensu i celu. Ona, odchodząc, nie płacze. Jest silniejsza niż Turandot. Przedstawianie Liu jako ofiary zimnej i okrutnej Turandot jest w moim przekonaniu nie do końca słuszne. Uważam, że to Turandot jest postacią słabszą, bo zranzoną w straszliwej traumie, która ją paraliżuje i unicestwia.

W jaki sposób można to przekazać muzyką?

AW: – Interpretacja wokalna partii ma bardzo duże znaczenie dla rozumienia sensów, jakie przekazują postaci. Mamy nadzieję, że uda nam się przekonać wykonawców głównych ról do zmiany akcentów w interpretacji. Pomoże im kontekst scenograficzny. To dla artystów może być ciekawe wyzwanie, bo wykracza poza tradycje interpretacyjne.

MZ: – Nasza Turandot wygląda i zachowuje się na scenie trochę inaczej niż inne wcielenia tej postaci,

które są kobietami silnymi, obdarzonymi atrybutami cesarskości. Nasze kostiumy odbiegają od tradycji wystawiania tej opery. Przykładowo, kostium Turandot radykalnie odbiega od hieratyczno-dworskich kostiumów z innych realizacji. To kostium w pewnym sensie „domowy”. Zmienia nasz ogląd bohaterki i jej problemów. Ona sama, jej zmagania i słabości stają się nam bliższe. Nasza zagubiona Turandot ma co prawda koronę na głowie...

AW: – ...ale bardziej „cierniową” niż cesarską.

Czy kostiumy można przypisać do określonej epoki historycznej?

AW: – Broń Boże nie poszliśmy w współczesność. Raczej można mówić o wariacjach na temat chińskiego antyku. Plac w Pekinie – surowy, pierwotny, to dla nas idea placu, taka wieża Babel. Stąd wszystkie odniesienia kulturowe i próba wypchnięcia treści poza czas, powiedziałbym: w czas mityczny.

MZ: – Nie udajemy Chińczyków, nie robimy skosnych oczu, bo po co.

Czy czerpią państwo ze swoich doświadczeń w krakowskim teatrze Groteska?

AW: – Nie reżyserowaliśmy do tej pory żadnej opery, ale przygotowaliśmy między innymi wielkie widowisko pasyjne na Rynku Głównym w Krakowie z potężnymi dekoracjami. Oprócz tego corocznie realizujemy olbrzymie widowisko plenerowe pod Wawelem, dla 30-50 tysięcy krakowian. Mamy więc swoje doświadczenia w organizowaniu zbiorowej wyobraźni za pomocą muzyki i obrazów.

W wywiadach często mówi pan, że w teatrze powinno być pięknie, bogato i powinno się odejść od „postmodernistycznej szarości i bylejakości”.

AW: – Jestem zwolennikiem tezy, że dziś artysta awangardowy to artysta neoklasyczny, rozmawiający z tekstem i trzymający się jego realiów historycznych. Jestem przeciwnikiem współczesniania tekstów po to podobno, żeby przybliżyć sens w nich zawarty. Uważam, że droga jest odwrotna: uświadamiamy widzom uniwersalny charakter sensów, które są zawarte w tekście, odsyłając ich do czasu minionego, w którym ludzie przeżywali podobne do naszych bądź identyczne problemy. *

KALENDARIUM

5/2016

TEATRY

ARLEKIN

ul. Wólczarska 5, tel. 42 632 58 99

Kasa czynna:

wt.-n. godzinę przed spektaklem

BOW tel. 42 632 58 99

• CZERWONY KAPTUREK

na podst. tekstu Jana Brzechwy

„Bajki Samograjki”

reż. W. Wolański

4, 5, 6 V g. 9 i 11

• Kornel Makuszyński

KRAWIEC NITECZKA

8 V g. 10

• ALICJA W KRAINIE CZARÓW

na podst. książki Lewisa Carrolla

reż. W. Wolański

8 V g. 12 // 9, 10, 11, 12 V g. 9 i 11

13 V g. 9

• Waldemar Wolański

O ŻABCE CO NIE ZOSTAŁA KRÓLEWNĄ

reż. W. Wolański

16, 17, 18, 19 V g. 9 i 11

15 V g. 12 – Niedziela z Arlekinem

• Michaił Bułhakow

MISTRZ I MAŁGORZATA

reż. W. Wolański

20, 21, 22 V g. 19

• PAN TEATR

reż. E. Szepietowska, K. Zajdel

20 V g. 10 // 22 V g. 12

• Jan Wilkowski

PRZYGODY MISIA RYMCIMCI

reż. S. Ochmański

28 V g. 18 – premiera

29 V g. 16 // 30, 31 V g. 9 i 11

Kupony zniżkowe na str. 8 i 9

FUNDACJI KAMILA MAĆKOWIAKA

AOIA, ul. Zachodnia 54/56

tel. 794 460 500, 508 072 296

www.fundacjamackowiaka.org

• Neil La Bute

WRAKI

reż. K. Maćkowiak

7 V g. 19

• ŁAWECZKA NA PIOTRKOWSKIEJ

na podst. sztuki Aleksandra Gelmana

reż. K. Maćkowiak

12 V g. 19

Kupony zniżkowe na str. 8 i 9

JARACZA

ul. Kilińskiego 45, tel. 42 662 33 00

Duża, Mała i Kameralna Scena

ul. Jaracza 27

Kasa czynna: pn.-n. 12-19, tel. 42 632 66 18

DUŻA SCENA

• WEDŁUG AGAFII

na motywach „Ożenku” Mikołaja Gogola

reż. A. Duda-Gracz

4, 5 V g. 19

• Nikołaj Kolada

BABA CHANEL

reż. N. Kolada

13, 14 V g. 19

• William Szekspir

ANTONIUSZ I KLEOPATRA

reż. W. Faruga

21, 22 V g. 19

MAŁA SCENA

• LEW NA ULICY

reż. M. Grzegorek

7, 8 V g. 18

• Marco Antonio de la Parra

MROCZNE PERWERSJE CODZIENNOŚCI

reż. R. Sabara

10, 11 V g. 19

• Shelagh Stephenson

PAMIĘĆ WODY

reż. B. Tosza

18, 19, 20 V g. 19

• Witold Wandurski

ŚMIERĆ SIEDZI NA GRUSZY

I SIĘ NIE RUSZY

reż. J. Falkowski

27, 28, 29 V g. 19

SCENA KAMERALNA

• Fiodor Dostojewski

KARAMAZOW

reż. J. Orłowski

7, 8 V g. 19.15

• Thomas Bernhard

KOMEDIANT

reż. A. Olsten

10, 11 V g. 19

• Anat Gov

BOŻE MÓJ

reż. J. Orłowski

17, 18 V g. 19

• Maksym Gorki

WASSA ŻELEZNOWA

reż. L. Frankiewicz

25, 27, 28 V g. 19

SCENY REGIONALNE

SKIERNIEWICE

CKiS, Reymonta 33

• Anat Gov

BOŻE MÓJ

reż. J. Orłowski

19 V g. 19

RADOMSKO

MDK, ul. Brzeźnicka 5

• THELMA I LOUISE

na podst. scenariusza Callie Khouri

reż. D. Knapik

28 V g. 19 – premiera // 29 V g. 19

LOGOS

przy kościele pw. Niep. Pocz. NMP

ul. M. Skłodowskiej-Curie 22

Karty wstępu w kancelarii, tel. 42 637 65 45

w g. 8.30-9.30, 16.30-18.30

Jan Brzechwa

• SZELMOSTWA LISA WITALISA

reż. M. Kasprzyk

10, 12, 16, 17, 31 V g. 20

MAŁY W MANUFAKTURZE

ul. DREWNOWSKA 58

tel. 42 633 24 24

więcej informacji: www.teatr-maly.pl

• Katarzyna Wojtaszak

RODZINNY INTERES

reż. M. Piławski

6, 7, 14 V g. 19.15

• Lucy Maud Montgomery

ANIA Z ZIELONEGO WZGÓRZA

reż. M. Flegel

7, 28 V g. 12.15

• **William Szekspir**
DZIEŁA WSZYSTKIE SZEKSPIRA
(W NIECO SKRÓCONEJ WERSJI)

reż. W. Kaczowski
13 V g. 19.15

• **Jerzy Szudlik**
NIEPOWAŻNA ŚMIERĆ

- teatralny kryminał
reż. M. Piławski
20, 21, 26 V g. 19.15

• **Aldo Nicolaj**
TO NIE BYŁA PIĄTA,
TO BYŁA DZIEWIĄTA

- komedia kryminalna
reż. M. Piławski
27 V g. 19.15

• **NARESZCIE W BUDAPESZCIE**

- Krzysztof Daukszewicz Show
28 V g. 16.15 i 19.15

• **JANUSZ YANINA IWAŃSKI**
promocja nowej płyty „Kręci się”
30 V g. 19.15

MUZYCZNY

ul. Północna 47/51

Kasa czynna: wt.-pt. 11-18.30, sob. 12-18.30,
n. 15-18.30, w dniu spektaklu do 16.30
tel.: 42 678 35 11 w. 319, 502 396 544

• **CYRANO**

na podst. sztuki E. Rostanda
„Cyrano de Bergerac”
reż. J. Szydłowski
6, 7 V g. 18.30

• **Ernest Bryll**
SMURFOWISKO

musical dla dzieci
reż. T. A. Dutkiewicz
10, 11 V g. 10

• **Andrew Lloyd Webber**
JESUS CHRIST SUPERSTAR

reż. Z. Macias
13, 14 V g. 18.30

• **ARTUS ANDRUS**

recital kabaretowy
15 V g. 19

• **SEN NOCY (NIE)LETNIEJ**

na motywach komedii
William Szekspira
reż. K. Wawrzyniak
17 V g. 18.30

• **Mitchell Leigh**
CZŁOWIEK Z LA MANCHY

reż. W. Zawodziński
20, 21 V g. 18.30

• **KLIMAKTERIUM... I JUŻ**

spektakl gościnny
22 V g. 15

• **KLIMAKTERIUM 2,**
CZYLI MENOPAUZY SZAŁ

spektakl gościnny
22 V g. 18.30

• **WIELKA GALA BALETOWA**

spektakl gościnny
28 V g. 19

• **NIE MA JAK U MAMY**

koncert z okazji Dnia Matki
30 V g. 18.30

• **Jacek Bończyk, Zbigniew Krzywański**
ZORRO

reż. J. Bończyk
31 V g. 11

Kupony zniżkowe na str. 8 i 9

NOWY im. K. Dejmk

ul. Więckowskiego 15

ul. Zachodnia 93, tel. 42 633 44 94

Kasa czynna: wt.-sob. 12-19,
niedziela godzinę przed spektaklem
tel. 42 633 44 94 w. 317, 42 636 05 92

DUŻA SALA

• **Lars von Trier**

DOGVILLE

reż. M. Liber

6, 7 V g. 19

8 V g. 16

• **IMPRO ATAK!**

musical improwizowany

19 V g. 19

• **Władysław Reymont**

ZIEMIA OBIECANA

reż. R. Brzyk

20, 21 V g. 19

• **Marek Rębacz**

DIABLI MNIE BIORĄ

reż. M. Rębacz

22 V g. 16 i 19

• **Dorota Masłowska**

WIĘCEJ NIŻ MOŻESZ ZJEŚĆ

reż. M. Nowak

28 V g. 19 // 29 V g. 16

MAŁA SALA

• **Sławomir Mrożek**

VATZLAV

reż. M. Kmiecik

5, 6 V g. 19.15

21, 22 V g. 16

• **IMPRO ATAK!**

zabawa teatralna

6, 20, 27 V g. 21.15

• **Roman Sikora**

SPowiedź MASOCHISTY

reż. G. Schwalbe

7, 8 V g. 19.15

• **Miro Gavran**

WSZYSTKO O KOBIETACH

reż. P. Bikont

19 V g. 19 // 20 V g. 19.15

• **Hanoch Levin**

SHITZ

reż. M. Pasieczny

28, 29 V g. 19.15

• **IMPRO ATAK!**

W POGONI ZA HAROLDEM

28 V g. 21.15

• **IMPRO ATAK!**

bajka improwizowana

29 V g. 11

Kupony zniżkowe na str. 8 i 9

PINOKIO

ul. Kopernika 16, tel. 42 636 59 88

Kasa czynna:

pn.-pt. godzinę przed spektaklem, n. 10-13
tel. 42 636 13 41

DUŻA SCENA

• **Astrid Lindgren**

RONJA, CÓRKA ZBÓJNIKA

reż. K. Maciejaszek

17, 18, 19 V g. 10 // 22 V g. 12

MAŁA SCENA

• **POKOLOROWANKI**

reż. H. Mierzejewska-Mikosza

4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 30 V g. 10

8 V g. 12 // 29 V g. 12 i 16

• **Eric Emmanuel-Shmitt**

OSKAR I PANI RÓŻA

reż. E. Piotrowska

20, 23, 24, 25 V g. 10

• **VI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL**

TEATRALNA KARUZELA

31 V

POWSZECHNY

ul. Legionów 21, tel. 42 633 25 39

Kasa czynna: wt.-pt. 9-19, sob. i n. 13-19

BOW: tel. 42 633 50 36

DUŻA SCENA

• **Paul Pörtner**

SZALONE NOŻYCKI

reż. M. Sławiński

6, 7, 8, 27, 28, 29 V g. 19

10, 11, 31 V g. 11

• **Marc Camoletti**

BOEING, BOEING

reż. G. Castellanos

13, 14, 15 V g. 19

• **Marc Camoletti**

POMOC DOMOWA

reż. J. Przebindowski

18 V g. 19

19, 20, 23 V g. 11

21 V g. 15

• **Radosław Paczocha**

TANGO ŁÓDŹ

reż. A. Orzechowski

spektakl grany w EC1, ul. Targowa 1/3

20, 21 V g. 19

22 V g. 19 – spektakl dla bezrobotnych

29 V g. 19 – spektakl dla emerytów

MAŁA SCENA• **Juliusz Machulski****BRANCZ**

reż. M. Siegoczyński
6, 7, 8 V g. 19.15

• **Marta Guśniewska**
ONY

reż. E. Pilawska, A. Jakubas
10, 11, 12 V g. 10
28, 29 V g. 19.15

• **Matyja Zupancić****VLADIMIR**

reż. J. Zubrzycki
13, 14, 15 V g. 19.15

• **David Almond****NIEZWYKŁY DOM PANA A.,****CZYLI SKRADZONE DŹWIĘKI**

reż. A. Wójcik, A. Jakubas
17, 18 V g. 9

• **William Szekspir****MIARKA ZA MIARKĘ**

reż. P. Szkotak
19 V g. 19 // 20, 21, 22 V g. 19.15

• **Molier****SZKOŁA ŻON**

reż. J. Wiśniewski
24, 25 V g. 11

ROZRYWKI „LUTNIA”

ul. Piotrkowska 243, tel. 605-645-923
Kasa czynna: pn.-pt. 10-16 oraz godzinę
przed spektaklem, tel. 795-036-770

• **W KRAJNIE UŚMIECHU**

w programie: najpopularniejsze arie operowe
2 V g. 19

• **URSZULA**

koncert
6 V g. 20

• **POWRÓĆMY****JAK ZA (NIE)DAWNYCH LAT**

w programie: utwory z okresu XX-lecia
międzywojennego

8 V g. 16

• **Marcin Szczygielski****SINGLE PO JAPONSKU**

reż. O. Lubaszenko
13 V g. 19

• **SCENA POŁĄCZONYCH PASJĄ**

wieczór z Andrzejem Grabowskim
14 V g. 19

STUDYJNY PWSFTViT

ul. Kopernika 8,
tel. 42 636 41 66, 42 637 26 67
www.filmschool.lodz.pl

Bilety: można zamówić telefonicznie lub
kupić na godzinę przed spektaklem

• **Fryderyk Schiller**
MARIA STUART

reż. J. Wiśniewski

4, 5 V g. 19.07

• **Tennessee Williams****LALECZKA**

reż. J. Poniedziałek

7, 8 V g. 19.07

• **Witold Gombrowicz****IWONA, KSIĘŻNICZKA BURGUNDA**

reż. A. Augustynowicz

6, 9 V g. 19.07 – spektakl grany w EC1,
ul. Targowa 1/3

• **34. Festiwal Szkół Teatralnych**

10-15 V

WIELKI

pl. Dąbrowskiego, tel. 42 633 99 60

Kasy czynne: wt.-sob. 12-19, n. 15-19

tel. 42 633 77 77

• **Gioacchino Rossini****CINDERELLA**

choreogr. G. Madia

1 V g. 17

• **Giacomo Puccini****TURANDOT**

reż. A. Weltschek

13 V g. 19 – premiera

14 V g. 19 // 15 V g. 17 // 17 V g. 18.30

• **LEKCJE CHÓRU**

prowadzenie: Dawid Jarzab

19 V g. 9.30, 10.30 i 12.30

• **Johann Strauss II****NOC W WENEJCI**

reż. A. Hofman

20, 21 V g. 18.30 // 22 V g. 17

• **MIMICZNA EMOCJE,****CZYLI NAUKA SZTUKI SCENICZNEJ**

zajęcia rodzinne w postaci zabaw aktorskich
28 V g. 16 – zapisy

• **Bogdan Pawłowski****KRÓLEWNA ŚNIEŻKA**

reż. W. Borkowski

29 V g. 11 // 31 V g. 17.30

**SALE
KONCERTOWE****AKADEMIA MUZYCZNA**

im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
ul. Gdańska 32

tel. 42 662 16 00, 42 662 16 45

- Koncert Big Bandu Akademii Muzycznej w Łodzi
kierownictwo artystyczne – Jacek Delong
1 V g. 18 – MDK w Radomsku,
ul. Brzeźnicka 5
- **ORGANY, KLAWESYNY I MUZYKA DAWNA**
wyk. Judyta Tupczyńska – skrzypce
barokowe, Magdalena Pilch – flet traverso,
Jakub Kościukiewicz – wiolonczela
barokowa, Justyna Krusz – wiola da gamba,
Ewa Mrowca – klawesyn
25 V g. 18.15

Sala kameralna AM, ul. 1 Maja 4• **WIECZÓR MUZYCZNY**

„Z wizytą w akademii”
wyk. uczniowie Państwowej Szkoły
Muzycznej I i II st. w Pabianicach
9 V g. 18.15

• **Ogólnopolski Konkurs Pianistyczny**

im. Władysława Kędry
dla Szkół Muzycznych II st.
10, 11 V

• **WIECZÓR MUZYCZNY**

„Instrumenty dęte w kameralnej twórczości
Wolfganga Amadeusza Mozarta”
wyk. pedagogy i goście Katedry
Instrumentów Dętych
16 V g. 18.15

• **KONCERT GITAROWY**

wyk. studenci klas gitary AM w Łodzi
17 V g. 19

• **KONCERT WSPOMNIENIOWY**

pamięci Rajmunda Ambroziaka
i Anity Krochmalskiej
21 V g. 18.15

• **KONCERT SAKSOFONOWY**

24 V g. 18

Sala koncertowa AM, ul. Żubardzka 2a

• **Recital fortepianowy** Pascala Devoyon
w programie: C. Debussy, F. Schubert,
F. Liszt
4 V g. 18

• **Jazz Koncert** Tomasza Walczaka:

„Akompaniator i jego Przyjaciele”
wyk. Tomasz Walczak – fortepian,

Tomasz Daroch – wiolonczela,
 Anna Dzionek-Kwiatkowska – śpiew,
 Marta Wilk – śpiew,
 Sabina Karwala – śpiew,
 Jacek Delong – saksofon tenorowy,
 Maciej Malec – puzon,
 Przemysław Pogocki – gitara,
 Przemysław Puszczalo – kontrabas,
 Radosław Bolewski – perkusja
 8 V g. 18

- **MALOWANIE MUZYKĄ**
 „Akademia pełna dźwięku”
 10 V g. 10 i 12 – zapisy
- **SPOTKANIE Z ARTYSTĄ**
 Joanna Woś
 10 V g. 18
- **MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA
 NAUKOWO-ARTYSTYCZNA**
 „Rozwój technik wykonawczych i tendencje
 w światowej sztuce perkusyjnej”
 I Koncert perkusyjny:
 „Kompozytorzy, artyści, perkusiści”
 11 V g. 18
- II Koncert perkusyjny:
 „Kameralistyka perkusyjna na świecie”
 12 V g. 18

Koncert Orkiestry Dętej
 13 V g. 18

- Spektakl do konferencji
 „Rozwój tańca współczesnego w Polsce
 w II połowie XX wieku”
 – rekonstrukcje spektakli z lat 80. i 90.
 14 V g. 20
- **JAZZ EX CATHEDRA**
 Dominik Wania Trio
 w programie: M. Ravel
 19 V g. 18
- Koncert studentów klasy saksofonu
 23 V g. 18
- **ESTRADA MŁODYCH**
 24 V g. 18
- Koncert dyplomantów
 29 V g. 18

FILHARMONIA ŁÓDZKA im. A. Rubinsteina

ul. Narutowicza 20/22, tel. 42 664 79 10
 Kasa czynna: pn., śr. i czw. 10-18,
 wt. i pt. 10-20, godzinę przed każdym
 koncertem i w czasie pierwszej przerwy,
 tel. 42 664 79 79

- **KONCERT SYMFONICZNY**
 Koncert pożegnalny Ivana Monighettiego
 wyk. Tomasz Daroch – wiolonczela,
 Maria Daroch – fortepian,
 Anna Daroch – skrzypce,
 Ivan Monighetti – dyrygent,
 Orkiestra Symfoniczna FŁ.
 w programie: L. van Beethoven,
 S. Prokofiew, D. Szostakowicz
 6 V g. 19

- **DZIECIĘCY UNIWERSYTET
 ARTYSTYCZNY**
 – Dominika Jakubowska „Wykład ilustrowany
 dźwiękiem: słuchaj uchem, kolanem,
 brzuchem – słuchanie w świecie ludzi,
 zwierząt i roślin” g. 10
 – Joanna Łuczak – warsztat
 „Sekrety skrzypiec” g. 11:30
 – Andrzej Sutowicz – warsztat „Czy organy
 są królem instrumentów?” g. 11:30
 7 V
- **KONCERT SYMFONICZNY**
 wyk. Zuzanna Pietrzak – fortepian,
 Wojciech Pławner – dyrygent,
 Orkiestra Symfoniczna FŁ
 w programie: F. Chopin, P. Czajkowski
 13 V g. 19
- **BABY BOOM BUM**
 – ODCINEK „TORT PRZESZKÓD”
 warsztaty dla dzieci w wieku 0-3 lat
 14 V g. 10, 11, 12, 16 i 17
 15, 18 V g. 10, 11 i 12
- **KONCERT JUBILEUSZOWY**
 „Pięć lat i nadal (nie)opornii!”
 wyk. Mariusz Lewy,
 Grzegorz Wierusz – dyrygenci
 Chór dla (nie)opornych
 15 V g. 19
- **KONCERT MUZYKI KAMERALNEJ**
 wyk. Lech Napierała – fortepian,
 Barbara Zamek – sopran
 W programie: P. Perkowski, C. Regamey,
 J. Brahms, F. Schubert
 17 V g. 19
- **KONCERT SYMFONICZNY**
 „Świat mistrza Beksińskiego”
 wyk. Anna Mikołajczyk-Niewiedzial – sopran,
 Iwona Socha – sopran, Olga Maroszek – alt,
 Dominik Sutowicz – tenor,
 Anna Lach – mezzosopran,
 Paweł Przytocki – dyrygent
 Orkiestra Symfoniczna FŁ, Chór FŁ,
 w programie: G. Mahler, A. Schnittke
 20 V g. 19
- **ODKRYWCY MUZYKI**
 Warsztaty i koncert dla dzieci w wieku 4-8 lat
 21 V g. 11 (warsztaty) i 12.30 (koncert)
- **THE METROPOLITAN OPERA:
 LIVE IN HD**
 Alban Berg – „Lulu”
 21 V g. 18.30
- **KONCERT JUBILEUSZOWY**
 „130 lat Stowarzyszenia Śpiewaczego
 Harmonia”
 22 V g. 12
- **KONCERT KAMERALNY**
 wyk. Wojciech Wołoszyn – fortepian,
 Daniel Kobielski – saksofon altowy,
 Bogna Dulińska – fortepian
 w programie: C. Debussy, S. Rachmaninow,
 M. Ravel, F. Chopin, A. Skriabin,
 F. Mendelssohn-Bartholdy, F. Decruck,
 E. Danisov, P. Swerts
 31 V g. 19

WYTWÓRNI

ul. Łąkowa 29, tel. 42 639 55 01

- **KONCERT POYAPOWY**
 występ laureatów 41. Ogólnopolskiego
 Studenckiego Przeglądu Piosenki
 Turystycznej YAPA 2016
 6 V g. 20
- **RYKARDA PARASOL**
 koncert promujący płytę
 „The Color of Destruction”
 support: Nash
 7 V g. 20
- **JOÃO DE SOUSA**
 koncert promujący album „Luta”
 11 V g. 19
- **FESTIWAL KAWY**
 14-15 V

MUZEA

ANIMACJI Se-ma-for

ul. Targowa 1/3, bud. 24
 (wejście od ul. Tuwima 54)
 tel. 42 681 54 74, 502 496 350
 www.se-ma-for.com
 Czynne: pn. 10-16 (dla grup zorganizowanych),
 wt.-pt. 10-16, czw. 12-18, sob. i n. 10-16
 Bilety: 10 zł i 7 zł; warsztaty plastyczne 10 zł

Wystawy stałe:

- Historia animacji • Proces tworzenia filmu
 animowanego • Interaktywne pulpity
 • Oryginalne lalki Misia Uszatka • Scenografie
 z realizowanych produkcji • Sprzęt filmowy
 • Nagrody – m.in. statuetki Oscara

Inne wydarzenia:

WIELKA WOJNA W MAŁYCH RĘKACH
 – SMALL HANDS
 (14+/dorośli) (3 V g. 15)

ZAJĘCIA DLA DZIECI
 Filmowe budowanie klockami (1 V g. 13)
 Majówkowe poranki z Parauskiem
 (1, 2, 3 V g. 9.30)
 Muzyczne hopsasanki (2, 3, 8, 29 V g. 11
 13 V g. 16.30 // 14 V g. 18.30)
 Kręcimy film – czyli piasek kinetyczny w akcji
 (2 V g. 13)
 Zaczarowany świat kota Filemona (3 V g. 13)
 Psoty bazgroły – zabawy
 plastyczno-sensoryczne dla dzieci
 w wieku 1,5-4 lata
 (5 V g. 16.30 // 27 V g. 11 – zapisy)
 Filmowe poranki z parauskiem
 (7, 21, 28 V g. 9.30)
 Miś Colargol w kosmosie (7 V g. 12)
 Narysuj film zaczarowanym ołówkiem
 (8 V g. 12)

KOCIA ORKIESTRA Z FILEMONEM (8 V g. 12)

Śpiewajki, turlajki dotykajki – twórcze warsztaty muzyczno-sensoryczne dla dzieci w wieku 8 miesięcy – 1,5 roku (12, 19 V g. 16.30 – zapisy)

Filmowe popołudnie z Parauzkiem (14 V g. 12.30)

Wróblek Ćwerek na planie filmowym (14 V g. 14.30)

Tańce hulańce z uszatkiem i Colargolem na dobranoc (14 V g. 18)

Parauzkowe tańce, piosenki i inne wesole dźwięki (14 V g. 19.30)

Dolina Muminków – kręcimy film o Muminkach (21 V g. 12)

Piękny dzień idzie wielkimi krokami – czyli robimy prezent na dzień mamy (22 V g. 12)

Filmowy prezent dla mamy (26 V g. 12)

Kropka przy kropce z kotem Filemonem (28 V g. 12)

Podróże Bolka i Lolka (29 V g. 12)

ARCHEOLOGICZNE I ETNOGRAFICZNE

pl. Wolności 14, tel. 42 632 84 40

Czynne: wt.-n. 10-17

Bilety: 9 zł i 6 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pieniądz na ziemiach polskich” – wystawa numizmatyczna
- „Przeszłość wydobytą z ziemi” – wystawa archeologiczna
- „Szare jak ziemia, barwne jak pamięć” – wystawa etnograficzna

Wystawa czasowa:

- „Rzeczy” – wystawa artystów i studentów ASP w ramach Festiwalu Nauki, Techniki i Sztuki (do 15 V)

Inne wydarzenia:

- „Konservacja – drugie życie zabytku” – odczyt z cyklu spotkań Koła Miłośników Archeologii i Etnografii (2 V g. 17)
- III Łódzkie Senioralia „Podróże do przeszłości” – cykl gawęd
- „Czy szaty zdobyły człowieka? O historii ubioru” – Ewa Kurylak (9 V)
- „Opowieść o ginących rzemiosłach” – Krzysztof Pisera (11 V)
- „Medycy i medycyna w starożytności” – Ewa Kurylak (13 V)
- „Tradycyjne pasterstwo tatrzańskie” – Krzysztof Pisera (15 V)
- „Do grosza grosz, a będzie trzos. O historii pieniądza” – Ewa Kurylak (17 V)
- „Stała we wsi chatą. O polskiej architekturze ludowej” – Krzysztof Pisera (19 V)
- Noc Muzeów (14 V)

FABRYKI

ul. DREWNOWSKA 58 (Manufaktura)

tel. 42 664 92 93

www.muzeumfabryki.pl

Czynne: wt.-pt. 9-19, sob. i n. 11-19

Bilety: 6 zł i 5 zł, rodzinny 13 zł

Wystawy stałe:

- „Historia zakładów produkcji tkanin bawełnianych Izraela Poznańskiego”
- „Zabytkowe krosna z fabryki Izraela Poznańskiego”
- „Ludzie i ich fabryka. Codzienna praca i życie pracowników powojennych zakładów Poltex”

Wystawa czasowa:

- Prace Marka Herbika (do 17 V)

GEOLOGICZNE

ul. Kopcińskiego 31

tel. 42 635 45 93

Czynne: pn.-pt. 9-15

Bilety: 5 zł i 3 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Świat minerałów”
- „Kamień budowlany i ozdobny w architekturze”
- „Kryształy w przyrodzie i technice”
- „Przyroda Łodzi i regionu łódzkiego”

HISTORII FARMACJI

pl. Wolności 2, tel. 42 632 17 15

Czynne: pn.-pt. 9-16

w pozostałe dni po uzgodnieniu telefonicznym

Bilety: 6 zł i 3 zł

grupowy (pow. 10 osób) – 20 zł

Wystawa stała:

- Odtworzone wnętrze apteki z przełomu XIX i XX wieku

Wystawa czasowa:

- „Ceramika apteczna z kolekcji Mateusza B. Grabowskiego w krakowskim Muzeum Farmacji” (do 31 V)

Noc Muzeów (14 V g. 18-1)

KINEMATOGRAFII

pl. Zwycięstwa 1

tel. 42 674 09 57

Czynne: wt. 10-17, śr., pt. 9-16,

czw. 11-19, sob., n. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pałac pełen bajek”
- „Cud ożywionej fotografii. Zabytki techniki filmowej”

• „Rówieśnik kinematografu. Magia seansów w fotoplastikonie”

- „Scheiblerowie. Dzieje rodu”
- „Tajemnice planu filmowego”
- „Latająca maszyna – scenografia filmowa”
- „Od negatywu do kopii”

Wystawy czasowe:

- „Filmy Andrzeja Wajdy w światowym plakacie filmowym” (do 30 V)
- „Wietnam – w krainie smoka” (do 30 VI)

Inne wydarzenia:

- Spotkanie z Aleksandrem Edelmanem (12 V g. 18)
- Księży Młyn, Koci Szlak (13, 20, 27 V g. 20)
- Prezentacja książki Dariusza Koźlenki „Sami swoi” (24 V g. 18)
- III ŁÓDZKIE SENIORALIA 2016
- Spacer szlakiem pierwszych kin zakończony projekcją w Kinematografie (13 V g. 13 - pl. Wolności)
- Warsztaty z animacji poklatkowej (18 V g. 12 – zapisy)
- Noc Muzeów (14 V g. 18-1)

KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ MPK-ŁÓDŹ

ul. Wierzbowa 51, tel. 42 672 12 07

Czynne: pn.-czw. 10-18, sob. 12 i 26 V g. 10-14

Bilety: 2,40 zł i 1,20 zł

Wystawa stała:

- Tablice pamiątkowe, rozkłady jazdy, katalog biletów okresowych, akcesoria konduktorskie i inne

Wystawy czasowe:

- Wystawa biletów komunikacji miejskiej z różnych miast Polski (do 15 IX)
- „30 lat zajezdni Telefoniczna” – wystawa poświęcona historii najmłodszej łódzkiej zajezdni tramwajowej (do 15 IX)
- Modele w skali 1:25 wykonane przez Jacka Mądrego, kierowcę MPK-Łódź z zajezdni Nowe Sady (do 31 V)

KSIĄŻKI ARTYSTYCZNEJ

ul. Tymienieckiego 24, tel. 502 62 64 66

Czynne: po wcześniejszym kontakcie telefonicznym

Prowadzą: J. i P. Tryzno

Wystawa stała:

- Kolekcja starych maszyn i matryc drukarskich – Artystyczne książki autorstwa Jadwigi i Pawła Tryznów

MIASTA ŁÓDZI

ul. Ogrodowa 15, tel. 42 654 03 23

Czynne: pn., wt., czw. 10-16,

śr., sob. i n. 12-18

Bilety (wystawy czasowe): 7 zł i 5 zł

Bilety łączne (do muzeum i galerii): 12 zł i 8 zł (w środę wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Z dziejów Łodzi (historia, kultura, codzienność)”
- „Triada łódzka – trzy wielkie społeczności: Polacy, Niemcy, Żydzi”
- „Aleksander Tansman – warsztat kompozytora”
- Panteon Wielkich Łódzian:
  - Jan Karski • Władysław Reymont
  - Julian Tuwim • Artur Rubinstein
  - Jerzy Kosiński • Karl Dedecius
  - Marek Edelman i Alina Margolis
- Galeria Mistrzów Polskich:
  - Bilety: 10 zł i 5 zł
  - Dzieła z kolekcji Krzysztofa Musiała

Wystawa czasowa:

- „Andrzej Gieraga. Progresje. Obrazy i grafiki z lat 1972-2016” (do 12 VI)
- „Podróż malownicza. Plenery artystów polskich XIX-XX wieku” (10 V – 19 VI // otwarcie g. 17)
- III ŁÓDZKIE SENIORALIA 2016
  - Orowadzanie po muzeum dla osób z dysfunkcją wzroku (8 V g. 14)
  - Orowadzanie po wystawie „Podróż malownicza” (11 V g. 13)
  - „Moje libretto” – warsztaty „teatropisania” inspirowane kolekcją kostiumów teatralnych Henri Poulaina (13 V g. 11 – zapisy)
  - Bookcrossing – uwalniamy książki, stare płyty i kasety (16-19 V g. 12)
  - Jak dbać o archiwum domowe? (17 V g. 14.30)
  - Podstawy genealogii – tłumaczenie na język migowy (18 V g. 16.30)

ODDZIAŁ KULTUR

I TRADYCJI WYZNANIOWYCH

pl. Wolności 2, II piętro, tel. 42 250 51 31
Czynne: wt. śr. pt. 10-16, czw. 11-19, n. 10-14
Bilety: 4 zł i 2 zł (w czwartek wstęp wolny dla indywidualnych zwiedzających)

Wystawy stałe:

- „Łódź katolicka” • „Łódź wielu wyznań i kultur” – wystawa fotografii

Wystawa czasowa:

- „Kolory prawosławia. Polska” (do 17 V)

Inne wydarzenia:

- LUBIĘ WIEDZIEĆ – „Być kobietą pracującą w Łodzi na przełomie wieków (XIX-XX)” – wykład dr Sylwii Wielichowskiej (8 V g. 11)
- Pokaz filmów poświęconych tradycji prawosławnej (12 V g. 17)
- Noc muzeów (14 V g. 18-1)
- Spacer szlakiem Łodzi prawosławnej (28 V g. 14)

MUZEUM KANAŁU „DĘTKA”

pl. Wolności 2, tel. 42 250 90 11
Bilety: 6 i 4 zł do kupienia pl. Wolności 2
Czynne: wyjątek 2-3 V (pn. – wt.) 11-19
czw., pt. 11-19, sob., n. 12-20

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (14 V g. 18-1)

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

ul. ks. Skorupki 21, tel. 42 636 40 53
Czynne: pn., pt. 9-15, śr. 12-15, czw. 11-19
Bilety: 3 zł i 1 zł (w środę wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Z dziejów łódzkiego sportu i turystyki”

Wystawa czasowa:

- „Z dziejów łódzkich towarzyszów turystycznych” (do 30 VI)
- „Łódzkie obiekty sportowe” (do 31 VII)
- „Zapomniane dziedzictwo. Żydowskie kluby i stowarzyszenia sportowe w Łodzi” (do 31 VII)

Inne wydarzenia:

- Z dziejów łódzkiego sportu i turystyki – „130 lat łódzkich cyklistów. Z historii kolarstwa w Łodzi i regionie” (11 V g. 17)

OŚWIATY ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Wólczńska 202
Wydział Zbiorów Specjalnych PBW
tel. 537 462 100
Czynne: pn.-pt. 10-14

Wystawa stała:

- „Oświata łódzka końca XIX i początków XX w.”

Wystawa czasowa:

- „Najnowsze nabytki Muzeum Oświaty Ziemi Łódzkiej” (do 31 X)
- „Co nam w duszy gra... czyli muzyka i śpiew w dawnej szkole” (31 V)
- „Muzyka w Bibliotece” (do 31 V)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (14 V g. 18-1)

PAPIERU I DRUKU PŁ

Pracownia papieru
w Instytucie Papiernictwa i Poligrafii PŁ,
ul. Wólczńska 223
tel. 42 631 28 58
Czynne: wt.-pt. 9-16

Wystawy stałe:

- „Historia druku”
- „Historia papieru”

Dom Papiernika
(w Skansenie Architektury Drewnianej

Centralnego Muzeum Włókiennictwa,
ul. Piotrkowska 282)

czynny: sob., n. 11-16

Wystawy stałe:

- „Przekorna Trupa Stasia Straszydło”
- „Drukarnie łódzkie do roku 1918. Zarys dziejów”

Wystawa czasowa:

- „Polski pas kontuszowy. Interpretacje” – wystawa prac studentów prof. Małgorzaty Buczek-Śledzińskiej (9 V – 30 VI // otwarcie g. 18)

PRZYRODNICZE UŁ

Park Sienkiewicza
tel. 42 665 54 90
Czynne: wt.-pt. 10-17, sob.-n. 10-13.30
Bilety: 5 zł i 3 zł
(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Sieć życia – zróżnicowanie form w królestwie zwierząt”

Wystawa czasowa:

- „Antarktyda – wyprawy naukowe Uniwersytetu Łódzkiego”

MUZEUM SZTUKI

ms

ul. Więckowskiego 36
tel. 42 633 97 90
Czynne: wt. 10-18, śr.- n. 11-19
Biblioteka: wt., śr., pt. 11-15.30, czw. 9-17
Księgarnia ms: wt.-sob. 10-17
ms cafe: pon.-czw. 9-22,
pt.-n. 9 – do ostatniego klienta
Bilety: 6 i 3 zł (w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- Sala Neoplastyczna. Kompozycja otwarta

Wystawa czasowa:

- „Układy odniesienia. Choreografia w muzeum” (do 8 V)
- „Salon de Fleurus” – współczesna rekonstrukcja salonu z początku XX wieku (do 15 V)

Inne wydarzenia:

- PÓŁ KWADRATA MAŁOLATA – warsztaty dla dzieci od lat 7
- „Oryginał czy kopia?” – Barbara Kaczorowska (7 V g. 11.11 – zapisy)
- FAMILIA DO KWADRATU – warsztaty rodzinne dla dzieci od lat 4 z opiekunami
- „Oryginał czy kopia?” – Barbara Kaczorowska (7 V g. 13.13 – zapisy)
- MALUCHY W MUZEUM – warsztaty rodzinne dla dzieci 1+
- Agnieszka Wojciechowska-Sej (4, 11, 18, 25 V g. 11.11-12.12 – zapisy)
- „Awangarda urządza gabinety.

Sala Neoplastyczna i wystawiennictwo modernizmu" – wykład
Leszka Karczewskiego (17 V g. 19)

ms²

ul. Ogrodowa 19

Czynne: wt. 10-18, śr.-n. 12-20

Kawiarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-21

Księgarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-20

Bilety: 6 zł i 3 zł (na jedną wystawę)

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Atlas nowoczesności. Kolekcja sztuki XX i XXI wieku”

Wystawa czasowa:

„Rozdzielona wspólnota”
(20 V – 28 VIII)

Inne wydarzenia:

- PÓŁ KWADRATA MAŁOLATA – warsztaty dla dzieci od lat 7
„Zainstaluj się!” – Marta Wlazel (21 V g. 11.11 – zapisy)
- FAMILIA DO KWADRATU – warsztaty rodzinne dla dzieci od lat 4 z opiekunami
„Zainstaluj się!” – Marta Wlazel (21 V g. 13.13 – zapisy)
- Warsztaty dla młodzieży gimnazjalnej, licealnej i dorosłych
„Poszukiwania. Otwarta pracownia rysunku i malarstwa” – Barbara Kaczorowska (6, 13, 20 V g. 17.17)
- „Dodaj do Ulubionych. Sztuka w kontekście nowoczesności” – „John Cage. 4'33” Tacet” – Leszek Karczewski (7 V g. 11.11)
- „Sindy Sherman” (+Aneta Grzeszykowska) – Agnieszka Wojciechowska-Sej (21 V g. 11.11)
- KINO MS
„Zagadka Gertrudy Stein albo pół żartem, pół sztuką” 2009, reż. Philippe Mora (5 V g. 18)

PALAC HERBSTA

ul. Przędzalniana 72, tel. 42 674 96 98

Czynne: wt.-n. 11-17

Bilety: 10 zł i 5 zł (na jedną wystawę)

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- Muzeum Pałac Herbsta – Sztuka dawna w nowym wymiarze”

Inne wydarzenia:

- PODRÓŻE Z ANNA MARIĄ
„Tajemnice gabinetu taty” – warsztaty rodzinne (7 V g. 12 – zapisy)
- PALAC HERBSTA W KILKU ODŚLONACH
„Pałacowy szyk” – warsztaty dla osób z dysfunkcją wzroku (10 V g. 13)
- „Rembrandt. Mistrz złotej palety” – wykład Marii Milanowskiej (14 V g. 15.30 – zapisy)

- MAŁY SALON MUZYCZNY
„Idziemy do ZOO” – koncert muzyczno-plastyczny dla dzieci (22 V g. 16)
- Noc Muzeów (14 V g. 18-00.30)

III Łódzkie Semioralia

„Krucze skarby. Szkło artystyczne”

– wykład Joanny Jaśkiewicz (11 V g. 14)

Oprawdanie po wnętrzach Pałacu Herbsta (12, 19 V g. 14 – zapisy)

„Secesja. Piękno idealnie splecione”

– warsztat prowadzi Tatiana Szymańska

(18 V g. 14 – zapisy)

TRADYCI NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH

ul. Gdańska 13, tel. 42 632 71 12

Czynne: pn.-śr. 9-17, czw. 11-18,

sob. 9.30-16

dla grup zorganizowanych – 30 zł

(z przewodnikiem)

Wystawy stałe:

- „Więzenie przy Długiej (Gdańskiej) w Łodzi 1885-1953”
- „Drogi do Niepodległej 1791-1921”

Wystawa czasowa:

- „Rewolucja 1905-1907. W 110. rocznicę wybuchu” (do 31 V)

Oddział Martyrologii RADOGOSZCZ

ul. Zgierska 147, tel. 42 655 36 66

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 9-18,

sob. 10-16, n. 11-17 wstęp wolny,

dla grup zorganizowanych

(z przewodnikiem) – 30 zł

Wystawy stałe:

- „Radogoszcz 1939-1945”
- „Łódź i ziemia łódzka w latach wojny i okupacji 1939-1945”

Wystawa czasowa:

- „70. rocznica zwycięstwa nad III Rzeszą. Wojna w Europie” (do 31 V)

Oddział STACJA RADEGAST

al. Pamięci Ofiar Litzmannstadt Ghetto 12

tel. 42 291 36 27

Czynne: pn., wt. 9-17, śr., czw. 10-18,

sob., n. 10-16, wstęp wolny

Wystawy stałe:

- Kufer rodziny Schwarzów – austriackich Żydów • „Litzmannstadt Getto 1940-1944”
- „I skrzypce przestały grać...” – wystawa dla upamiętnienia Romów, którzy zginęli w obozie w Łodzi i w Chelmnie nad Nerem – w budynku dawnej kuźni przy ul. Wojska Polskiego 84 po wcześniejszym telefonicznym umówieniu

Wystawa czasowa:

- „Dokąd nas wiozą, co nas czeka...” (do 31 V)
- „Deportacja Żydów z Luksemburga i Trewiru do getta łódzkiego” (do 31 V)

WŁÓKIENICTWA

ul. Piotrkowska 282, tel. 42 683 26 84

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 11-19,

sob., n. 11-16

Bilety: 10 zł i 6 zł

Wystawy stałe:

- Narzędzia i maszyny włókiennicze
- „Dawne zakłady Ludwika Geyera 1828-2002” • Rekonstrukcja tkalni z przełomu XIX/XX w. • „Z modą przez XX wiek”

Wystawy czasowe:

- 15. Międzynarodowe Triennale Tkaniny, Łódź 2016 (9 V – 30 X, otwarcie g. 13)
- 13. Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej, Łódź 2016 (9 V-9 X)
- 11. Ogólnopolska Wystawa Miniatury Tkackiej, Łódź 2016 (9 V-28 X)
- 2. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych YTAT– Łódź 2016 (9 V-21 VIII)
- „Tkana świadomość”. Roni Ben-Ari (9 V – 28 VIII)
- „ARIADNA @ Nić – czyli pochwała TKANINY”. Działanie przestrzenne Marii Ewy Andryszczak (9 V, g. 18.30)
- „Obiekty tkane w przestrzeni publicznej” (9 V, g. 19)

Inne wydarzenia:

- GEYERwerki – „Mięka biżuteria” (8 V)
- Czwartki w Białej Fabryce (warsztaty w ramach Akademii Kultury Seniora) – „Tylko tkanina” – malowanie na szyfonie, zwiedzanie wystawy
- „15 Międzynarodowemu Triennale Tkaniny” (12 V)
- Cotton-art – „Sztuka włókna” (22 V)

SKANSEN ŁÓDZKIEJ ARCHITEKTURY DREWNIANEJ:

Czynny: w dniach i godz. pracy muzeum
Zwiedzanie (bez przewodnika) bezpłatne w soboty (w pozostałe dni obowiązuje bilet wstępu do muzeum)

- Rekonstrukcja wnętrz mieszkań robotniczych z lat 20. i 30. XX w.
- Izba warsztatowa w Domu Tkacza
- „W kuchni pani Goldbergowej”
- Rzemiosła dawnej Łodzi – zakład krawiecki

WOJEWÓDZTWO

BELCHATÓW

MUZEUM REGIONALNE

ul. Rodziny Hellwigów 11, tel. 44 633 11 33
Czynne: wt.-pt. 10-17, sob. 10-17, n. 11-17
Bilety: 4 zł i 2 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrza dworskie z przeł. XIX i XX w.”
- Salon Tradycji Niepodległościowej
- „Historia miasta Belchatowa”
- Wystawa etnograficzna

Wystawy czasowe:

- „Chwalcie łąki umajone...” – wystawa fotograficzna Mariana Wójcika (10 V – 30 VI)
- „60-lecie zawodowej i 115-lecie ochotniczej straży pożarnej w Belchatowie” (do 12 VI)
- „Podziemie niepodległościowe wobec władzy komunistycznej” – konferencja naukowa i wystawa (otwarcie 20 V g. 10)

Inne wydarzenia:

- Spotkania członków i sympatyków Oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Belchatowie (5 V g. 16.30 // 22 V g. 11)
- Noc Muzeów (14 V g. 18-24)

PGE GIGANTY MOCY

pl. Narutowicza 3
tel. 44 635 19 22

Czynne: wt.-pt. 9-18, sb.-n. 10-19
Bilety: 10 zł i 15 zł

Wystawa czasowa:

- „Historyczne przyrządy naukowe z XX w.” – zbiory Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (do 22 V)

Inne wydarzenia:

- „Melonik i szminka” – program kabaretowy (8 V g. 18)
- Akademia Robotyki: Sobota – Robota (14 V g. 10 – zapisy)
- Noc Muzeów (14 V)

KROŚNIEWICE

MUZEUM

im. JERZEGO DUNIN-BORKOWSKIEGO

pl. Wolności 1, tel. 24 252 33 47
Czynne: wt.-pt. 9-16, sob., nd. 10-15,
w dni poświęczone nieczynne
Bilety: 5 zł i 3 zł

Wystawy stałe:

- Pokój kolekcjonera • Sala gen. Władysława Sikorskiego • Sala portretowa • Salonik Biedermeyerowski • Dawna stajnia i wozownia • „Współcześni kolekcjonerzy polscy”

Wystawa czasowa:

- „Wiejskie świętowanie w rzeźbie i malarstwie ludowym” (do 31 V)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (14 V g. 18-23)

KUTNO

MUZEUM REGIONALNE

pl. Piłsudskiego 20, tel. 24 254 79 64
Czynne: pn.-pt. 10-16 , n. 10-16
Bilety: 5 zł i 2,5 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Rzeźba po kutnowsku”
- „Miasto w czasie i w przestrzeni”

Wystawa czasowa:

- „Indonezja. Mozaika tradycji i kultur” (do 8 V)
- „Wołodjowski, Skrzetuski i Zagłoba, czyli Trylogia na filmowo” (14 V – 26 VI)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (14 V g. 18.30-24)
- Spotkanie „Śledztwo w sprawie Rubensa” w ramach Uniwersytetu Otwartego (24 V g. 17)

MUZEUM BITWY NAD BZURĄ

Park Wiosny Ludów
tel. 24 253 31 41
Czynne: wt.-n. 10-16
Bilety: 5 zł i 2,5 zł
(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Bitwa nad Bzurą”

ŁĘCZYCA

MUZEUM W ŁĘCZICY

ul. Zamkowa 1, tel. 24 721 24 49
Czynne: wt.-pt. 10-17, sob., n. i święta 10-15
w dni poświęczone nieczynne
Bilety: 8 zł i 4 zł
(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje regionu łęczyckiego”
- „Łęczyca wczesnośredniowieczna”
- „Wyposażenie dworów podłęczyckich XVII-XX w.” • „Rzemiosło i sztuka ludowa regionu łęczyckiego” • „Dziabeł Boruta w ludowych rzeźbach i legendach”

ŁĘCZYCKA ZAGRODA CHŁOPIŃSKA

Łęczyca, Kwiatkówek 26A, Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi
tel. 42 632 84 40
Czynne: wt.-n. 10-18

- Obchody 1050-lecia Chrztu Polski – wystawa „Jestem wśród Was” (od 1 V)

ŁOWICZ

MUZEUM W ŁOWICZU

Stary Rynek 5/7, tel. 46 837 39 28
Czynne: wt.-n. 10-16
Bilety: 10 zł i 6 zł

Wystawy stałe:

- „Sztuka baroku w Polsce”
- „Etnografia Księstwa Łowickiego”
- „Historia miasta i regionu”

Wystawa czasowa:

„Optymistka. Kolor, wzór, tkanina według Zofii Rostad” (otwarcie 14 V)

Inne wydarzenia:

- „Serce dla mamy...” – warsztaty dla dzieci i młodzieży (22 V)
- Noc Muzeów (14 V)

SKANSEN PRZY MUZEUM

Czynny jak muzeum
Bilety: 5 zł i 3 zł; 2 zł spacerowy

SKANSEN W MAURZYCACH

Czynny codziennie w g. 9-16
Bilety: 8 zł i 5 zł,
3 zł spacerowy (od listopada do marca)

- „Majówka w Skansenie w Maurzycach” – warsztaty rękodzieła, warsztaty piekarnicze, zajęcia rodzinne (1, 3 V)

NIEBORÓW

Muzeum w Nieborowie i Arkadii
Pałac Radziwiłłów, Manufaktura majoliki artystycznej, Park w Arkadii-Nieborowie
tel. 46 838 56 35
Czynne: pn.-n. 10-18 (do 30 VI)
park od g.10 do zmierzchu przez cały rok
Bilety: 18 zł i 7 zł pałac i park w Nieborowie (sam park: 7 zł i 5 zł), Arkadia: 7 zł i 5 zł

OPOCZNO

MUZEUM REGIONALNE

pl. Zamkowy 1, tel. 44 755 23 19
Czynne: pn.-pt. 8-15.30, sob. 10-16
Bilety: 3 zł i 2 zł

Wystawy stałe:

- „Początki Opczna”
- „Opoczyńska rzeźba ludowa”
- „Rekonstrukcja wnętrza chaty opoczyńskiej”
- „Opoczyński strój ludowy”
- „I i II wojna światowa na ziemi opoczyńskiej”

Wystawy czasowe:

- „Plastyka zdobniczo-obrzędowa Powiatu Opoczyńskiego. Zwyczaje i obrzędy Wielkanocne” (do 6 V)
- „Wyróżnieni strojem. Huculscyżyczyna – tradycja i współczesność” (do 30 VI)

Inne wydarzenia:

- 40-lecie Muzeum Regionalnego w Opocznie (13 V)
- Noc Muzeów (14 V)

OŻARÓW**MUZEUM WNEŹRZA DWORSKICH**

Oddział Muzeum Ziemi Wieluńskiej,
tel. 43 841 17 24

Czynne: wt.-pt. 9-15.30,

sob.-n. 12-16.30, w poniedziałki nieczynne

Bilety: 3,50 zł i 2,50 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Wnętrze dworskie XVIII-XIX wieku”

Wystawa czasowa:

- „Lowiecka pasja” (otwarcie 14 V g. 19)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (15 V g. 17)
- Audycja muzyczna „3, 2, 1, 0 – Akcja!” (18 V g. 9.30, 10.30 lub 11.30)

PABIANICE**MUZEUM MIASTA PABIANIC**

Stary Rynek 1/2, tel. 42 215 39 82

Czynne: wt., czw. 10-15, śr., pt. 10-18,

sob. 10-14, pierwsza niedz. m-ca 10-14

Bilety: 3 zł i 1,5 zł, 6 zł - rodzinny

(w piątek wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Kowalstwo – ginący zawód”
- „Henryk Debich – dyrygent, kompozytor, muzyk, pabianiczanie” • „Symbol miasta. Oblicza dworu” • „Alkierz Jana Szulca” • „Pozdrowienia z Pabianic. Miasto na starym pocztówce” • „W chłopskiej zagrodzie. Kultura materialna w tradycyjnej społeczności wiejskiej okolic Pabianic” • „Fauna Polski”

Wystawy czasowe:

- „Afryka. Tradycje i kultury” (do 31 V)
- „Czy leci z nami archeolog?” – wystawa archeologiczna (do 4 XII)

Inne wydarzenia:

- Noc Muzeów (14 V g. 17-24)
- Koncert „Muzyka w zacyjnym dworze” (18 V g. 18)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI**MUZEUM OKRĘGOWE**

pl. Zamkowy 4, tel. 44 646 52 72

Czynne: wt., pt. 10-17, śr., czw., n. 10-15

sob. 10-16, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3 zł i 1,5 zł

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi piotrkowskiej”
- „Historia miasta Piotrkowa Trybunalskiego”
- „Broń biała i palna”
- „Wnętrza renesansowe i barokowe z XVI, XVII w.”
- „Wnętrza reprezentacyjne z XVI-XIX w.”
- „Kolekcja numizmatów polskich z XX w.”
- „Kolekcja portretu polskiego z XVII i XIX w.”
- „Z naszej wsi...” – wystrój i wyposażenie izby wiejskiej
- „Walka o Rzeczpospolitą w latach 1939-1956” (oddział muzeum w Polichnie)

RADOMSKO**MUZEUM REGIONALNE**

ul. Narutowicza 1, tel. 44 683 56 51

Czynne: pn.-pt. 10-16, n. 10-18

Bilety: 4 zł i 2 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi radomszczańskej”
- „Zbiory sztuki w radomszczańskim muzeum”
- „Życie wsi radomszczańskej na przełomie XIX i XX w.”
- „Z dziejów Radomska”
- „W okupowanym Radomsku”

Wystawy czasowe:

- „Miraże. Fotografia – kolaż historyczny” (do 31 V)
- Wystawa fotograficzna Marka Nowaka „Świat w lustrze wody” (6-31 V, otwarcie g. 18)

Inne wydarzenia:

- OBCHODY KONSTYTUCJI 3 MAJA: Wieczornica z okazji 225. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja (2 V g. 16) Konkurs plastyczny (2 V g. 10-14)
- Spotkanie członków Towarzystwa Fotograficznego im. Edmunda Osterloffa w Radomsku (4, 18 V g. 18-20)
- PRZYSTANEK HISTORIA RADOMSKO „Polacy na frontach II wojny światowej” – wykład Artura Ossowskiego (10 V g. 17)

SIERADZ**MUZEUM OKRĘGOWE**

ul. Dominikańska 2, tel. 43 827 16 39

Czynne: wt. 10-18, śr.-pt. 10-16,

sob., nd. 10-16,

w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 5 zł i 3 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Sieradz w świetle badań archeologicznych”
- „Kultura wsi sieradzkiej z początku XX w.”
- Salonik szlachecki
- Apteka staromiejska w Sieradzu
- Wystawa sztuki
- Regionaliści sieradzcy XIX-XX w.

Wystawa czasowa:

- „Szkatulki kobiecych sekretów. Torebka damska od biedermeieru do Elsy Schaparelli z kolekcji Adama Leja” (4 V – 4 IX)

SKIERNIEWICE**IZBA HISTORII SKIERNIEWIC**

ul. św. Floriana 4, tel. 46 833 44 71

Czynne: wt., pt. 10-17, śr.-czw. 8-16,

sob., n. 10-13, w dni poświęczone nieczynne

(we wszystkie dni wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Z dziejów miasta”

TOMASZÓW MAZOWIECKI**MUZEUM W TOMASZOWIE MAZ.**

ul. POW 11/15, tel. 44 724 48 48

Czynne: wt.-n. 10-15.45, pt. 10-19

w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł, 6 zł (rodzinny)

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Życie, tradycje i zwyczaje doroczne zachowane w kulturze ludowej regionu rawsko-opoczyńskiego”
- „Fauna środkowego dorzecza Pilicy”
- „Od osady górniczo-hutniczej do wielkiego ośrodka przemysłu włókienniczego”
- „Tomaszowianie w powstaniach narodowych i wojnach światowych”
- „Obrządek pogrzebowy w środkowym dorzeczu Pilicy od II tys. p.n.e. do III w. n.e.”

Wystawy czasowe:

- „Poczet Królów i Książąt Polskich z Dynastii Piastów” – wystawa w ramach projektu „Chrzest Polski – drzwi do nowoczesnej Europy” (do 8 V)
- „Znaki państwa polskiego” ze zbiorów Muzeum Niepodległości w Warszawie (do 8 V)
- Prezentacja przedmiotów przekazanych na XVIII Aukcję Kolekcjonerską (10-15 V)
- Gala dyplomowa uczniów Liceum Plastycznego im. St. Wyspiańskiego w Tomaszowie Maz. (13-29 V)
- Noc Muzeów (14 V g. 16-24)

WIELUŃ**MUZEUM ZIEMI WIELUŃSKIEJ**

ul. Narutowicza 13, tel. 43 843 43 34
Czynne: wt., pt. 9-16, śr., czw. 9-15.30,
sob. 9-14, n. 11-16,

w dni poświęcone nieczynne

Bilety: 3,5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi wieluńskiej”
- „Życie codzienne wsi wieluńskiej na pocz. XX w.”
- „Tragedia Wielunia – 1 września 1939 r.”

Wystawy czasowe:

- „Z biegiem Warty Kamion 2015” (do 8 V)
- „Skarby Doliny Prosnny” (do 5 VI)
- „W izbie wieluńskiego kęta oraz Dzieje oręza polskiego w średniowieczu i okresie staropolskim” (do 31 X – w baszcie Męczarni)
- „Wielunianin Mariusz Wlazły – Sportowiec Świata 2014” (do 31 VIII – ul. Królewska 1)

Inne wydarzenia:

- „Cichociemni. Elita polskiej dywersji” – wykład Andrzeja Chmielarza (11 V g. 13)
- Noc muzeów (14 V g. 15.30-22)

WOLBÓRZ

POŻARNICZE CENTRUM HISTORYCZNO-EDUKACYJNE ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Modrzewskiego 15

tel. 44 616 43 80, 669 555 215

Czynne: wt.-pt. 10-14, n. 14-17

Bilety: 5 zł, 3 zł i 2 zł (grupowy)

Wystawy stałe:

- Sprzęt strażacki
- Stare dokumenty
- Zabytkowe wozy
- Zbiory sztuki ludowej
- Ekspozycje archiwalne i regionalne z XI i XII w.

Wystawa czasowa:

- Bogu na chwałę, bliźniemu na ratunek – Ochotnicza Straż Pożarna gminy Wolbórz (do 15 VI)

ZDUŃSKA WOLA

MUZEUUM HISTORII MIASTA

ul. S. Prawdziej Złotnickiego 7

tel. 43 823 48 43

Czynne: wt.-pt. 10-18, sob. 12-16, n. 14-18
święta po wcześniejszym zgłoszeniu

Bilety: 5 zł i 3 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Rodowód miejski przemysłowej Zduńskiej Woli”
- „Salon mieszczański z przełomu XIX i XX w.”

- „W dawnej zduńskowskiej aptece”
- „Izba tkacka”
- „Gmina żydowska w Zduńskiej Woli – obecność i zagłada”

MUZEUUM – DOM URODZIN

ŚW. MAKSYMILIANA MARII KOLBEGO

ul. M.M. Kolbego 9

tel. 43 824 78 29

Czynne: śr.-n. 10-12 oraz 14.30-16.30

Wstęp wolny

ZGIERZ

MUZEUUM MIASTA ZGIERZA

pl. Dąbrowskiego 21, tel. 42 716 37 92

Czynne: wt., śr., pt. 9-15.30, czw. 9-18,
n. 10-16

Bilety: 4 zł i 2 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Kruszówka – wnętrze mieszczańskie z przełomu XIX i XX wieku”
- „Dziecięcy świat. Zabawki z dawnych lat”

Wystawy czasowe:

- „Wieczorkowie – trzy pokolenia” (otwarcie 14 V g. 18)
- „Opakowanie zastępcze – życie codzienne w PRL” (otwarcie 14 V g. 19)
- Noc muzeów (14 V g. 18-23)

GALERIE

A

Teatr Lalek Arlekin

ul. Wólczńska 5, tel. 42 633 08 94

Czynna w godzinach pracy teatru:
pn.-śr., pt. 9-15, czw. 10-18

- Wystawa prac Stanisława Ożoga
- Wystawa Stanisławy Pietrzak-Krupińskiej (wernisaż 19 V g. 18)

Inne wydarzenia:

- „Ptaki-cudaki” warsztaty dla dzieci 6-12 (8 V g. 11)
- „Fokus na... artystę” warsztaty dla dorosłych (12 V g. 14-16)
- Kuratorskie zwiedzanie Galerii – w ramach „Dni otwartych Funduszy Europejskich” (12 V g. 16-17)

Noc Muzeów

- Autorskie spotkanie z Ewą Kutylak (14 V)

AMCOR

ul. Aleksandrowska 55, Tel. 42 613 81 38

Czynna: po uprzednim kontakcie telefonicznym

- Joanna Paljocha – grafika, malarstwo (do 31 V)

ASP

ul. Wojska Polskiego 121, tel. 42 254 75 98

Czynne: pn.-pt. 10.30-14

Inne wydarzenia:

- 15. Międzynarodowe Triennale Tkaniny Młodych YTAT – Łódź 2016 / 2nd Young Textile Art Triennial YTAT – Łódź 2016, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, ul. Piotrkowska 282 (9 V – 21 VIII, otwarcie 9 V g. 17)
- 1. Międzynarodowe Sympozjum „Młoda Tkanina – Edukacja – stan aktualny, kierunki rozwoju, prognozy na przyszłość” (10 V g. 9-15)
- Magda Sobon. Gdzie jest Mars (do 11 V, zamknięcie g. 19 – Muzeum Książki Artystycznej, ul. Tymienieckiego 24)

CPM i CNIŚ (hol na parterze)

- Wystawa konkursowa „Hommage à Kbro 2016” (do 19 V)
- Wystawa Pracowni Rzeźby ASP w Warszawie (24 V – 6 VI, otwarcie g. 14)

GALERIA ASP (ul. Piotrkowska 68)

- „Funkcja a estetyka” – wystawa projektów z Pracowni Projektowania Ubioru dr hab. Sylwii Romeckiej-Dymek (do 6 V)
- Żakardy z łódzkiej ASP (11-31 V, otwarcie g. 17)

KOBRO (I piętro)

- Wystawa prac słuchaczy Doktoranckich Studiów Środowiskowych ASP w Łodzi (do 4 V)
- Tkaniny studentów ASP w Łodzi (10-25 V, otwarcie g. 15.30)

LOOK (Centrum Promocji Mody ASP w Łodzi, antresola II piętro)

- Wystawa rzeźby w ramach festiwalu Braci Różewiczów (do 3 V)
- Zenobja Shulga – Narodowa Akademia Sztuki we Lwowie (10 V – 17 VI, otwarcie g. 16.30)

NASZA ŚCIANA (II piętro)

- Monotypia – Marta Krześlak (do 5 V)
- Łukasz Konieczny (6-19 V, otwarcie g. 12)

GALERIA 144 (hol na III piętrze)

Piotr Smolnicki – grafika (do 17 V)

ATLAS SZTUKI

ul. Piotrkowska 116, tel. 42 632 77 50

Czynna: wt.-pt. 11-20, sob., n. 11-17

- „Erika Hoffmann-Koenige: Mój wybór dla Atlasa Sztuki z Kolekcji Hoffmann” (do 5 VI)

EUROPEJSKIE CENTRUM KULTURY LOGOS

ul. M. Skłodowskiej-Curie 22
tel. 42 637 65 45
Czynna: pn.-sob. 16-18,
niedziela po mszach św.

• Andrzej Grenda – malarstwo i rysunek
(do 31 V)

Inne wydarzenia:

• Koncert Duo Forte
wyk. Marta Gabryelczak-Paprocka
– mezzosopran,
Jan Przepalkowski – fortepian
15 V g. 19

FOTOGRAFII IM. EUGENIUSZA HANEMANA

ul. Piotrkowska 102, tel. 42 633 09 82
Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 10-14

• Wystawa Fotografii Członków Okręgu
Łódzkiego Związku Polskich Fotografów
Przyrody (do 13 V)
• Wystawa pokonkursowa X edycji
„Potęga Łodzi – Power of Łódź 2016”
(14 V – 3 VI)

GALERYJKA OLIMPIJKA

ul. Piotrkowska 132, tel. 42 639 97 65
Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 9-13

• „ZAO SHANG HAO” – fotografie
Andrzeja Kuchno (do 14 V)
• „Gaudi – Magia formy”
– Krzysztof Wojciechowski
(19-31 V, otwarcie g. 18.15)

IN BLANCO

BOK „Lutnia”,
ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27
Czynna: pn.-pt. 9-18
Prowadzi: A. Wierzbowska

• Wystawa malarstwa Elżbiety Luniewskiej
(6-23 V, otwarcie g. 18)

L

przy Domu Literatury
ul. Roosevelta 17, tel. 42 636 68 38
Czynna: pn.-pt. 10 -18

• „Porządek i przypadek”
– wystawa zbiorowa
(otwarcie 11 V g. 18)
• Wystawa projekt autorstwa
Fajnych Chłopaków
(otwarcie 23 V g. 18)

ŁÓDZKI DOM KULTURY

ul. Traugutta 18, tel. 42 633 98 00 w. 208
797 326 230, 797 326 191
Czynne: wt.-sob. 14-18
Bilety: 2 zł (w środy wstęp wolny)

FF

• Dyplomy 2015. Akademia Fotografii
i Przedsiębiorczości w Białymstoku
(7-25 V, otwarcie 14 V g. 19)

IMAGINARIUM

• „Zapis cyfrowy – zapis malarski”
– wystawa prac malarskich Mikołaja Sęczawy
(6-25 V, otwarcie g. 18)

NOWA

• „Sansara. Nepal”
– wystawa prac Wojciecha Moskwy
(13 V - 4 VI, otwarcie g. 18)

STARA

• „Od Jagiellońskiej do Europejskiej”
– wystawa prac Piotra Wdowiaka
(5-25 V, otwarcie g. 17)

MANHATTAN

ul. Piotrkowska 118, tel. 601 354 494
Czynna: pn.-pt. 14-19

• „Rewolucja mi się śni” – wystawa
Moniki Drożyńskiej (otwarcie 12 V g. 19)

MIEJSKA GALERIA SZTUKI

BAŁUCKA

Stary Rynek 2, tel. 42 657 58 52
Czynna: wt.-pt. 12-17, sob.-n. 12-16

• „Pokój Emily Dickinson”
– wystawa prac Izabeli Maciejewskiej
(6-29 V, otwarcie g. 17)

RE:MEDIUM

ul. Piotrkowska 113, tel. 42 632 24 16
Czynna: pn.-pt. 11-18, sob. 11-17

• „Z życia Łodzi” – projekt Jana Kubasiewicza
(do 4 V)
• „Virtum terrarium” – szkło artystyczne,
wystawa Kazimierza Pawłaka
(10 V – 8 VI, otwarcie g. 18.30)

OSRODEK PROPAGANDY SZTUKI

Park im. H. Sienkiewicza
tel. 42 674 10 59
Czynny: wt.-pt. 11-18, sob.-n. 11-17

• „Architekt” – wystawa prac Jakuba Wujka
(do 15 V)
• „Oknińcyc” (21 V – 21 VIII, otwarcie g. 12)

WILLA i CHIMERA

ul. Wólczańska 31
Czynna: wt.-pt 11-18, sob., n. 11-17

• Jolanta, Włodzimierz, Rafał Ciesielski
(do 22 V)

MŁODZIEŻOWA GALERIA DEBIUTÓW

przy CZP nr 1, ul. Zawiszy Czarnego 39
tel. 42 655 06 00
Czynna: pn.-pt. 9-20, sob. 10-14

• 10 lat Łódzkich Mażorettek „Fame”
– wystawa retrospektywna (do 31 V)

OPUS FILM

ul. Łąkowa 29, tel. 42 634 55 28
Czynna: pn.-pt. 9-17

• Beata Ewa Bialecka – malarstwo, haft
(do 25 V)

PROMOCJI MŁODYCH

BOK „Rondo”, ul. Limanowskiego 166
tel. 42 651 50 30 w. 16
Czynna: pn.-pt. 9-16

• „Studium” – wystawa malarstwa i rysunku
Anety Kędzierskiej i Barbary Janowskiej
(do 6 V)
• „Mój teatr” – wystawa rysunku i malarstwa
(otwarcie 18 V g. 17)

RYNEK SZTUKI

ul. Wschodnia 69, tel. 42 630 47 79
Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 10-15

• XXX Aukcja Promocyjna (21 V g. 12)
• Ceramika – Barbara Kozłowska-Trojnar
(10-28 V, otwarcie g. 18)

GALERIA ELART

ul. Wschodnia 69 (od ul. Narutowicza)

• Ażury i struktury
– refleksje na temat alfabetu”
– wystawa Jolanty Rudzkiej-Habisiak
(10-28 V, otwarcie g. 17.30)

WIDZEWSKA EKSLIBRISU

przy WDK „502”
ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99
Czynna: pn.-sob. 11-19

• „Ekslibrisy muzyczne z kolekcji Mirosława
Zbigniewa Wojalskiego” (do 9 V)

- „500-lecie pierwszego polskiego ekslibrisu” (otwarcie 10 V g. 16.30)

Ż

BOK „Na Żubardziej”
ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47
Czynna: pn.-pt. 9-15

- „Piękno przyrody wokół nas” – fotografie Marii Polańskiej i Włodzimierza Opalskiego (do 27 V)

526

przy POS, ul. Krzemieniecka 2a
tel. 42 688 13 47
Czynna: pn.-pt., n. 10-19

- 15. MIĘDZYNARODOWE TRIENNALE TKANINY:
„Sploty i szwy” – wiklina i tkanina, Jette Melgrend i Anette Holdensen (otwarcie 11 V g. 13)
„Zbiory – Przekształcenia – Podobieństwa” miniatura tkacka, Ewa Elżbieta Bergel (otwarcie 11 V g. 13)

GALERIA POSPIESZNA

przy POS, ul. Krzemieniecka 2a
tel. 42 688 13 47
Czynna: pn.-pt., n. 10-19

- „Współistnienie” – techniki mieszane, Magdalena Duraj, Renata Drozdowska, Barbara Gąska, Katarzyna Jagodzińska, Piotr Pandrya (otwarcie 11 V g. 13)

WOJEWÓDZTWO**GŁÓWNO**

BANK&DM, Bank Spółdzielczy, I piętro
ul. Młynarska 5/13
tel. 502 171 636
Czynna: pn.-pt. 9-17

- Ryszard Korzeniowski „Czar akwareli” (do 15 V)

KONSTANTYNÓW ŁÓDZKI**OGRÓD SZTUKI**

Galeria Miejskiego Ośrodka Kultury,
ul. Jana Pawła II 9, tel. 42 211 62 89
Czynna: pn.-wt. 10-18, śr.-czw. 12-18, pt. 9-16

- „Skrzydlate implikacje” – wystawa Liliany Andrzejczak (5-30 V, otwarcie g. 18)

ŁASK

POD KORABIEM, ul. 9 Maja 6
tel. 43 675 35 27
Czynna: pn.-pt. 8-18, sob. 9-14

- „Kwiaty” – malarstwo Mariusza Gosławskiego (V-VI)

Inne wydarzenia:

- Spotkanie autorskie z poetką Marią Duszką (20 V)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

OŚRODEK DZIAŁAŃ ARTYSTYCZNYCH
ul. Dąbrowskiego 5 i ul. Sieradzka 8
tel. 44 733 93 88
Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 12-18, n. 14-18

- XVIII Międzynarodowy Festiwal Sztuki „Interakcje” 17-20 V

SIERADZ

BWA, ul. Kościuszki 3
tel. 43 822 48 45
Czynna: wt.-pt. 10-18, sob.-n. 14-18

- Malarstwo Jana Walaski (13 V – 6 VI, otwarcie g. 18)

SKIERNIEWICE

BWA, ul. Reymonta 33
tel. 46 833 00 05
Czynna: wt.-pt. 11-17, sob.-n. 11-14

- RETROSPEKCJA – tkaniny-objekty-grafika – Jolanta Rudzka-Habisiak (6-22 V, otwarcie 13 V g. 18)
- 15. MIĘDZYNARODOWE TRIENNALE TKANINY
„Konrad Krzyżanowski” – wykład Karoliny Zalewskiej (4 V g. 16.30)
„Architektura w obrazach: Miasto końca XIX wieku” – wykład Małgorzaty Marszał (11 V g. 16.30)
„Struktura. Faktura. Relief. Eksperymenty z różnymi materiałami” – warsztaty Jolanty Rudzkiej-Habisiak (13 V g. 14)
„Architektura w obrazach: Styl narodowy” – wykład Małgorzaty Marszał (18 V g. 16.30)
„Wróblewski – dwie strony obrazu” – wykład Przemysława Głowackiego (25 V g. 16.30)

ZGIERZ

MOK, ul. Mielczarskiego 1
tel. 42 716 26 18
Czynna: pn.-pt. 10-18

- Wystawa prac studentów Wydziału Wzornictwa i Architektury Wnętrz ASP w Łodzi (otwarcie 12 V g. 18)

STACJA NOWA GDYŃA

Centrum Rekreacji Rodzinnej
ul. Sosnowa 1, tel. 42 714 21 21
Czynna: codziennie 7-23

- Alia Źstek „Sztuka i design, pojednanie kultur” – ceramika artystyczna i użytkowa, witraż, malarstwo, grafika i rysunek (do 31 V)

POZOSTAŁE PROPOZYCJE**AKADEMICKI OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH**

ul. Zachodnia 54/56
tel. 42 633 26 41

- „W starym, polskim kinie” – prelekcja filmowo-muzyczna Michała Maj Wieczorka (5 V g. 17)
- „Seks, prochy, rock&roll” wyk. Bronisław Wrocławski – spektakl fundacji teatr/studio/Łódź (6 V g. 19)
- „Pełna wdzięku” – zajęcia taneczne dla pań – prowadzenie Agnieszka Cygan (12, 19 V g. 11 – zapisy)
- Arterie – spotkania ze sztuką, prowadzenie Bartłomiej Jarmoliński (13 V g. 11 – zapisy)
- Noc Muzeów (14 V)
- Wernisaż Stowarzyszenia Plastyków Amatorów (19 V g. 17)
- Katamaran Literacki – gość: Janowski Klub Literacki (19 V g. 18)
- Scena Ruchu (20 V g. 19)
- „Krowa w esencji różanej” – spektakl Stowarzyszenia „Ponadczasowi” (23 V g. 19)

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY „RONDO”

ul. Limanowskiego 166, tel. 42 653 36 45

- KLUB PODRÓŻNIKÓW I ODKRYWCÓW „Singapur” – prelekcja Henryka Jakubowskiego (6 V g. 18)
- „Dominikana i Haiti” – prelekcja Grażyny Kuran (20 V g. 18)
- WOKÓŁ EMOCJI I KOMUNIKACJI zajęcia dla dzieci uczęszczających do szkół podstawowych (7, 21 V g. 10)
- III ŁÓDZKIE SENIORALIA: Multikulturowość Afryki (9 V g. 12)
- Muzyka w starym kinie (10 V g. 12)

„Czar koronek” – warsztaty i pokaz różnych technik rękodzieła artystycznego (11 V g. 11)

- **BAWMY SIĘ** wieczorek taneczny dla seniorów (14 V g. 16)
- **MIEDZY OBRAZEM A DŹWIĘKIEM** „Yellow Submarine – niezwykle film G. Dunninga z muzyką Zespołu The Beatles” (17 V g. 17.30)
- 26. Spotkania Amatorskich Artystycznych Zespołów Seniorów 2016 (28 V g. 10)

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY „LUTNIA”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

- **ŁÓDZKIE TEATRY** spotkanie Koła Miłośników Teatru (4 V g. 14)
- **MAJOWY FLIRT Z PIOSENKĄ** koncert zespołu Retkinianie (10 V g. 15)
- **MAJOWA POETYKA** spotkanie Twórczej Grupy Literackiej „Limeryk” (11 V g. 17)
- **TEATR SENIORÓW „PODTEKST”** próby do spektaklu „Body ciało” w reżyserii Henryka Żuchowskiego (11, 25 V g. 14)
- **DZIATWA 2016** 37 Ogólnopolski Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych (18-21 V)
- **KOŁO TURYSTYCZNE „PIECHUR”** Zwiedzamy łódzkie ZOO (19 V g. 10)
- **MAJOWE BUKIETY** – KONCERT Z OKAZJI DNIA MATKI wyk. Zespół Wokalny „Wrzoso” z Domu Dziennego Pobytu w Łodzi (24 V g. 15)
- **MIŁOSIERDZIE** – CZYLI CREDO MARIII KONOPNICKIEJ spotkanie z Joanną Modrzejewską, prawniczką pisarką (31 V g. 15)

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY „NA ŻUBARDZKIEJ”

ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

- Maraton zumby (6 V g. 17)
- **„ALE CZAD”** „Mały architekt” – zabawa twórcza dla dzieci 7-12 lat (7 V g. 14)
- **„Światowy złot potworów”** – zabawa twórcza dla dzieci 7-12 lat (14 V g. 14)
- **„W Wiosennym Nastroju”** – program słowno-muzyczny chóru CANTO (11 V g. 11)
- Koncert zespołu MEDLEY GROUP (13 V g. 18)
- Koncert Zespołu Instrumentów Dętych „JERYCHO” z Niemiec (14 V g. 11)
- **„Mały Książę”** – spektakl w wykonaniu Grupy Teatralno-Cyrkowej TRAMPOLINA (14 V g. 16)

- **III ŁÓDZKIE SENIORALIA:** „Człowiek z tatuażem” – spotkanie autorskie z łódzką poetką Sylwią Hetman (14 V g. 17)
- Koncert Zespołu Wokalnego „Melodia” oraz podsumowanie testu o Łodzi pt. „Matura dla seniora” (16 V g. 9.30)
- **DZIATWA 2016** 37 Ogólnopolski Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych (18-21 V)
- **„Spotkania z książką”** – warsztaty czytelnicze (25 V g. 12.30)
- **„Brama Poezji – Poetycka Brama Łódź-Bratysława”** – spotkanie poetyckie połączone z koncertem m.in. słowackich i czeskich twórców poezji śpiewanej (27 V g. 17)
- **DLA CIEBIE, MAMO** koncert Studia Piosenki Szkoły Muzycznej Casio (28 V g. 16)

CENTRUM KULTURY MŁODYCH

ul. Lokatorska 13, tel. 42 684 24 02

- **DYSKUSYJNY KLUB FILMOWY** wykłady filmoznawcy Mariusza Chojnackiego: „Amerykańskie kino młodzieżowe lat 80., czyli modni, piękni, naiwni i kultowi” 10 V g. 17
- „W domu François Ozona – Flaubert kina i portrecista kobiet” 24 V g. 17
- „Animacje studia Pixar – w końcu dorosliśmy do bycia dziećmi!” 31 V g. 17
- **SENIORALIA** „Czemu ty się boisz myszy?” – warsztaty komputerowe 11 V g. 12
- Zajęcia taneczne dla seniorów 12 V g. 14
- Warsztaty rękodzieła artystycznego 12 V g. 17
- Wystawa prac malarskich 16 V g. 10
- **SPOTKANIE OTWARTE** ODDZIAŁU KARPACKIEGO PTT „Góry – moje hobby” – pokaz Piotra Kaźmierczaka 19 V g. 18
- **„WIĘCEJ NIŻ TEATR”** – 34 OGÓLNOPOLSKIE KONFRONTACJE TEATRÓW MŁODZIEŻOWYCH – CENTRUM 2016
- „Improwizacja – osobowość – samorealizacja” – warsztaty teatralne Wacława Miklaszewskiego 18 V g. 12
- **DOTKNIJ TEATRU** „Repasator miłości – epilog” – spektakl teatralny wg projektu rzeźbiarki Anny Frąckowicz 22 V g. 17

DOM LITERATURY

ul. Roosevelta 17, tel. 42 636 68 38

- **KAWIARNIA LITERACKA** spotkanie z Tomaszem Bąkiem, Szczepanem Kopytem i Adamem Wiedemannem (5, 17 V g. 19)
- UBU KRÓL (9 V g. 19)
- spotkanie z Robertem Dudkiem, autorem książki prozatorskiej „13 róż” (19 V g. 19)
- Renata Jabłońska – spotkanie autorskie, promocja najnowszych książek „Jesień snów” oraz „Śmierć lekarzy” (31 V g. 19)
- **WARSZTATY LITERACKIE** (6, 20 V g. 18)
- **DO CZYTANIA / DO PISANIA** Finał konkursu recytatorskiego i prezentacja laureatów konkursu poetyckiego (6 V g. 10)
- **ŚWIERSZCZYKOWE WIERSZYKI** Konkurs recytatorski dla dzieci – eliminacje dzielnicowe (6 V g. 11)
- **III ŁÓDZKIE SENIORALIA:** Kabaret Bi-Ba-Bo – „Ale to już było....” reż. A. Mortas (7 V g. 16 Pasaż Shillera// 10 V g. 18)
- Literacki spacer: pl. Wolności, ul. Nowomiejska, pl. Kościelny, ul. Łagiewnicka, ul. Franciszkańska (8 V g. 11)
- „Samotność na ławce” – o starości jako wykluczeniu społecznym – wykład Przemysława Owczarka (17 V g. 18)
- „O baśni, co łączy pokolenia” – spotkanie z Przemysławem Owczarkiem, autorem książki „Baśnie Eliany” (18 V g. 18)
- **IX Przegląd Gimnazjalnych Teatrów Szkolnych „Na karuzeli zdarzeń”** oraz VIII Konkurs Języka Polskiego „Wędrowki z ortografią” (10 V g. 10)
- **SCENA L – Teatr Czwarte Miasto** (gościnnie) „KABARETIONE czyli Superprodukcja” reż. D. Majchrzak (13 V g. 19)
- Jan Brzechwa
- PCHŁA SZACHRAJKA reż. A. Dzieciński (14 V g. 12)
- **SŁOWO+OBRAZ=TEKST #1** warsztaty ilustratorów z udziałem Fajnych Chłopaków (24 V g. 18 – zapisy)

FABRYKA SZTUKI / ART_INKUBATOR

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 646 88 65

- **Koncerty** MALERA! (5 V g. 20)
- Jachna/Mazurkiewicz/Buhl (19 V g. 20)
- koncert HATI połączony z projekcją „HEART BEAT EAR DRUM – a film about Z'EV” i jednodniową wystawą poplenerową z wyjazdu do Michałowic (otwarcie 6 V g. 19 // koncert 6 V g. 20)

- Noc Muzeów (14 V)
- Pokaz pracy „Error 404” grupy TAKE OVER (21 V g. 19)
- Towary (21,22 V g. 19-20)

GRUPA LITERACKA „CENTAURO”

Ośrodek Kultury „Góma”
ul. Siedlecka 1, tel. 42 684 66 47

- Wspomnienia o Monice Brzozowskiej-Magnuskiej i Bohdanie Zajkiewicz
- Wieczór autorski Ewy Modrzejewskiej-Niemirskiej (9 V g. 18)
- Miłosna Nuta 60+ – przegląd wokalny dla seniorów (12 V g. 10.30)
- Występ Kabaretu „Wacław i Jego Ferajna” (14 V g. 16)
- Wspomnienie o Danucie Borczyńskiej i Zofii Kulikowej
- Wiersze poetów polskich o Monte Cassino
- Wieczór poetycki Izzy Raduckiej (16 V g. 18)
- „Bezpieczny senior w podróży” wykład z poradami (18 V g. 15.30)
- Spotkania autorskie Grażyny Cebo, Jana Janiaka i Leona Sikorskiego (23 V g. 18)
- Wiersze Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego – spotkanie ze Sławą Lisiecką, tłumaczką niemieckiego obszaru językowego (30 V g. 18)

Spotkania poza placówką:

- Prezentacje tekstów literackich Grupy Centauro i KLiN-u spotkanie z Marcinem Kurebachem, autorem tomiku wierszy „Oczyszczenia” Teatr lalkowy – spotkanie z Honoratą Sych, kustoszem Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi (11 V g. 17 – ŚBP, ul. Struga 14)
- Prezentacje tekstów członków Centauro i KLiN-u
- Wiersze majowe – wieczór literacko-muzyczny z udziałem Janusza Janysta i zespołu PABLO (12 V g. 17 MBP Łódź-Śródmieście, ul. Narutowicza 91a)

- Prezentacje tekstów członków Centauro i KLiN-u (13 V g. 17 – MBP Łódź-Góma ul. Przybyszewskiego 46/48)
- Tajemnice ulicy Piotrkowskiej spacer historyczny z przewodnikiem (14 V g. 12, zbiórka: Piotrkowska 152)

PARTNERSTWO NA RZECZ ALEKSANDROWA ŁÓDZKIEGO

tel. 609 190 211

www.partnerstwo.aleksandrow-lodzki.pl

Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego

- Aleksandrów Ł. pl. Kościuszki 12**
- „Przyrodnicze fascynacje” – wystawa obrazów Krystyny Raczyńskiej (otwarcie 6 V g. 18)
  - Rozstrzygnięcie konkursu literackiego „Czytam bo...” (9 V g. 18)
  - „Szlakiem Baśni” – przedstawienie dla dzieci wyk. dzieci ze szkoły Podstawowej nr 4 (10 V g. 10.30)
  - „Akademia twórczego pisania” – bezpłatne warsztaty dziennikarskie. Prowadzenie: Aleksandra Dulas (10 V g. 12 – zapisy)
  - „Nie kochać w taką noc” – piosenka międzywojenna koncert wydziału wokalnego Zespołu Szkół Muzycznych im. St. Moniuszki w Łodzi reż. M. Flegel (20 V g. 18 – park miejski w Aleksandrowie Ł.)
  - „Nakręć się na Aleksandrów...” czyli w poszukiwaniu zaginionej książki” – gra miejska dla mieszkańców gminy (31 V g. 12 – zapisy)

POLESKI OŚRODEK SZTUKI

ul. Krzemieniecka 2a, tel. 42 688 13 47

- Terapia przez sztukę zabawa integracyjna dla młodzieży niepełnosprawnej (5 V g. 10)

- Spotkanie z Emilią Kierś i promocja książki „Haczyk” (6 V g. 10)
- Warsztaty kaligrafii (7 V g. 11)
- Dyskusyjny Klub Książki rozmowa o książce „Chmurdalia” Joanny Bator (12 V g. 18)
- CZYTAM WIĘC JESTEM spotkanie z Jerzym Sosnowskim i promocja najnowszej książki „Sen sów” (16 V g. 18)
- „Alfabet Mistrzów Fotografii – Francesca Woodman” – wykład i pokaz slajdów Agnieszki Ucińskiej (17 V g. 18)
- Dzień Dziecka – zabawa w ogrodzie (24 V g. 17)
- Dzień Sąsiada (31 V g. 18)

WIDZEWSKI DOM KULTURY „502”

ul. Gorkiego 16

tel. 42 673 35 99, 42 673 32 90

- „Przed Dyplomem” – koncert w wykonaniu uczennic wydziału wokarno-aktorskiego Zespołu Szkół Muzycznych im. St. Moniuszki w Łodzi, z ul. Rojnej (6 V g. 18)
- Finał Przeglądu szkolnych teatrów lalkowych „Złota maska” (10 V g. 10.30)
- Koncert Towarzystwa Śpiewaczego „Anna” (11 V g. 18)
- „Po szczelbach” – spektakl Teatru Nie-lętniego, reż. A. Bańkowski (12 V g. 10// 31 V g. 11)
- „Podajmy sobie ręce” – koncert zespołu śpiewaczego z Nowosolnej (17 V g. 10)
- Klub Dyskusyjny „Ławeczka” „Awantura – żalona porażka rozumy” (18 V g. 18)
- „Autostrady i Nowy Jedwabny Szlak jako oczekiwany impuls rozwojowy Łodzi” (25 V g. 18)
- Koncert dla mam w wykonaniu dzieci uczestniczących w zajęciach tanecznych oraz muzycznych w Domu Kultury „502” (19 V g. 17)
- Otwarte warsztaty koralikowe (19 V g. 17)
- Koncert zespołu śpiewaczego z Andrzejowa (20 V g. 18)

TVP3

ŁÓDŹ

MAGAZYN KULTURALNY

w sobotę 14, 28 maja o godz. 20

ŁÓDZKIE WIADOMOŚCI DNIA
WYDANIE GŁÓWNE - godz. 18.30

TVP3

ŁÓDŹ

Z M I E N I A M Y S I Ę D L A C I E B I E

W krainie znikających ekranów ^{(1)*}

Bogdan Sobieszek

Dawno, dawno temu było w Łodzi 35 kin (1970 r.). Zarządzała nimi, jak wszystkim w owych czasach, firma państwowa. Jednak wraz ze zmianą ustroju przyszły nowe porządki. Można było oglądać nowe filmy, ale firma nie chciała już prowadzić kin – części się pozbyła, resztę wydzierżawiła i w ciągu kilku lat stała się wydmuszką.

W zamierzczłych latach 90. był też młody dziennikarz, który w lokalnej gazecie próbował pisać, że nie wszystko w sprawie łódzkich kin dzieje się uczciwie i wyłącznie według reguł uznanego za fe-tysz wolnego rynku. Artykuł o tym, co stało się z kinami w Łodzi po pięciu latach wolności, został wstrzymany przez redaktora naczelnego bez czytania i spoczął na dnie szuflady. Z nowym wiekiem nadeszła era multipleksów, które doprowadziły do upadku wszystkie działające jeszcze kina tradycyjne, a ostatnie z tych, które istniały w pierwszej połowie lat 90. – słynny Bałtyk – pogrzebano przed kilkoma miesiącami.

Jakie to ma dzisiaj znaczenie? Niezależnie od tego, jak przebiegałaby prywatyzacja kin, multipleksy przeorałyby ten rynek. Czy sytuacja mogłaby wyglądać inaczej? Nie wiemy. Pamiętajmy, że to w tamtych pionierskich czasach rodziła się potęga spółki Helios – obecnie największej w Polsce, notowanej na giełdzie sieci kin. Nie to jednak przekonało byłego już młodego dziennikarza, by po dwudziestu latach wrócić do sprawy. Filmoznawcy z Uniwersytetu Łódzkiego opublikowali książkę „Kultura filmowa współczesnej Łodzi” (ukazała się nakładem wydawnictwa Szkoły Filmowej w Łodzi). Jeden z artykułów tej cennej pracy zbiorowej, napisany

przez Pawła Rutkiewicza, nosi tytuł: „Kina w Łodzi w latach 1990-2012. Od centralizacji do specyfikacji rynkowej”. Tekst, opisując m.in. historię prywatyzacji łódzkich kin, przedstawia nieprawdziwy obraz tego procesu. Jeśli ta naukowa publikacja ma być

Kino Tatr, ul. Sienkiewicza 40, ok. 1970 r.

Kino Muza, ul. Pabianicka 173, ok. 1969 r.

w przyszłości źródłem wiedzy dla badaczy, nie może pozostać bez odpowiedzi i sprostowania.

Skupmy się na historii nie istniejącej już dziś państwowej firmy. Niech fakty zawarte w umowach, wykazach, korespondencji i protokołach pokontrolnych będą potwierdzeniem tego, co zostało napisane 20 lat temu i co rozwijam teraz. Zatem będzie to opowieść o działalności Samorządowej Instytucji Filmowej „Helios-Film” (to ostatnia z wielu jej nazw w ciągu ponad 50 lat funkcjonowania). Historia o tym, jak państwowa firma zarządzająca kinami stała się wydmuszką.

Śladów po SIF „Helios-Film” można dziś szukać w Archiwum Zakładowym Urzędu Marszałkowskiego. Jak zapewniali pomocni pracownicy archiwum, nikt spoza urzędu nie korzystał dotąd z jego zasobów. Wiedziałem, że w tej spuściznie panuje spory bałagan – wiele dokumentów zniszczono, a inne – choć powinny – nigdy nie powstały. Znalazłem jednak wszystko, czego było mi trzeba.

Kreatywni i przedsiębiorczy

W nowej rzeczywistości ustrojowej po 1989 roku (wolny rynek, brak cenzury) kino mogło wreszcie

stać się w Polsce dochodowym biznesem. Ten, kto miał kasowe filmy, rządził. Państwowe zbiurokratyzowane i mało wydolne rozpowszechnianie szybko przegrało z dystrybutorami prywatnymi zasilanymi przez kapitał zagraniczny (głównie amerykański). No, ale filmy trzeba było gdzieś pokazywać, więc ten, kto miał kina, też trochę rządził. Zwłaszcza jeśli były to kina dobrze wyposażone i w dobrym punkcie.

Czas zatem na firmę „Helios-Film” występującą w tamtym czasie pod nazwą Instytucja Filmowa Dystry-

bucji Filmów Helios. Utworzona została w 1990 roku jako następczyni podobnych instytucji zarządzających kinami i dystrybuujących filmy w PRL od 1950 roku. Podlegała Komitetowi Kinematografii i była przezeń dotowana. Mylące zatem jest nazywanie jej „gminną” albo „miejską”, jak czyni to w swoim tekście Rutkiewicz. Zresztą panuje u niego w tej kwestii spory bałagan. Helios nie musiał „otrzymywać kin w zarząd” (bo już wcześniej się nimi zajmował), ani tym bardziej „na własność”, bo kina były „państwowe”, czyli w użytkowaniu wieczystym skarbu państwa. Spora część miała nieuregulowaną sytuację własnościową. Po 1990 roku niektóre sprzedano. Pozostałe wydzierżawiono. Tylko w części z nich wyświetlano nadal filmy.

Helios – nazwijmy go – „państwowy” na początku 1992 roku „posiadał” 38 kin w pięciu województwach. To spory potencjał. Dlatego kreatywni i przedsiębiorczy pracownicy chcieli najpierw sprywatyzować całą firmę. Zachował się niedatowany „Zarys programu prywatyzacji IFDF Helios w Łodzi” przygotowany przez miejscową firmę konsultingową oraz zapytanie przewodniczącego Komitetu Kinematografii w sprawie prywatyzacji insty- >

Kino Świt, Rynek Bałucki 5, ok. 1969 r.

tucji filmowych skierowane w maju 1992 roku do ministra przekształceń własnościowych (brakowało odpowiednich przepisów). Widać prywatyzacja nie była na razie możliwa, bo w grudniu 1992 roku powstała spółka pracownicza Centrum Filmowe Helios 2000 – nazwijmy ją Heliosem „prywatnym”. Zbieżność nazw nie jest przypadkowa. Jeszcze w grudniu spółka wystąpiła o wydzierżawienie jej dwóch kin – Bałtyku i Capitolu (wcześniej Włókniarz). Miała tam wyświetlać filmy, ale również sprzedawać kasety wideo i prowadzić wynajem kopii filmowych na terenie Polski centralnej oraz prowadzić obrót kopiami należącymi do Heliosa „państwowego”. Dziś bez przetargu by się nie obyło, mówimy jednak o czasach pionierskich. Rutkiewicz w swoim tekście nie zwraca uwagi na to, że firma pozbyła się najlepszych (czytaj: najbardziej rentownych) kin w mieście.

Sale do odstrzału

Umowę zawarto na 11 lat, a czynsz dzierżawny ustalono na 30 mln zł za Bałtyk i 15 mln zł za

Capitol, czyli odpowiednio 3 tys. i 1,5 tys. nowych złotych miesięcznie. Kwoty te zawierały stałe koszty (amortyzację, wieczyste użytkowanie, podatek od nieruchomości, wodę i ścieki) oraz liczony od nich 20-procentowy zysk Heliosa „państwowego”. Założono też wzrost opłat związany z inflacją. Co te liczby nam mówią? Uwzględniając to, że kino musi zyskami dzielić się z dystrybutorem pół na pół, oraz przyjmując cenę biletu na poziomie 8 zł, łatwo wyliczyć, że Bałtyk z widownią na 800 miejsc na swój miesięczny czynsz był w stanie zarobić jednym seansem, na który sprzedano 750 biletów. A był tzw. kinem premierowym i szczylił się bardzo dobrymi wynikami. W następnych latach wysokość opłat wzrastała. W aneksie z maja 1996, który przedłużał umowę do końca 2020 roku, czynsz wynosił 9200 zł plus VAT (co daje już ponad dwa tysiące dwieście biletów po 10 zł – trzy seanse).

Kolejne umowy podpisywano już na trzy kina, bo w połowie 1993 roku Helios „państwowy” wydzierżawił Heliosowi „prywatnemu” Iwanowo (przemianowane na Adrię). W 1997 do spółki prywatnej trafiła także remontowana latami za ogromne pieniądze Polonia. Prawidłowość była taka, że najpierw Helios „państwowy” pakował publiczne pieniądze w wybrane kina, podnosząc ich standard, a potem wydzierżawiał Heliosowi „prywatnemu”, ustalając czynsz na niskim poziomie, biorąc pod uwagę możliwości komercyjne tych kin. W 1992 roku na remont Bałtyku i Capitolu przeznaczono 1119 mln zł (111 900 nowych zł), a w 1993, czyli już po wydzierżawieniu – 137,3 mln zł (13 730 nowych zł), pochodzących głównie z dotacji Komitetu Kineematografii.

Zadania Heliosa „państwowego” ustawa o kineematografii określała jako upowszechnianie kultury filmowej, rozpowszechnianie, opracowywanie i produkcję filmów. Od 1993 roku instytucja ta nie prowadziła dystrybucji ani działalności kinowej w żadnym swoim obiekcie. Ograniczała się jedynie do pobierania czynszów z wydzierżawionych kin. Jednak żaden dzierżawca nie miał tak korzystnych warunków jak Helios „prywatny”. Sytuacja kin w całej Polsce na początku lat 90. była trudna. Bra-

kowało filmów (rynek prywatnej dystrybucji dopiero się kształtował). Wobec upowszechnienia się wideo i powstawania nowych kanałów TV wiadomo było, że wszystkie działające sale nie przetrwają.

Ówczesni architekci rynku kinowego w Łodzi uznali, że trzeba ocalić najlepsze (pod względem komercyjnym) obiekty, a resztę potraktować jak konkurencję i doprowadzić do upadku. Dlatego wszystkie inne umowy dzierżawne zawierane były na rok lub dwa, a najczęściej na czas nieokreślony z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia. Nie było też słowa o zwrocie poniesionych przez dzierżawcę nakładów np. na remonty kina, gdyby umowa została wypowiedziana. Dzierżawca kina Kaprys w Konstancynie Łódzkim dopiero po wygraniu procesu z Heliosem „państwowym” w 1994 roku odzyskał zainwestowane pieniądze.

Prowadzący kino Młoda Gwardia wspominali w 1994: – Mieliliśmy pieniądze, mogliśmy inwestować, ale baliśmy się, bo umowa niczego nam nie gwarantowała. Mimo to naprawiliśmy dach, wymalowaliśmy wnętrze, wymieniliśmy fotele, zrobiliśmy bufet. W tym czasie wyremontowano Bałtyk i Capitol, a my bezskutecznie prowadziliśmy z dyrekcją Heliosa rozmowy o ulgach na inwestycje.

Kiniarze II kategorii

Drugim istotnym czynnikiem regulacji rynku był dostęp do filmów. Kto miał premierowy (kasowy) repertuar, ten żył. Przed 1993 rokiem do kin kierował je jeszcze Helios „państwowy” według hierarchii – najpierw kina premierowe, w dalszej kolejności I i II kategorii. Później prowadzący kina musieli negocjować bezpośrednio z dystrybutorami poszczególnych tytułów. Mając najlepsze kina w mieście, monopol w tych rozmowach uzyskał Helios „prywatny”.

Kierowniczka Iwanowa również spróbowała pójść na swoje. Wydzierżawiła kino, ale została odcięta od filmów premierowych. – Kierownik Bałtyku twierdził, że dystrybutorzy nie są zainteresowani puszczaniem filmów w Iwanowie – wspominała w połowie lat 90. – Wobec tego chciałam brać jako pierwsza po Bałtyku. Wszystkie kina dostawały, tyl-

Foto: BOGDAN SOBIESZEK

Kino Bałtyk, ul. Narutowicza 20, wygląd obecny

ko nie ja. Prosiłam o niższy czynsz – kazano mi płacić więcej. Po wakacjach 1992 roku, kiedy w kinie było pusto, powstały zaległości w opłatach czynszu za trzy miesiące. We wrześniu wchodziły atrakcyjne tytuły. Gdybym dostała któryś z nich, spłaciłabym wszystkie długi. Kino straciłam w styczniu.

W maju 1993 roku Iwanowo należało już do Heliosa „prywatnego” i nazywało się Adria. To, że wszystkie tytuły „zgrzywano” najpierw w Bałtyku, potwierdzali kiniarze z Młodej Gwardii: – Nie dostawaliśmy najnowszych filmów, więc proponowaliśmy klasykę, kino lektur szkolnych. Najtrudniej było w wakacje. Prosiłiśmy o zwłokę w spłacie czynszu. Nie było o tym mowy. Kolejne podwyżki argumentowano tym, że... podnieśliśmy standard kina. Wprowadziliśmy popcorn – kolejny powód wzrostu opłat. Czuliśmy się dyskryminowani. Budynek niszczał. Doraźne remonty zjadały zyski. Uznaliśmy, że to nie ma sensu... *

Zdjęcia archiwalne pochodzą ze zbiorów Archiwum Państwowego w Łodzi, zespół Samorządowa Instytucja Filmowa „Helios-Film” w Łodzi 1945-2003, sygn. 192, fot. 18, 22, 24.

* Dalszy ciąg w następnym numerze „Kalejdoskopu”.

Łódź jest miastem akademickim, Łódź jest miastem uczelni artystycznych. Szkoła Filmowa, Akademia Muzyczna i Akademia Sztuk Pięknych mają nie tylko dużą grupę studentów, którzy są nadzieją łódzkiej kultury, mają też pracowników naukowych, którzy już dziś są kulturalną elitą miasta. Co się dzieje we współczesnej muzyce czy plastyce? Kim jest dzisiaj kurator projektu? Jak czytać architekturę? O pewnych zagadnieniach lepiej od nas napiszą specjaliści – dlatego oddajemy im nasze łamy.

Idea muzyki prywatnej

Pisząc nie dla siebie, lecz dla kogoś, kto czegoś od nas żąda albo oczekuje, podejmuje się wielkie ryzyko. Jest to zdrada samego siebie, a nawet więcej niż zdrada – również oszustwo.

Witold Lutosławski

Paweł Sokołowski*

Wielokrotnie opowiadano anegdotę, w której po raz pierwszy pojawiła się myśl o muzyce prywatnej, lecz nie sądzę, by czymś niestosownym było ponowne jej przywołanie. Co pewien czas podejmuję z moim przyjacielem, Tomkiem Ananiczem, próby muzykowania. On gra na perkusji, ja dmucham w saksofon. Nie odtwarzamy żadnych znanych melodii, ale poszukujemy najtrafniejszego spłotu dwóch swobodnych strumieni muzycznej świadomości.

Wspomniana anegdota opowiada o jednej z takich prób. Było wtedy trochę inaczej niż zwykle – towarzyszył nam słuchacz, świętej pamięci dziadek Tomka, Mieczysław Kalinowski z Kalisza. Nie skrywał radości z naszych starań – uśmiechnięty, w przyciemnianych okularach, kołysał się, ochoczo prawiąc komplementy. Później przy obiedzie ubolewał, że jest już stary, przez co musiał skończyć z muzykowaniem. Mieczysław niemal całe życie grał na harmonii. Przy stole zaczął narzekać na zesztyniałe i pocące się palce. Wyznał, że teraz może grać już tylko muzykę prywatną. Nie pamiętam już, czy pociągnęliśmy go za słowo, czy sam z siebie roz-

winął temat. Mówił, że kiedyś siadał z harmonią na tapczanie i grał sobie coś, co przychodziło mu do głowy. Nie była to profesjonalna muzyka ani szlagiery. Żona krzyczała wtedy, żeby przestał, bo nie nadaje się to ani do tańca, ani do niczego. Mieczysław z dumą odpowiadał, żeby była cicho, bo to jest muzyka prywatna.

Anegdota stała się źródłem inspiracji dla środowiska łódzkich improwizatorów muzycznych skupionych wokół kolektywu Dźwięk-Bud, który zapoczątkowałem w 2011 roku ze Suwasem Lewym podczas spontanicznych występów na ulicy Piotrkowskiej. Intuicja Mieczysława Kalinowskiego ujęta w trafnym określeniu stanowi kamień węgielny organizowanego od czterech lat w Łodzi festiwalu Musica Privata.

Muzyka podzieliła się na wiele gatunków i trudno nadać jej za mnożącym się nazewnictwem. Określenie „muzyka prywatna” nie jest nazwą nowego gatunku, jest czymś bardziej ogólnym. Muzyka jako rodzaj jest czymś jednym – sztuką polegającą na układaniu dźwięków. Można powiedzieć, że cała twórczość artystyczna jest czymś jednym, czymś,

co można próbować badać i charakteryzować. W swym właściwym znaczeniu zaczyna się tam, gdzie kończy się odtwarzanie, biernie powielanie, a zaczyna się wysiłek zmierzający do wypracowania (stworzenia) swoistego wyrazu estetycznego. Nie godzi się nazywać „twórczymi artystycznie” działań będących wyłącznie naśladownictwem, odwzorowaniem, albo dostosowaniem tworu do mody, oczekiwań publiczności czy wymogów koniunktury ekonomicznej. Nie chcę tym samym powiedzieć, że to, co twórcze, koniecznie musi zrywać z tradycją – wówczas wszelkie spojrzenie na zewnątrz i nauka od kogoś mogłyby tylko zepsuć rezultat. Takie błędne nastawienie oznaczałoby odrzucenie wartości trwającego od pokoleń rozwoju form sztuki. To, co rozumie się przez prywatność sztuki, nie wiąże się w swej istocie z barbarzyństwem. Przeciwnie wielu twórcy, których dziś uznaje się za klasyków, wnosili swój prywatny wkład w świat sztuki, wychodząc od świadomości wcześniejszych form.

Prywatności muzyki, czy sztuki w ogóle, nie należy utożsamiać również z awangardowością rozumianą jako odrzucenie dotychczasowych stylów – nie polega ona na buncie czy nowatorstwie. Wręcz przeciwnie, łączy różne epoki i twórców operujących różnymi stylami. Dodajmy, że wspólnota artystów opierających swoją twórczość na poszukiwaniu i podążaniu za własną intuicją może obejmować wirtuozów i początkujących. Istnieje wszak nawet taka możliwość, że amator zabłyśnie autentyczniejszym przejawem artyzmu od doskonale wyszkolonego profesjonalisty-wyrobownika. Wydaje mi się, że każdy, kto interesuje się sztuką, może przywołać przykład znużonego profesjonalisty, który „bierze chałturę”, nie tworząc oprócz tego niczego wartościowego.

Prywatność w muzyce przejawia się raczej w szczerości, bezpośredniości i zaangażowaniu artysty niż w wirtuozerii i erudycji, choć te ostatnie przynoszą korzyści, gdy stają się środkiem, a nie celem. W krąg muzyki prywatnej włączają się zatem artyści, którzy odciskają w materii dźwiękowej swoje niepowtarzalne piętno. Tym piętnem jest pewna tajemnicza artystyczna intuicja, której nie można nauczyć się

Fot. PAWEL SOKOLOWSKI

Zespół Odpoczn na Musica Privata

w sposób, w jaki uczy się muzyki w szkołach. Paradoks muzyki prywatnej polega na tym, że droga do odkrycia tego, co w sztuce prawdziwe i obiektywne, wiedzie przez to, co jednostkowe.

Pomysł stworzenia festiwalu w Łodzi poprzedzał jego ostateczną koncepcję związaną z ideą muzyki prywatnej. Wspólnie z Michałem Rupniewskim już wcześniej czuliśmy potrzebę zainicjowania wydarzenia pozwalającego prezentować i rozwijać ciekawe muzyczne eksperymenty łódzkich twórców. Miały temu towarzyszyć inspirujące występy i warsztaty prowadzone przez muzyków z zewnątrz. Niczego takiego wówczas w naszym mieście nie było. Myśl o muzyce prywatnej stała się dobrym katalizatorem na drodze wdrożenia tego procesu w życie. Festiwal od początku miał nie tylko służyć słuchaczom, ale również rozwojowi artystycznemu naszego środowiska. Początkowo myśleliśmy głównie o prezentowaniu muzyki swobodnie improwizowanej, ponieważ sami z nią eksperymentowaliśmy w zespole Dźwięk-Bud, którego skład poszerzył się z biegiem czasu o kolejnych muzyków: Gosię Bogusz (wiolonczela), Wojtkę Woźniaka (didgeridoo, flety) i Marcina Garncarka (saksofon). Nasze granie od początku sprzeciwiało się dążeniu do uzyskania efektu w postaci określonej stylistyki gatunkowej, było improwizacją bez poprzedzających założeń rytmicznych czy harmonicznym. Wprawdzie nurt tego typu muzyki rozwija się na świecie od >

lat sześćdziesiątych pod nazwą free improvisation, ale nigdy świadomie nie naśladowaliśmy poprzedników. Improvizację łatwo można było skojarzyć z ideą muzyki prywatnej. Zakładam, że Mieczysław Kalinowski również improwizował na harmonii, gdy zasiadał na pamiętnym tapczanie, a krzyki w jego kierunku kierowała żona.

Dwie pierwsze edycje festiwalu Musica Privata, zorganizowane w klubie Bajkonur, prezentowały właściwie wyłącznie improwizację. Szczególnie zróżnicowana była druga edycja, zorganizowana w 2013 roku – odbyło się wówczas wiele pamiętnych wydarzeń: m.in. solowy koncert na syntezatorze zagrał Marcin Masecki, wystąpiła też Łódzka Orkiestra Biedafonowa (grająca na instrumentach-samoróbkach zbudowanych przez Andrzeja Czaplńskiego). Chciałbym wymienić i opisać wszystkich, ale zajęłoby to zbyt wiele miejsca. Zamiast tego mogę polecić kanał Musica Privata na YouTube.

Duży wpływ na program kolejnych edycji festiwalu miał Kuba Krzewiński. Wcześniej znałem go jako skrzypka i kompozytora związanego z Akademią Muzyczną w Łodzi. W trakcie rozmowy doszliśmy do wniosku, że muzyka prywatna ma również swoje przejawy w środowisku wyedukowanych kompozytorów i dobrze byłoby zrobić coś razem, żeby program festiwalu był szerszy, a akademicy i amatorzy mogli wzajemnie się inspirować. Nawiązaliśmy współpracę, w ramach której Kuba stał się łącznikiem między tym, co robiliśmy do tej pory, a światem twórców wywodzących się z akademii. Uznaliśmy, że dobrze będzie stworzyć okoliczności sprzyjające temu, by twórcy i słuchacze niestykający się z dość hermetycznym środowiskiem akademików mieli okazję zapoznać się z najnowszymi poszukiwaniami kompozytorów, które coraz częściej idą w kierunku eksperymentowania. Mieliśmy również nadzieję, że muzycy i kompozytorzy z akademii otworzą się na środki improwizacji i sztukę amatorów.

Pierwszy rok organizacyjnej współpracy z Kubą Krzewińskim zaowocował wykonaniem utworów łódzkich kompozytorów: Marcina Stańczyka, Artura Zagajewskiego oraz samego Kubę. Ciekawą ini-

cyjatywą było również wykonanie kompozycji „In C” Terry’ego Riley’a. Do wykonania tego utworu, który pozostawia wykonawcom pewną swobodę działań, zostały zaproszone wszystkie osoby potrafiące odczytać prosty zapis nutowy. W wyniku tego powstała orkiestra złożona z około dwudziestu muzyków grających na różnych instrumentach, profesjonalistów i amatorów. Wypada również wspomnieć o przestrzeniach, w których odbywały się te koncerty. Były to opuszczone pofabryczne hale Widzewskiej Manufaktury. Specyficzne wrażenie przywodzące na myśl zatrzymanie się czasu, odczuwane w tych miejscach, niewątpliwie wpływało na odbiór samej muzyki. Ogrom przestrzeni powodował, że potęgowany pogłosem dźwięk dochodził do słuchacza nie tylko od strony instrumentu, lecz zewsząd, tak jakby to cała fabryka grała swoją konstrukcją.

Następna edycja to kolejne rozszerzenie stylistyki. Do instrumentalnej i elektronicznej muzyki improwizowanej oraz współczesnej muzyki komponowanej dołączyła muzyka ludowa pod postacią łódzkich zespołów Odpoczn i Miejskie Darcie Pierza. Zamierzamy nadal iść w kierunku odnajdowania prywatnego pierwiastka w różnych środowiskach. Nie widzimy potrzeby, żeby się ograniczać do jednego kręgu, ponieważ sądzimy, że zarówno wiejskiego muzykanta, improwizatora, jak i wyrafinowanego, znanego na świecie kompozytora muzyki poważnej może coś łączyć – tym czymś jest wspólna intuicja. Oczywiście trudno tu wyznaczać sztywne granice, które pozwalałyby dokonywać ścisłych podziałów na to, co jest sztuką prywatną, a co nią nie jest. W osądzaniu tego zdajemy się na własne doświadczenie, a w ostatecznym rozrachunku na prywatną intuicję, której głębsze zrozumienie i dalsza eksplikacja wciąż pozostaje naszym celem. *

---

* **Paweł Sokołowski** – ur. w 1987 r. łódzianin pochodzący z Myśluborza. Ukończył filozofię na Uniwersytecie Łódzkim. Muzyk samouk – od dzieciństwa grał na gitarze. W czasie studiów porzucił ją dla saksofonu. Współtworzy zespoły: Hybrida Conclusio, Dźwięk-Bud, Octopus Paganini. Jest twórcą i współorganizatorem łódzkiego festiwalu Musica Privata.

Noc Muzeów

Mieczysław Kuźmicki

Jak posępna zstępuje noc! – słowa Stefana Żeromskiego przychodzą mi do głowy w przededniu kolejnej Nocy Muzeów. W połowie maja, w czasie świątecznym nie tylko dla muzealników, kiedy w mediach dużo mówi się, pisze i pokazuje ich rzetelną i konsekwentną pracę i atrakcje, z jakimi czekają na gości. Teoretycznie to najradośniejszy moment w uważanym powszechnie za unormowane i uporządkowane muzealnym życiu. Bo 18 maja obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Muzeów.

Najciekawsze dokonania honorowane są doroczną ogólnopolską nagrodą – Sybillą – wręczaną za Muzealne Wydarzenie Roku, w różnych oczywiście kategoriach. I niezależnie od tego, komu, czy i jakie przypadają wyróżnienia, zawsze jest to jeszcze jeden powód do świętowania. Podobnie jak świętem jest każda muzealna wystawa, publikacja, dobrze przeprowadzona inwestycja. Jak również awans kogoś z muzealnej rodziny w zawodowej hierarchii, potwierdzający jego wiedzę, umiejętności i doświadczenie. Zwłaszcza ono jest bezcenne, bo nie da się wynieść go z żadnej szkółki. Książki czy artykuły nie zastąpią osobistego, długiego i żmudnego samodoskonalenia i umiejętności życia na co dzień z muzealiami.

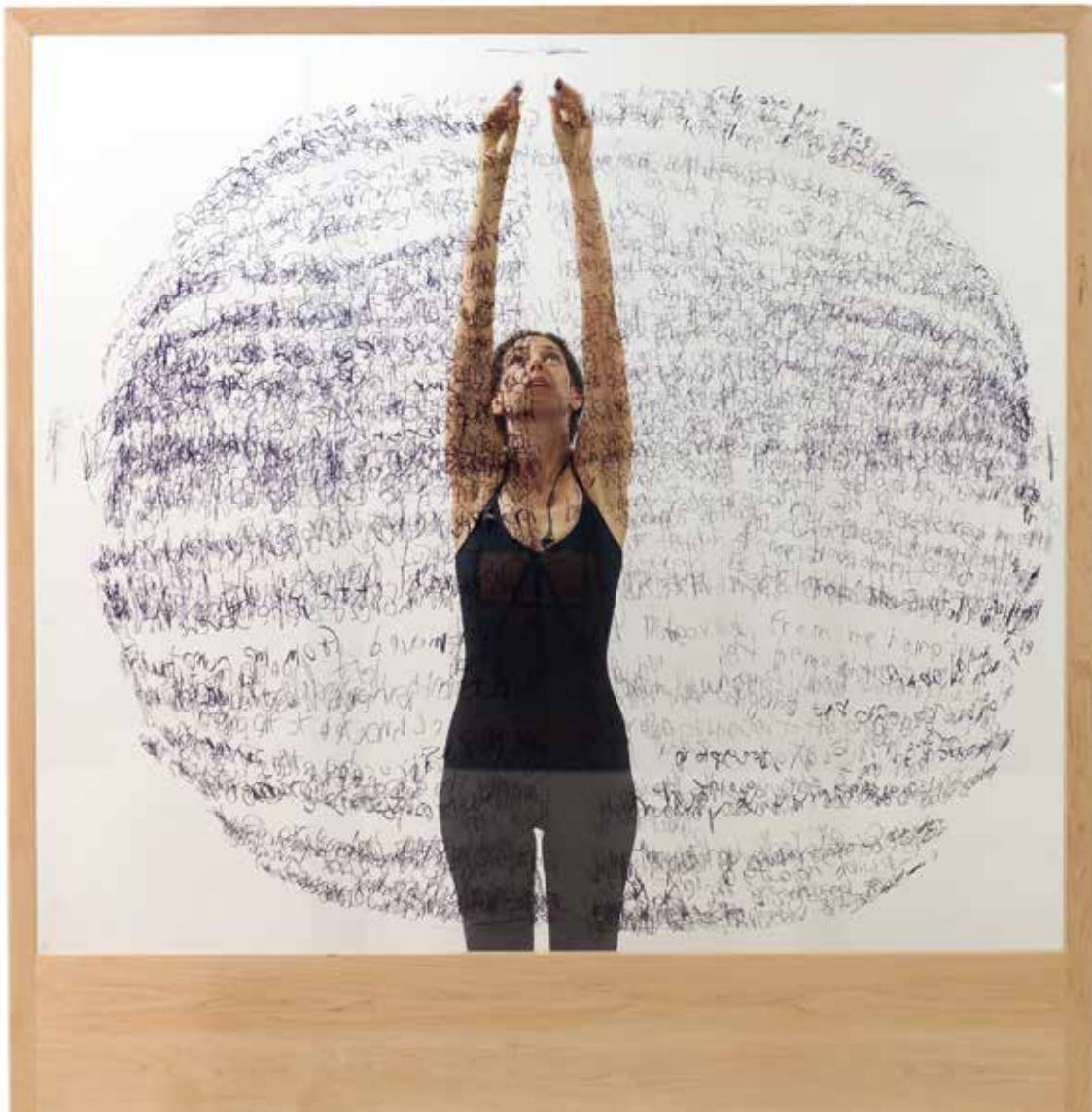
I tylko w Łodzi jakoś nie możemy się doczekać tej chwili, kiedy lokalni urzędnicy od kultury zechcą zobaczyć w muzeach (choćby i nocą) nie tylko wiecznie głodnych petentów wyciągających ręce po nienależne im pieniądze. Nienależne, bo nie przeznaczone na baloniki, fajerwerki i leżaczki, wypuszczane, odpalane i ustawiane ku PR-owskiej chwale administrujących.

Na szczęście muzealnicy sami sobie potrafią organizować święto. Przed trzydziestulaty, 10 maja 1986 r. otworzyło się dla publiczności Muzeum Kinematografii. Byłem wówczas wśród realizatorów i organizatorów muzeum. Dziś z tamtej grupy w muzeum uchowały się już tylko dwie moje współpracownice. Gratuluję im jubileuszu, cieszę się z tego, że trwają i że instytucja jeszcze żyje jako ważna w Łodzi, kraju i na świecie.

Mamy też od wielu lat, w maju właśnie, ważne dla kultury polskiej święto, w tym roku już XV Międzynarodowe Triennale Tkaniny, którego organizatorem jest Centralne Muzeum Włókiennictwa. Cieszę się z tego wszyscy, którym nieobojętna jest tradycja Łodzi – miasta przemysłu i sztuki włókna, tkaniny, dzianiny. Szkoda, że tegoroczna edycja, podobnie zresztą jak poprzednia, obciążona została przykrym zdarzeniem, jakim jest gwałtowna dymisja dyrektora muzeum. Marcin Oko przez wiele lat współpracował z długoletnim dyrektorem Norbertem Zawiszą, tworzył dla jego działań zaplecze, zabezpieczał tyły – mówiąc po wojskowemu. Obecny kształt materialny muzeum, odnowione, zaadaptowane, wręcz ekskluzywnie nowoczesne gmachy, inwestycje, ekspozycje stałe to w dużej mierze jego dzieło.

Mam wrażenie, że musiał odejść w tym momencie, w przededniu najważniejszego dla muzeum wydarzenia, bo był zbyt dobrym gospodarzem, zbyt serio traktował swoją pracę. W tej łódzkiej „walce” o kulturę tym razem to jego buty okazały się atrakcyjne.

Zaiste, posępna nadciąga noc dla magistrackich muzeów!

Zdjęcia: COURTESY ALBI SERFATY

Z tęsknoty za domem

W maju Galeria Andel's Art jako pierwsza w Polsce zaprezentuje wystawę prac Shoshanah Ciechanowski, izraelskiej artystki zafascynowanej badaniem korzeni ludzkości, wykraczających poza ramy narodowości, tożsamości, kultury i języka.

Zobaczymy projekt „InBetween”, na który składają się: performance „MyNameis” i „Earth Walk”, wystawa rysunków i fotografii z cykli „Landscape borders” i „Schut” oraz filmy wideo. Podczas wernisażu – 19 maja – artystka zaprosi widzów do interakcji. Stojąc za szybą, obiema rękami będzie spisywać

słowa podrzucane jej przez gości, ich imiona, nazwiska, spostrzeżenia. Efekt tej pracy, a także inne rysunki, fotografie i wideo artystki będzie można oglądać do 5 czerwca.

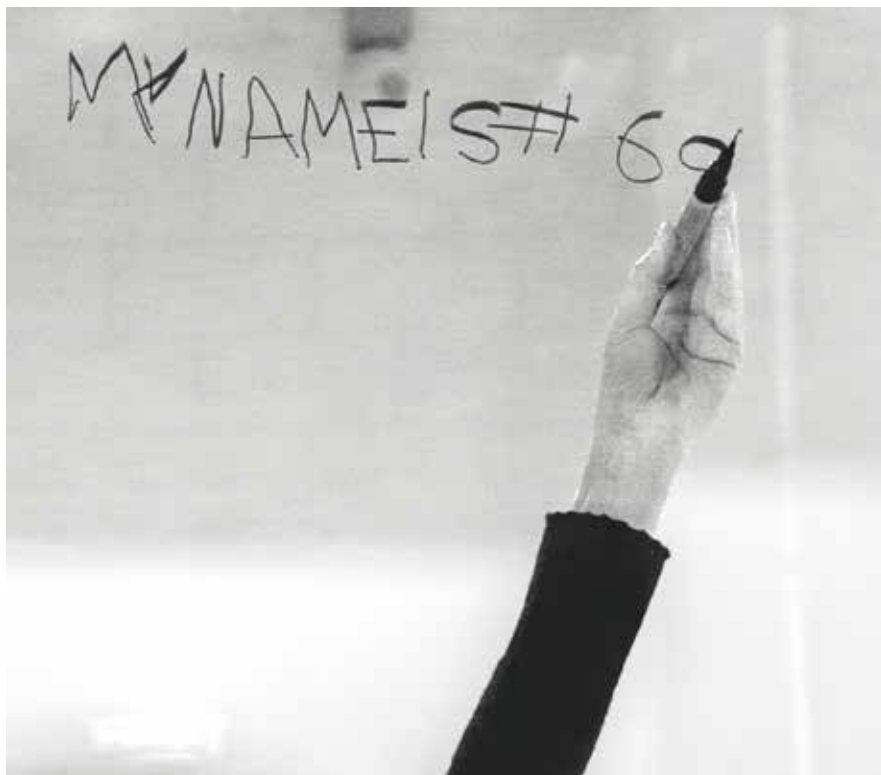
Jeszcze przed wernisażem, 15 maja, Shoshanah Ciechanowski wybierze się na spacer ulicami Łodzi,

podczas którego będzie zapraszać przypadkowych przechodniów do przebycia wspólnie 72 kroków i rozmowy. Efekt tych spotkań zostanie utrwalony na rysunku, który artystka naniesie na zdjęcie satelitarne.

Poprzez swoją multidyscyplinarną praktykę Shoshanah Ciechanowski doprowadza do ujawnienia napięcia między treścią a formą. Jej twórczość to poszukiwanie równowagi poprzez ruch, rytm i dźwięk. Dążąc do uchwycenia chwili obecnej, tworzy ona zwierciadło, w którym możemy dostrzec przepaść między jednostką a zbiorowością. Jest to próba odsłonięcia skrywanej za wzorcami zachowań podstawowej ludzkiej tęsknoty, która ma moc sprowadzania indywidualnych dążeń do wspólnego mianownika. – *Próbując znaleźć odpowiedź na moje osobiste pytania, traktuję swoją praktykę artystyczną jako drogę do nowej formy komunikacji. Wykorzystuje ona ruch, rytm i własności dźwięku. Każda akcja spotyka się tu z reakcją. Dlatego efekty wynikające z tego doświadczenia trwać będą w wymiarze osobistym, wywołując zmianę. Wierzę, że tym, co jest wspólne dla nas wszystkich, jest głębia tęsknoty za „domem”. Uczucia odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu zachowań, gdyż ze względu na wspólną wszystkim ludziom emocjonalność mamy możliwość wpływania na to, co nas otacza. Otoczenie z kolei ma moc ułatwiania bądź zniechęcania do wchodzenia w interakcje z innymi ludźmi* – podkreśla artystka.

Shoshanah Ciechanowski szuka inspiracji w zjawiskach tekstach, mowach politycznych czy

poezji religijnej. W jej rysunkach widać zmagania z nadmiarem informacji, dążenie do minimalizacji doznań i próby materializowania wrażeń słuchowych: mowa przeistacza się w pismo, pismo zaś wchodzi w interakcję z kolorami i fakturami, porzucając swoją wartość semantyczną. Rysunki i fotografie artystki zyskują nową perspektywę w filmach wideo, które prezentuje podczas wystaw. *

Shoshanah Ciechanowski (ur. 1973) mieszka i pracuje w Tel Awiwie. W 2000 roku ukończyła BFA Bezalel Academy of Art&Design w Jerozolimie. Artystka brała udział w ekspozycjach zbiorowych na całym świecie, a jej wystawy indywidualne były prezentowane w Izraelu, Wielkiej Brytanii, Niemczech i Włoszech. Jej prace znajdują się w prywatnych i publicznych kolekcjach w Niemczech, Austrii, Włoszech, Izraelu, Francji, Wielkiej Brytanii i USA.

Ukrzesłowanie Grace

Piotr Grobliński

To jedno z najlepszych przedstawień pokazywanych w ostatnich latach na łódzkich scenach. „Dogville” Marcina Libera umiejętnie łączy nowoczesne środki wyrazu z tradycyjnie skonstruowaną dramaturgią, by postawić ważne pytania o przyczyny zła, otwartość na innych i o tożsamość grupy. Czy rację miał przywoływany w programie sztuki René Girard, pisząc o budowaniu poczucia wspólnoty na okrucieństwie wobec kozła ofiarnego?

Moda na wystawianie w teatrze bardziej lub mniej znanych filmów dotarła do Łodzi. W Teatrze Nowym widzieliśmy już „Lśnić” – nieudaną wariację na temat Kubricka, teraz dostajemy teatralną wersję obrazu Larsa von Triera. Filmu, który zasłynął z... teatralizacji kina. Oglądamy więc teatralną przeróbkę filmu, który sam jest filmową przeróbką teatru. Na szczęście realizatorzy nie powtórzyli gotowych rozwiązań. Domy amerykańskiego miasteczka nie są rysowane na podłodze, a aktorzy nie udają, że otwierają lub zamykają drzwi. Nawiązań do filmu jest jednak sporo: Grace (w tej roli Monika Buchowiec) na podłodze rysuje coś kredą, pokazuje na migi, co dostała w prezencie, przewodnim motywem muzycznym jest ten sam co w filmie utwór Vivaldiego, pojawiają się też znane sceny z figurkami. Ale by zrozumieć spektakl, nie trzeba znać filmu, może raczej należałoby sobie przypomnieć ewangelię.

Ta historia ma strukturę przypowieści. Do małego miasteczka na końcu świata przybywa Obca – uciekająca przed gangsterami Grace. Mieszkańcy początkowo przyjmują ją z nieufnością, ale uczynna, mądra i życzliwa wszystkim dziewczyna potrafi zdobyć ich zaufanie, a nawet zmienić ich życie. Do pewnego momentu na lepsze. Jednak gdy okazuje się, że uciekinierki szuka policja, zwyczajni ludzie zaczynają ją zwyczajnie wykorzystywać. Spirala

przemocy nakręca się coraz szybciej – im bardziej zagrożona jest Grace, tym więcej musi płacić za swoje ocalenie. Ostatecznie, wielokrotnie zgwałcona, poniżona i zaszcza, zostaje zdradzona przez „jedyne go sprawiedliwego”, wygłaszającego umoralniające pogawędki dla sąsiadów, zakochanego w niej małomiasteczkowego filozofa Toma (Michał Bieliński). Wydana w ręce gangsterów, ma zginąć dla dobra społeczności miasteczka, które nie było w stanie znieść jej dobroci. Na szczęście (zależy dla kogo) szef gangsterów okazuje się ojcem Grace, szukającym córki, która uciekła z domu w poszukiwaniu mniej bezwzględne otoczenia. Znalazła, co znalazła, ale do końca próbuje usprawiedliwić krzywdzących ją ludzi (nie wiedzieli, co czynią, ulegli presji środowiska). Gdy w końcu zmienia zdanie, wypowiadając słowa zemsty, widz wpada w zastawioną przez reżysera pułapkę. Łapiemy się na myśli: no nareszcie, w końcu okazała jakieś ludzkie uczucia. Czyżby człowieczeństwo polegało właśnie na zemście i odpłacaniu z nawiązką za doznane krzywdy?

Tak postępują ludzie, tak postępują antyczni bogowie, na przykład Latona wydająca na dzieci Niobe wyrok tak podobny do wyroku, który w ostatniej scenie Grace wydaje na dzieci zafascynowanej antykiem Very (Joanna Król). Tylko Jezus wyłamał się z tego schematu, zostawiając nam w testamentcie nową wersję starej historii. Czy Grace jest figurą Jezusa? Wiele o tym świadczy – pisze kredą na podłodze, jak Jezus pisał na piasku, jest niewinną ofiarą upadającą pod ciężarem pracy (drewniane krzesła – drewno krzyża). Taką interpretację potwierdza też element scenografii pojawiający się w ostatniej scenie – odwrócony do góry nogami krucyfiks. Dobre filmy nie kończą się happy endem, winy mieszkańców Dogville nie zostaną odkupione.

TEATR

Scenografia Mirka Kaczmaraka to mocna strona przedstawienia – piorunujący efekt wywołuje scena, w której Grace zrywa kotary udrapowane na skalne ściany otaczające miasteczko. Widzom ukazują się kilkaset krzeseł – takich samych, jakie mieszkańcy wykorzystują podczas zebrania i które każą bezsensownie przenosić swojej ofierze. Czytelna metafora: mur oddzielający ich od świata budują z własnych słów, przekonań i form, z których wyparowała treść. Uzupełnieniem scenografii są projekcje wideo, zapewniające podgląd sytuacji rozgrywających się w miejscach na pozór ukrytych przed wzrokiem postronnych, np. na pace pikapa, na której Ben (Adam Kupaj) gwałci główną bohaterkę. Gwałtów jest zresztą więcej, przez co widzowie zmuszeni są do oglądania całego zestawu rytmicznie podrygujących męskich pośladków (grającego Jacka McKaya Piotra Seweryńskiego reżyser oszczędził – wszak prodziekana Wydziału Aktorskiego studenci nie powinni oglądać w takich okolicznościach). Brutalność oczywiście była tu konieczna dla osiągnięcia atmosfery osaczenia i udręczenia, ale moim zdaniem w niektórych scenach (minimalnie) przedawkowano dosłowność.

Idealnie trafiła za to z kreacją swojej postaci Moniki Buchowiec. Jej Grace jest dobra i szlachetna, co bardzo trudno zagrać. W dodatku ma wygłaszać bardzo mądre kwestie na ważne tematy, co sprawia, że trudno zbudować wiarygodność postaci. A jednak się udało – Buchowiec czaruje spokojną, nieegzaltowaną czułością płynącą gdzieś z głębi serca, delikatnością gestów i słów. Cierpi z godnością pozbawioną wyniosłości i szaleństwa męczenników. Jednocześnie potrafi wiarygodnie sprzeciwić się zarówno kochanemu mężczyźnie, jak i ojcu, potrafi też zagrać przemianę w finałowej scenie. Godnego partnera aktorka znalazła w Sławomirze Suleju, który jako narrator okazuje bohaterce ojcowską wręcz czułość, co ustawia perspektywę narracji. Schryp-

Foto: MAGDA HUECKEL

nięty głos, którym opowiada o kolejnych zwrotach akcji, jest mieszanką czułości i nonszalancji. Bardzo dobrze grają też Adam Kupaj, Kamila Salwerowicz i Bartosz Turzyński. Świetnie wypadają sceny zespołowe, zarówno te precyzyjnie ustawione układem krzeseł, jak i te pełne dynamicznego ruchu.

Aktualność tej historii wynika z uniwersalności przypowieści, która mogła zdarzyć się wszędzie i zawsze. Ale reżyser kilka razy podsuwa nam kontekst polski. Zbierane przez Grace figurki mają ludowe polskie stroje, w podobnych ubraniach ludność miasteczka bawi się podczas dożynek. A bardzo dowcipna scena darcia pierza (z opakowanych w folię indyków z hipermarketu) przywołuje – zresztą nie bez racji – scenę z „Chłopów” Reymonta. Grace jako Jagna ukamienowana (ukrzęsłowiona) przez społeczność, która w ten sposób cementuje swą tożsamość? Tak właśnie działa mechanizm kozła ofiarnego – w chwili kryzysu (śmierć pastora) trzeba poszukać winnego, by wspólnie zabić i w tej zbrodni się zjednoczyć. Spotkania w domu misyjnym nie chronią przed tym pogańskim mechanizmem, podobnie jak 90% zdeklarowanych katolików. W tym sensie spektakl można odnieść do tu i teraz – czyż główna bohaterka nie mogłaby być Ukrainką pracującą u nas na czarno? Wielu chciałoby mieć taką pracownicę, wykorzystywać ją i jeszcze się cieszyć własną szlachetnością. *

„Dogville”, Lars von Trier. Teatr Nowy, premiera 2 IV 2016 r. Najbliższe spektakle: 6, 7, 8 V.

Wszystko w lustrach

Małgorzata Karbowiak

Gabriela Muskała to pszczoła matka ze specjalnym komputerowym stanowiskiem dowodzenia. Pozostałe osoby w tym ludzkim ulu są kimś w rodzaju robotnic, trutniów lub przyszłych dziedziców o specjalnym statusie. W ten sposób Żelaznowie odwzorowują w spektaklu „Wassa Żelaznowa” model najmniejszej komórki społecznej, tyle że poddanej dużemu ciśnieniu sił ekonomicznych. Szkoda jednak, że dezynwoltura w odwoływaniu się realizatorów do mgliście zarysowanych doktryn o prawie własności czy uwarunkowaniach rozwoju gospodarczego, tworzy misz masz na scenie. I przynosi miotanie się, w sensie formalnym, między elementami groteski, absurdu czy czarnego humoru oraz nadrealizmem. Oto dowody: kapralopodobne dyscyplinowanie rodziny, padaczka... u służącej, wręcz komediowe umieranie Wassy, i zupełnie inna stylizacyjnie impreza po śmierci ojca. W gruncie rzeczy nie wiemy, czy według bohaterów tak tu przywoływany kapitalizm, a może jego objawy schyłkowe, pogrążają świat w nihilizmie. I czy jakaś rewolucja (lewicowa czy inna) może przynieść wolność i powszechną szczęśliwość.

Brakuje odpowiedzi na najważniejsze pytanie. Czy rozpad tej rodziny to konsekwencje, w skali makro, określonej formacji społecznej czy też skutek złego zarządzania. Byłby to może materiał do dyskusji, gdyby... Gdyby nie były widoczne, jak na dłoni, intencje wprowadzenia tu tekstów publicystycznych. Postać synowej Raszel staje się przekąźnikiem znaczeń dopisanych do „Wassy” w obecnym czasie. To wyrażone przez nią przypuszczenie, iż nieuchronna rewolucja zmiecie stary porządek i przyniesie powszechną szczęśliwość. Wyabstrahowaną ze struktur ekonomicznych. I tak uniwersalny dramat upadku rodziny poddanej ciśnieniu historii zamienia się w niekonsekwentną poznawczo i formalnie

Foto: MAGDA HUECKEL

wypowiedź sceniczną. Do udziału w przedstawieniu zaproszono czołówkę aktorów „Jaracza” z Muskałą i Wichrowskim na czele, inscenizację przygotowano z rozmachem, zaprojektowano efektowną scenografię (wszystko w lustrach, bo to niby o nas samych), ale myślę, że popełnione zostały błędy na etapie konstruowania scenariusza i podejmowania decyzji, czy ma to być spektakl psychologiczny czy też akcentujący przede wszystkim zależność bohaterów od rzeczywistości społecznej i politycznej. Dokumentujący płytkość obiegowych opinii na ten temat. Jak to w krzywych zwierciadłach... *

Maksym Gorki, „Wassa Żelaznowa”. Teatr im. Jaracza, premiera 9 IV 2016 r. Reżyseria – Lena Frankiewicz, scenografia i kostiumy – Michał Korchowicz, muzyka – Karol Pater, grają: Iza Chlewińska, Katarzyna Cynke, Magdalena Jaworska, Gabriela Muskała, Matylda Paszczenko, Agnieszka Skrzypczak, Michał Staszczak, Andrzej Wichrowski, Marcin Włodarski. Najbliższe spektakle: 25, 27 i 28 V.

INTERNATIONAL SUMMER COURSES • PRINTMAKING AND TEXTILE ART

MIĘDZYNARODOWE LETNIE KURSY TKANINA I GRAFIKA ARTYSTYCZNA

Od tradycji po innowację / Łódź 2016

I SESJA: 18-30 LIPCA 2016

Kurs 1

Punkt styczny: rozwinięcie grafiki i tkaniny artystycznej
Prof. Alicia Candiani
Założycielka i dyrektor Proyecto' Ace workshop, Buenos Aires, Argentyna

Kurs 2

Grafika artystyczna - techniki druku wypukłego, druku wklęsłego oraz sitodruku
Prof. Sławomir Cwiąg
Kierownik Pracowni Techniki Łączonych

Kurs 3

Natura kształtu – Kolistość kwadratu. Unikatowy obiekt tkany
Prof. Włodzimierz Cygan
Kierownik Pracowni Tkaniny Unikatowej

Kurs 4

Typografia i Kaligrafia. Klasyczny design a nowoczesna ekspresja
Dr hab. Łukasz Chmielewski
Kierownik Pracowni Projektowania Krojów Pism i Liternictwa

Kurs 5

Komiks oraz preprodukcja filmów i gier - elementy CONCEPT ARTU
Prof. Gabriel Kołat
Kierownik Pracowni Komiksu, Ilustracji i Preprodukcji Filmów i Gier

II SESJA: 3-17 SIERPNI 2016

Kurs 6

Graficzna różnorodność - druk wypukły, druk wklęsły i litografia
Prof. Krzysztof Wawrzyniak
Kierownik Pracowni Techniki Wklęsłodrukowych

Kurs 7

Eksperyment w tkaninie artystycznej. Miękkie obiekty do wnętrza
Prof. Jolanta Rudzka Habisiak
Kierownik Pracowni Innowacyjnego Obiektu do Wnętrza, Dywanu i Gobelinu

Kurs 8

Druk na tkaninie
Prof. Krystyna Czajkowska
Kierownik Pracowni Druku na Tkaninie

Kurs 9

Instalacje interaktywne
Prof. Danuta Wieczorek
Kierownik Pracowni Podstaw Kompozycji i

Kurs 10

Projektowanie graficzne: gazeta/ zine oraz książka autorska
Prof. Sławomir Kosmyka
Kierownik Pracowni Projektowania Grafiki Wydawniczej i Typografii Mediów Cyfrowych

Termin zgłoszeń: 30 czerwca 2016

Facebook: Summer-Courses-PATA
Facebook: Kaus Urbino Incisione
www.patametwork.org
www.kaus.it

Organizatory:

 Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

 KAUS

We współpracy z:

 Centrum Edukacji i Kultury

 Centrum Edukacji i Kultury

Sponsorzy:

 The Fine Art
Collective

 The Fine Art
Collective

Patronat honorowy:

 Miasto Łódź
Kultura i Sport

 Miasto Łódź
Kultura i Sport

Patronat medialny:

 TVP3
Łódź

 KALEIDOSKOP

PATA NETWORK:

 PATA NETWORK

 PATA NETWORK

Światło okiełznane

Aleksandra Talaga-Nowacka

Choć figury, płaszczyzny i linie są w niej najważniejsze, nie umiem twórczości Andrzeja Gieragi nazwać po prostu abstrakcją geometryczną. Można tu bowiem wyczuć nie tyle chłód matematycznych wyliczeń, ile jakiś pierwiastek duchowy. I wielki spokój. Od pewnego momentu w obrazach żadnej dynamiki, dramatyzmu. Te prace wyciszają, rozjaśniają nie tylko wnętrze galerii, ale i duszę, poprawiają nastrój – jakim sposobem?...

W Muzeum Miasta Łodzi trwa retrospektywna wystawa prac tego artysty – wieloletniego profesora łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych (i politechniki w Radomiu). W jednej części znalazły się wspomniane obrazy, w drugiej – głównie wcześniejsze reliefy, w trzeciej – grafiki o nieco barokowych formach. Wszystkie prace są abstrakcyjne.

Przez lata artysta wypracował własne sposoby osiągnięcia precyzyjnego efektu, na jakim mu zależy. Poskromił światło – którego rola w obrazach jest niezwykle ważna. Oddane za pomocą odcieni kolorów – choćby bieli i szarości – światło modeluje prace. Cieniowanie (także barw chromatycznych – błękitów, żółci, czerwieni) i przemyślane rozmieszczenie linii dają efekt optycznej iluzji – bywa, że płaskie płótno zdaje się wybrzuszać, albo podwijać. Gdzie indziej figury geometryczne zróżnicowane subtelnymi odcieniami szarości wydają się odsuwać od widza lub przysuwać do niego – efekt wzbogacają te elementy obrazów, które rzeczywiście są wypukłe. To nie jest op-art, ale obrazy Gieragi można by powiesić obok prac Wojciecha Fangora i byłoby to naprawdę ciekawe zestawienie.

W innych pracach jednokolorowe (choć zawsze cieniowane, rozjaśniające się sukcesywnie na boki)

pionowe linie pośrodku białego obrazu lub na jego krańcach kojarzą się z przesuwającym się światłem lasera. Gdy linie „dochodzą” do krawędzi, przelewają się przez nią i zabarwiają cały bok płótna – w ten sposób płaski obraz staje się trójwymiarowym obiektem wiszącym na ścianie.

Dawniej, w latach 70. i 80., sztuka Andrzeja Gieragi była inna – tworzył duże, wyraziste czarno-białe reliefy z dynamicznymi mięsistymi formami wychodzącymi poza płaszczyznę. Co łączy wszystkie dzieła tego artysty, wliczając w to niezwykle, czarno-białe, „barokowe” grafiki wiszące w muzealnym korytarzu? Niezwykły porządek, powściągliwość, oszczędność, precyzja i równowaga. Nie ma tu miejsca na przypadek – każdy milimetr jest dokładnie przemyślany i zaplanowany. To sztuka godna większej sławy. *

Andrzej Gieraga, „Progresje. Obrazy i grafiki z lat 1972-2016”. Wystawa w Muzeum Miasta Łodzi, czynna do 12 VI.

Beata Ewa Białecka

Akupikтуры / malarstwo

Wernisaż: 25.04.2016 [pon.], godz. 19.00

Wystawa czynna do 15.05.2016

Galeria Opus / ul. Łąkowa 29
Łódź / www.galeriaopus.pl

Artysta daleko od szosy

Monika Nowakowska

Dla miastowych rzeźbi rubaszne diabły z kuflem piwa, polne strachy w ruchomych kapotach, czarownice na miotle. Dla swoich – aniołki dla nowo narodzonych dzieci, przedstawienia Matki Boskiej karmiącej dla nowożeńców, weselne ołtarzyki, szopki bożonarodzeniowe, kapliczki przydrożne. 49-letni Stanisław Włostek z Albinowa, niedużej wsi pod Głownem, jest poetą, malarzem i rzeźbiarzem ludowym zakochanym w dawnym wiejskim świecie, gdy chałupy kryto strzechą – i taki uwiecznia w swoich pracach.

Jako dziecko malował plakatówkami to, co go ota-

czało, czyli krajobraz i zwierzęta. Jedna z nauczycielek w szkole nie chciała uwierzyć, że dziecko może tak dobrze radzić sobie z farbami, więc obraził się na nią i zaprzestał malowania. Nie porzucił za to poezji: – *Wiersze pisuję od 13 roku życia, kiedy to okrutnie się zakochałem, ale głównym tematem jest wieś, praca na roli, wiejskie zwyczaje i przyroda. Niektóre wiersze mam zanotowane, ale większość noszę w głowie, może kiedyś uda się wszystko to spisać i wydać?* – zastanawia się pan Stanisław.

Pierwsze prace rzeźbiarskie, strugane szczyrykiem taty figurki ptaków: dudki, sowy, pliszki, bociany i jastrzębie rozdawał w rodzinie i wśród znajomych. Gdy miał 16 lat, jego talent dostrzegł naczelnik gminy Głowno. To dzięki niemu odbyła się pierwsza wystawa indywidualna rzeźb Staszka w remizie w Popowie. Kolejne prezentacje miał w okolicznych ośrodkach kultury, m.in. w Głownie, Bielawach, Domaniewicach, Zdunach, Mąkolicach. Jednak prawdziwe sukcesy, także finansowe, wiążą się z udziałem jego prac w konkursach organizowanych przez Łódzki Dom Kultury, takich jak „Współczesna rzeźba ludowa w województwie łódzkim” z 1986 roku czy IX Wojewódzki Przegląd Twórczości Ludowej z 1987 roku – w obu zdobył główne nagrody.

Chociaż zamówień nigdy nie brakowało, nie mógł się poświęcić wyłącznie swojej pasji. – *Sztuka pomaga żyć, ale żyć z niej nie można, dlatego zawsze zajmowałem się nią dorywczo. Gdy pracowałem na gospodarce, to wieczorami, teraz, jak dorabiam w budowlance, to w soboty* – opowiada rzeźbiarz. Jeszcze w latach 90. ubiegłego stulecia za namową kolekcjonerów antyków zajął się snycerką i dorabiał elementy do poddawanych renowacji starych mebli lub nowych stylizowanych: foteli, krzeseł, kredensów, sof. Strzałem w dziesiątkę okazał się

Foto: ANNA KOSMIDER

cykl płaskorzeźbionych wizerunków Jana Pawła II realizowanych od 2000 roku – pan Stanisław wykonał ich ponad 300 i co jakiś czas dorabia kolejne. Jednak w ostatnich latach spadł popyt na tego typu usługi. Rzeźbiarz z Albinowa powrócił więc do lokalnej tematyki, sakralnej i świeckiej, inspirowanej folklorem łowickim i cygańskim, światem dawnych wierzeń i baśni. Najbardziej lubi rzeźbić mniej „praktyczne” swojskie tematy, czyli barwne scenki z życia dawnej wsi, odnoszące się zarówno do pracy – figury kowala, stolarza, żeńców uchwyconych w ruchu, jak i do wiejskich zabaw oraz obrzędów – grupy kołędników, przebierańców, wędrownych grajków. Aktualnie przymierza się do wyrzeźbienia sceny polewania się wodą w lany poniedziałek.

– *Na takiej gwarnej, kolorowej wsi się wychowałem i taką chęć uwiecznić, tym bardziej że wiele zwyczajów i tradycji zanika, chociażby nie odwiedzają nas już cygańskie tabory. Ja jednak myślami jestem na dawnej wsi krytej strzechą, nie lubię nowoczesności, a najlepiej spało mi się w drewnianej chałupie rodziców...* – mówi artysta.

Nic zatem dziwnego, że odwiedzający jego pracownię mieszczącą się w dawnej księżackiej chałupie mają wrażenie, jakby cofnęli się o 50 lat – widzą kaflowy piec z fajerkami, stojący na środku izby pieńek z siekierą do ociosywania drewna czy oleodruki ze świętymi postaciami wiszące na ścianach. – *To pozostałości po poprzednich właścicielach, nie ruszam ich, bo na wsi jest obyczaj, aby nie wyrzucać świętości, ani też nie zabierać podczas przeprowadzki* – tłumaczy Stanisław Włostek. Co ciekawe, obok świętych obrazów wisi płaskorzeźbiona wersja „Narodzin Wenus” jego autorstwa – przykład inspiracji sztuką dawnych mistrzów, w tym wypadku Sandra Botticellego, poznaną z albumów.

Właśnie w płaskorzeźbie, zazwyczaj tylko bejcowanej, pan Stanisław osiągnął chyba największą wirtuozerię, czego dobrym przykładem są scenki myśliwskie, romantyczne anioły, wiejskie dziady czy pejzaże z postaciami ludzi i zwierząt – ciekawie zakomponowane, o zróżnicowanej fakturze i ostro ciętej, dynamicznej kresce.

– *Staszek Włostek, zauroczony otaczającym go*

Foto: ANNA KOŚMIDER

pejzażem z alejkami rosochatych wierzb, z dnia na dzień, z rzeźby na rzeźbę staje się bardziej dojrzałym i świadomym opisywaczem świata. Tworzenie w lipowym drewnie, tak bardzo naturalnym i swojskim materiale, jest dla niego nie tylko pracą zarobkową, ale przede wszystkim ogromną potrzebą wypływającą z głębi wrażliwej duszy – tak postrzega fenomen artysty Andrzej Białkowski, pracownik Działu Dziedzictwa Kulturowego i Folkloru Regionu Łódzkiego Domu Kultury.

Rzeźby Stanisława Włostka znajdują się w wielu kolekcjach, reprezentowały polską sztukę ludową w Brukseli, na stałej wystawie etnograficznej pokazuje je Muzeum w Łowiczu. Artysta czuje się spadkobiercą tradycji Księżaków łowickich, jest dumny ze swoich wiejskich korzeni i nie wyobraża sobie życia poza Albinowem, z którym jego rodzina jest związana od trzech pokoleń. *

Region z wierszem

Piotr Grobliński

19 marca w Łódzkim Domu Kultury zaprezentowało się 14 grup poetyckich z naszego województwa: Akant, Kamena, Centauro, Limeryk, Motyl, Stolik Poetycki i Powrót z Łodzi, Abaton i Przeznaczenie z Piotrkowa, Desant z Sieradza, Constans z Konstantynowa Łódzkiego, Ponad z Radomska, Na Progu z Łasku, Topola ze Zduńskiej Woli. Każda z nich przedstawiła swoją historię, omówiła formy działalności, wydawnictwa, plany na przyszłość. Będziemy sukcesywnie prezentować ich dokonania na łamach „Kalejdoskopu”.

Działająca od ponad 20 lat łódzka Grupa Literacka „Akant” ma swoją siedzibę w Domu Ludowym Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich (dawniej Klub Garnizonowy) przy ulicy Tuwima 34. Spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu.

„Akant” skupia obecnie 39 osób, ale byli członkowie i sympatycy włączają się w działania grupy, przez którą przeszło wielu wrażliwych twórców, miłośników słowa i szeroko pojętej kultury. Inicjatorem założenia grupy była kustosz biblioteki Klubu Garnizonowego Ewa Lis. Pierwszym prezesem została Marianna Sokół, kolejnym był Jerzy Nadratowski, a obecnie (od dwunastu lat) funkcję tę pełni Bogumił Pijanowski.

W okresie największej aktywności grupa zarejestrowała się jako stowarzyszenie liczące ponad stu członków i sympatyków, także z Anglii, Holandii, Niemiec i Izraela. W piśmie wydawanym przez „Akant” można więc znaleźć utwory ponad 150 autorów. Kwartalnik Grupy Literackiej „Akant” zawiera zwykle około 100 stron. Obecnie ukazał się 66 numer tego periodyku, egzemplarze są dostępne w Bibliotece Narodowej w Warszawie oraz w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Łodzi.

„Akant” organizuje cyklicznie szereg imprez i spo-

tkań: comiesięczne wieczory autorskie, konkursy o tytuł Złotego Pióra „Akantu”, konkursy dla młodzieży, comiesięczne odczyty na tematy literackie prowadzone przez prof. Stanisława Sadowskiego. Członkowie grupy biorą często udział w konkursach literackich, zdobywając nagrody i wyróżnienia, wydają tomy wierszy, zbiory opowiadań i powieści. Wspólnym przedsięwzięciem było wydanie almanachu „Ogrody przeobrażeń” oraz antologii „Łódź nad Piotrkowską”. Więcej informacji o grupie znaleźć można na stronie www.pijanowskib.eu

Spośród wymienionych na początku artykułu grup poetyckich jedynie „Powrót” ma charakter programowy. Już sama nazwa mówi o skłonnościach klasycyzujących, o tęsknocie za poezją tradycyjną, opartą na rytmie i rymie. Powrót do wierszy, jakie się kiedyś pisywało, z poprawną interpunkcją i wielkimi literami na początku zdania. Paradoksalnie to właśnie takiej poetyki trzeba dziś bronić w tekstach programowych. Jak pisze założycielka grupy Jolanta Miśkiewicz: „Piszemy wiersze dobre, nagradzane i wiersze słabsze warsztatowo, ale jeśli pisanie ich sprawia radość twórcy, a czytanie odbiorcy, to czemu ich nie publikować?”.

„Powrotowcy” spotykają się w każdą drugą środę miesiąca w MBP Łódź-Bałuty Filia nr 11 przy ul. Radka 8 o godz. 17. Trzon grupy stanowią: Roman Cybułka, Zenon Cydzik, Stefania Hanelt, Anna Barbara Kaźmierczak, Zofia Pawłowska, Jarosław Heleniak, Marta Tarnicka- Dec i Krzysztof Cysior Deroń.

Bardzo ciekawa grupa poetycka powstała w Sieradzu. Wszystko zaczęło się od „Poniedziałków z poezją”, organizowanych raz w miesiącu w Centrum Informacji Kulturalnej przez Paulinę Zawieję. Bywalcy tych spotkań (głównie kobiety) za-

łożyli Sieradzką Grupę Poetycką „Desant”, która stała się ważnym organizatorem życia literackiego w mieście. Panie oprócz wspomnianych spotkań w ostatni poniedziałek miesiąca przygotowują też warsztaty poetyckie (m.in. z Wojciechem Kassem), a także czerwcową Noc Poezji i Muzyki. Do grupy należą m.in.: Anna Baśnik, Arleta Cłapa, Elżbieta Adamowicz, Joanna Chachuła, Łucja Kucińska,

Wioletta Jaszczka, Monika Milczarek, Paulina Zawieja, a także przygotowujący niezwykle kolaże poetycko-fotograficzne Dariusz Klimczak. Więcej o grupie: grupadesant.wix.com/grupa-desant. I to właśnie sieradzka grupa wygrała zespołowy turniej poetycki podczas pierwszej edycji spotkań poetów z województwa łódzkiego.

Oto jeden z nagrodzonych wierszy, którego autorką jest Joanna Chachuła. *

Fot.: Z ARCHIWUM LDK

Spotkanie w Łódzkim Domu Kultury

emancypantka

*pierwsza wyciąga rękę
mówi chcę
pije wódkę
pogania
poszukuje*

*zbudowała dom
posadziła drzewo
nie potrafi spłodzić syna
wściekła odwraca się
od pustej kołyski*

REGIONALNA AKADEMIA KADR KULTURY ŁDK:

- 11 V**, godz. 9-16: Akademia Fotografii. Warsztaty fotograficzne dla początkujących, cz. I (Łódzki Dom Kultury)
- 12 V**, godz. 10-16: Warsztaty filcowania na mokro i sucho na jedwabiu (Łódzki Dom Kultury)
- 13 V**, godz. 10-15: Prowadzenie Biuletynu Informacji Publicznej przez instytucje kultury – prawo i praktyka (Łódzki Dom Kultury)
- 17-18 V**, godz. 9-16: Sponsoring – kontakt z przedstawicielami biznesu. Skuteczne narzędzia marketingowe i komunikacyjne w relacji kultury z biznesem, cz. I i II (Łódzki Dom Kultury)
- 19 V**, godz. 10-15.30: Środki trwałe, wartości niematerialne i prawne, środki trwałe w budowie i inwentaryzacja w jednostkach sektora finansów publicznych (Miejsko-Gminny Dom Kultury w Działoszynie)
- 20 V**, godz. 10-16: Wiosna radosna. Warsztaty teatralno-muzyczne dla animatorów i nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej (Gminny Ośrodek Kultury w Lututowie)
- 23-24 V**, godz. 10-16 (cz. I) oraz 9-16 (cz. II): Obsługa klienta w instytucji kultury (Miejski Dom Kultury w Zduńskiej Woli)
- 30-31 V**, godz. 9-16: Asertywność – moda na odmawianie czy ludzi szanowanie? (Łódzki Dom Kultury)

Sprzeciw wobec buntu

Aleksandra Talaga-Nowacka

Czy dziś w Polsce jesteśmy zdolni do sprzeciwu? Jeśli tak – jakiego rodzaju jest to bunt i przeciw czemu? Zastanawiali się nad tym goście zaproszeni do Łódzkiego Domu Kultury na drugie spotkanie z cyklu „on/off kultura”. Hasło spotkania brzmiało „Bunt, sprzeciw, kontrkultura...”, a wypowiadali się: Wojciech Burszta – antropolog kultury, Mirosław Pęczak – dziennikarz „Polityki” oraz muzycy Maciej Szajkowski (Kapela Ze Wsi Warszawa, R.U.T.A) i Robert Matera (Dezertor, R.U.T.A).

Zaczął się od przypomnienia wyników badań „Młodzi 2011”, które wskazywały, że wśród młodych Polaków dominuje postawa dostosowywania się do rzeczywistości. Tak było jednak kilka lat temu. Czy ostatnio coś się zmieniło? Widzimy, że silnym głosem przemawiają prawicowe subkultury. Tyle że – jak zauważyli paneliści – w obecnej sytuacji to również jest postawa... prosystemowa. Natychmiast więc sięgnięto do jakże odmiennych lat 80. – wtedy bunt w narodzie był ewidentny i wyraźnie ukierunkowany. Wrogiem był ustrój. A co się z nami stało po 1989 roku? Mirosław Pęczak: – *Zaserwowaliśmy sobie neoliberalną gospodarkę w twardym wydaniu. Wydawało się, że po czasach PRL prywatyzacja, nacisk na indywidualny sukces są pomysłami na skok cywilizacyjny. Dziś każdy przejaw buntu jest natychmiast komercjalizowany i trudno zachować autentyczność.*

Wspomniane badania wykazały także, że pokolenie o poglądach liberalno-lewicowych ma konserwatywno-prawicowe dzieci. A im młodsze roczniki, tym bardziej konserwatywne. – *Jesteśmy w fascynującym momencie – mamy do czynienia z kulturą konserwatywną* – głosił Mirosław Pęczak. Z jakimi niebezpieczeństwami się to wiąże? Maciej Szajkowski zwrócił uwagę, że świat stara się wytłumaczyć zjawisko współczesnej wędrówki ludów,

a w Polsce narastają fobie przeciwko uchodźcom. – *Wypuszczamy w świat negatywną narrację* – mówił, co jego zdaniem grozi izolacją Polski.

Podkreślano, że nie umiemy dyskutować, w szkołach nie uczy się nas wygłaszania własnego zdania, dochodzenia do kompromisów. Wojciech Burszta uważa, że ponieśliśmy porażkę edukacyjną. Z analizy wizji narodu polskiego w podręcznikach wynika, że nauczanie historii nie zmieniło się po 1989 roku poza tym, że jest inny areopag bohaterów. Nie pojawia się szerszy kontekst historyczny, a myślenie wspólnotowe dotyczy wyłącznie narodu. Maciej Szajkowski: – *W okresie komuny narracje niepodległościowe były niezbędne, ale teraz kolejne pokolenie wpada w pułapkę odwołań do mitu sarmackiego, wybranego narodu.* Przemysław Owczarek, poeta, który przysłuchiwał się dyskusji, wyraził obawę: – *Wracamy do ideologii krwi i ziemi, co się zawsze źle kończyło. Zaczniemy się opamiętywać, gdy na ulicy zginie jakiś człowiek...*

A jednak nie jest tak, że obecnie jedyny w Polsce przejaw kontrkultury to nacjonalizm. Dyskutanci przyznali, że istnieją różne formy sprzeciwu, choćby działalność ruchów miejskich czy ekologów albo narastający bunt wobec instytucji Kościoła.

Jak podsumować spotkanie? Wiemy, że niewiele wiemy. Że dzieje się dużo i trudno to ogarnąć. Niektóre rodzaje sprzeciwu służą społeczeństwu, a inne odwrotnie, dlatego trochę się boimy, a trochę mamy nadzieję. Moment w historii jest niewątpliwie ciekawy – co zwycięży w starciach liberalizmu z konserwatyzmem? Skoro buntem jest nacjonalizm, rasizm, mieszczące się w obecnym pojęciu kultury narodowej, a wielu buntuje się przeciwko temu buntowi – to czy ich sprzeciw jest kontrkulturą, czy zaliczyć go jednak do kultury bazowej, wypracowanej przez tysiące lat cywilizacji?... *

ŁÓDŹ | POLAND | 09.05.2016 - 21.08.2016

16

WERNISAŻ /
EXHIBITION OPENING

09.05.2016

godz. 17.00 / 5 pm

Centralne Muzeum Włókiennictwa
w Łodzi, ul. Piotrkowska 282
Central Museum of Textiles in Łódź
Piotrkowska Street 282

2ND

YTAT

YOUNG TEXTILE
ART TRIENNIAL

2. MIĘDZYNARODOWE
TRIENNALE
TKANINY MŁODYCH

HONOROWY PATRONAT
MAŁŻONKI PREZYDENTA RP
AGATY KORNGHAUSER-DUDY

HONORARY PATRONAGE
OF THE SPOUSE OF THE PRESIDENT
OF THE REPUBLIC OF POLAND
AGATA KORNGHAUSER-DUDA

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Centralne
Muzeum
Włókiennictwa
w Łodzi

Dofinansowane ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Financed by the Minister
of Culture and National Heritage

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Współpraca
z
Muzeum
Tekstylnym
w Łodzi

PATRONAT MEDIALNY
MEDIA PATRONAGE

TVP 3
udet

wyborcza.pl
Łódź

TVP
KULTURA

KALEJDOSKOP

ŁÓDŹ
1002

SPONSOR

COUNTRY
GALLERY

Nie lubię poniedziałku

Maciej Cholewiński

Straszne chamstwo się tu zjeżdża z całego świata... W życiu nie pójde do teatru! Do Bydgoszczy będę jeździł! To tylko garść ogólnie znanych cytatów. Jak ułał pasują do zachowania kolejnej gwiazdy aktorstwa, której Łódź śmierdzi, choć przyjechała tu – jak poprzednia – zarabiać na chleb i przy okazji jakąś sztukę dla miejscowych „meneli” wykonać. Po Bogusławie Lindzie grubo o naszym mieście wyraził się Jacek Poniedziałek, którego słowa, jak i poprzednika, też pewnie wykoślawiła prasa, bo powiedział coś zupełnie innego, miłego i wyważonego. Protestuję i choć nie jest to koncert życzeń – nie życzę sobie (to kolejny cytat).

Co do łódzkiej patologii – spacerowałem ostatnio po Krakowie, ulicą Starowiślną od Dietla. Proszę pana, „urodzonego 6 sierpnia 1965 roku w Krakowie polskiego aktora filmowego i teatralnego znanego z serialu *M jak miłość*” (cytat za „Faktem”)! Proponuję, nie namawiam (cytat za jednym z moich wujków), żeby pan się przeszedł tamtędy po zmroku i popatrzył na te przystanki, te mury, te bramy, te śmietniki, tych młodzieńców, co wyglądają z grubsza (chyba „z cieńsza”), jak ja... A jak pan nie wierzy, zapraszam do Google Street View. Ta sama okolica i w dzień nie wygląda za dobrze.

Dlaczego z takim upodobaniem sypię cytatami? Chcę efektownie odreagować złość, jaką wywołała we mnie ta dwójka ignorantów? Popisać się? Udowodnić, że nie menel? Nic z tych rzeczy. To po prostu udana próba inteligentnego rozpoczęcia tekstu o wystawie, którą obejrzałem w Galerii Manhattan. Pokaz zatytułowany był „Już widziane”. Przygotował go Mariusz Tarkawian, rysownik, ab-

solwent UMCS w Lublinie – „obserwuje, rejestruje i komentuje rzeczywistość za pomocą ołówka, kredki i piórka. (...) przetwarza cytaty z twórczości największych współczesnych artystów, niekiedy przywołuje także swoje wcześniejsze prace” (cytat, materiały prasowe).

Na ile atrakcyjna jest sztuka złożona z cytatów? Odpowiedzi jest kilka. Na przykład: zabawa w odnajdywanie tropów jest przednia. Kto zgadnie więcej? Kto zobaczył w pracach artysty Strzezińskiego, Nicz-Borowiankę, Fangora, Hillera, Kobro, Fijałkowskiego, Nowosielskiego? Zastanawiałem się nad Dwurnikiem. Inna odpowiedź, zgrana do cna, ale trzeba ją przywołać: „Ja jestem umysł ścisły i mnie się podobają melodie, które już raz słyszałem”. Coś podobnego słyszałem niedawno w radiu; chodzi o piosenkę, której słowa były kompilacją wersów i zwrotek polskich przebojów z lat 80. Prócz żonglerki nie było – chyba – ani grama wkładu własnego, poza świetnym pomysłem. Muszę powiedzieć, że bardzo mi się spodobało. „To... Poprzez no, reminiscencję”.

Z kolei jeden z moich przyjaciół po odsłuchaniu płyty powiedział: gdybym nie znał tych zespołów, od których pożyczają pomysły, to uznałbym, że to odkrywcza, pełna wyobraźni muzyka. A tak nie mogę się skupić, bo wszystko mi ciągle coś przypomina”. Czy w taką pułapkę wpadł autor wystawy „Już widziane”? Moim zdaniem nie. Żonglerka artystycznymi wspomnieniami, motywami, figurami, cieniami, płaszczyznami, ale pozbawionymi kolorów, sprawiła, że oglądałem rysunki z prawdziwą przyjemnością. *

6, 13 i 20 V, godz. 17

Medycyna komórkowa dr Ratha w walce ze szkodliwością chemii w naszym zdrowiu – prelekcja Józefa Madalińskiego (6 V, s. 313)

Lecznicze dźwięki gongów, bębnów i mis tybetańskich – koncert w wykonaniu Emilii Gosiek, Jacka Pazika i Rafała Krajewskiego (13 V, s. 221)

Spotkania w IV wymiarze – prelekcja Ilony Kubackiej (20 V, s. 313)

6 V, godz. 18, Sala Kolumnowa

Koncert: **Łódzka Grupa Gospel, Dzikie Jabłka, Miejskie Darcie Pierza**

7, 14, 21 V, godz. 11-14, s. 308, 221

Filatelistyczne spotkania wymienne

7, 21 V, godz. 13, s. 313

Spotkania miłośników gier planszowych

8, 22 V, godz. 10, s. 308

Spotkania miłośników gier bitewnych

8 V, godz. 18, Sala Kolumnowa

Koncert muzyki hiszpańskiej **Viva Espana Olé**

9 V, godz. 17, s. 408

Łódzki Kaktus Klub: **Meksyk** – prelekcja Grzegorza Matuszewskiego

14-15 V

Noc Muzeów w ŁDK

- **14 V**, godz. 10-1 i **15 V**, godz. 10-21, Sala Kolumnowa, s. 308, 313
Łódzki Port Gier

- **14 V**, godz. 19-24

Multimodalna prezentacja języka esperanto i ruchu esperanckiego

- **14 V**, godz. 19-1

Przebudzenie Nocy

16, 23 V, godz. 17, Sala Kolumnowa, wstęp – 10 zł

Gaetano Donizetti „**Łucja z Lammermoor**” (Opera Australijska w Sydney; 16 V)

Juliusz Massenet „**Król z Lahore**” (Gran Teatro La Fenice w Wenecji; 23 V)

16, 23 V, godz. 19, s. 308

Asertywność – wada czy zaleta? – warsztaty

Konflikt jako okazja do... – warsztaty

17 V, godz. 18, s. 221

Koło Przewodników Beskidzkich w Łodzi: **85. Wieczór Przewodnicki**

18 V, godz. 18.30, s. 408

Związek Polskich Fotografów Przyrody: Plecak fotografa przyrody

20 V, Sala Kolumnowa

Festiwal Muzyczny Rockowanie – eliminacje

21 V, godz. 17, Kino Szpulka

XXII Łódzkie Spotkania z Piosenką Żeglarską Kubryk 2016

22 V, godz. 18, Sala Kolumnowa

Koncert zespołu **Antimatter – An Electric Evening** (w ramach popularyzacji festiwalu Rockowanie). Wstęp: 40 zł w przedsprzedaży, 50 zł w dniu koncertu

27-28 V, godz. 9, s. 221

35. Ogólnopolski Kongres Esperanto

30 V, godz. 18, s. 221

Litwa – od Pogoni do Słupów Giedymina – prelekcja Michała Falkowskiego

31 V, godz. 18, s. 408

Z badań genealogicznych nad rodziną Czarnków z Goszczanowa od połowy XVII w. – prelekcja Jana Czarnka

W KINIE SZPULKA ŁDK:

1-3 V KINO NIECZYNNE

- **LETNIE PRZESILENIE** (*Polska/Niemcy 2014*) – historia nietuzinkowej przyjaźni z wojną w tle (4-12 V)
- **MAJOR** (*Rosja 2013*) – dramat obyczajowo-kryminalny (4-12 V)
- **BULWAR** (*USA 2014*) – dramat obyczajowy, ostatnia rola Robina Williamsa (4-12 V)
- **UDAR SŁONECZNY** (*Rosja 2014*) – melodramat, najnowszy film Nikity Michalkowa (13-19 V)
- **JUŻ ZA TOBĄ TĘSKNIĘ** (*Wielka Brytania 2015*) – komediomedialny o babskiej przyjaźni z Toni Collette i Drew Barrymore w rolach głównych (13-19 V)
- **EL CLAN** (*Argentyna 2015*) – thriller, niezwykła historia mafijnej rodziny (20-25 V)
- **DZIEŃ MATKI** (*USA 2016*) – komedia romantyczna z udziałem Julii Roberts i Jennifer Aniston (20-25 V)
- **OPIEKUN** (*USA 2015*) – dramat obyczajowy z Timem Rothem w roli głównej (27 V – 2 VII)
- **GEJSZA** (*Polska 2015*) – dramat sensacyjno-obyczajowy z Martą Żmudą-Trzebiatowską w roli głównej (27 V – 2 VII)

Bilety: 14 zł normalny i 10 zł ulgowy (uczniowie, studenci, emeryci i renciści)

7 V, godz. 16

- **BOLSHOI BALLEET LIVE** – retransmisje sezonu 2015/2016 na ekranie:
DON KICHOT (L. A. Minkus/A. Fadejeczew) – ostatnie przedstawienie sezonu

Bilety: 40 zł normalny, 35 zł ulgowy

14/15 V

NOC MUZEÓW W ŁDK

- **SŁABA PŁEĆ** (*Polska 2015*) – komedia romantyczna
- **CO TY WIESZ O SWOIM DZIADKU?** (*USA 2016*) – komedia z Robertem De Niro w roli głównej

Bilety: 1 zł

www.lodk.pl/kino

www.e-kalejdoskop.pl

<https://www.facebook.com/kinoLKD>

ŁÓDZKI
DOM
KULTURY

90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel. 42 633 98 00, www.ldk.lodz.pl

KURSY I WARSZTATY:

- * TANIEC TOWARZYSKI DLA DOROSŁYCH I DZIECI * LATINO SOLO
- * TANIEC DLA PRZEDSZKOLAKÓW * DRAMA
- * GIMNASTYKA ZDROWOTNA * JOGA * FITNESS
- * TAI CHI I QIGONG * GITARA OD A DO Z * RYSUNEK I MALARSTWO
- * ZAJĘCIA MALARSKIE DLA DOROSŁYCH * KARUZELA SZTUKI DLA MALUCHA – ZAJĘCIA PLASTYCZNE DLA DZIECI W WIEKU 4-7 LAT
- * FOTOGRAFICZNY * DLA WOKALISTÓW AMATORÓW
- * STUDIUM KULTURY WOKALNEJ

Klub Plastyka Amatora i Stowarzyszenie Plastyków Amatorów – konsultacje i wykłady prof. Ryszarda Hungera (co drugi czwartek, godz. 17-21)

Informacje: Dział Inicjatyw Artystycznych i Wspierania Projektów
ul. Traugutta 18, p. 112, tel. 797 326 277
oia@ldk.lodz.pl, www.ldk.lodz.pl

GALERIE:

FF

7-25 V

Wystawa „Dyplomy 2015. Akademia Fotografii

i Przedsiębiorczości w Białymstoku”, autorzy prac:

Janina Cynkiel, Tomasz Czerkawski, Justyna Fiedosiuk, Marzena Jakowiak, Magdalena Piasecka, Sandra Skrocka, Anna Wiśniewska

14 V, godz. 19 (Noc Muzeów)

Wernisaż wystawy fotograficznej „Dyplomy 2015. Akademia Fotografii i Przedsiębiorczości w Białymstoku”

IMAGINARIUM

6 V, godz. 18

Wernisaż wystawy obrazów **Mikołaja Sęczawy** (laureata nagrody ŁDK w Konkursie im. W. Strzebińskiego dla studentów ASP w Łodzi) pt. „Zapis cyfrowy – zapis malarski”; czynna do 25 V

NOWA

13 V, godz. 18

Wernisaż wystawy fotograficznej **Wojciecha Moskwy** pt. „Sansara. Nepal”; czynna do 4 VI

STARA

5 V, godz. 17

Wernisaż wystawy „Od Jagiellońskiej do Europejskiej”, przygotowanej przez Piotra Wdowiaka w ramach akcji społecznej „Freedom Was Made In Poland”; czynna do 25 V

KAWIARNIA

5 V, godz. 18

Wernisaż wystawy prac **Marleny Woźniak, Krystyny Wójcickiej** pt. „Spojrzenia”; czynna do 12 VI

WYDAWCA: ŁÓDZKI DOM KULTURY

ADRES REDAKCJI:

ŁDK, 90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel.: 797 326 217, 42 633 98 00 w. 272
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl
www.e-kalejdoskop.pl

REDAGUJĄ:

Bogdan Sobieszek,
Aleksandra Talaga-Nowacka,
Justyna Muszyńska-Szkodzik

PROJEKT GRAFICZNY:

Paulina Taborowska

REDAKCJA TECHNICZNA:

Krzysztof Miniak

KOREKTA:

Elżbieta Januszko

DRUK:

Arkuszkowa Drukarnia Offsetowa Sp. z o.o.
ul. Traugutta 40
05-825 Grodzisk Mazowiecki

INFORMACJE O IMPREZACH

prosimy przesyłać na adresy:
kalejdoskop@ldk.lodz.pl
kalendarium@ldk.lodz.pl

PRENUMERATA „KALEJDOSKOPU”

RUCH – mieszkańcy Łodzi i województwa mogą zamówić prenumeratę, korzystając ze strony www.prenumerata.ruch.com.pl
pytania: prenumerata@ruch.com.pl
lub tel.: 22 693 70 00,
801 800 803 (pn.-pt. w godz. 7-17).

KOLPORTER – tylko instytucje mogą zamawiać prenumeratę w oddziałach firmy Kolporter S.A. na terenie całego kraju.

Informacje pod numerem infolinii 0 801 205 555
lub na stronie internetowej <http://sa.kolporter.com.pl/>

Zamówienia na prenumeratę:
trzeci kwartał (5 zł) do 6 czerwca